Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/2205

2025 11 5

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2025/2205

2025 m. spalio 22 d.

dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([2]),

kadangi:

(1) 2017 m. neoficialiame Transporto tarybos posėdyje Maltoje pritarta, kad vis dar didelis žūčių ir sunkių sužalojimų keliuose skaičius yra didelė visuomenės problema, ir buvo nustatytas tikslas iki 2030 m. perpus sumažinti sunkių sužalojimų skaičių Sąjungoje. Valetos deklaracijoje dėl kelių eismo saugumo, kurią 2017 m. kovo 29 d. priėmė Sąjungos valstybių narių transporto ministrai, Komisija paraginta parengti griežtesnę Sąjungos kelių eismo saugumo politikos ir teisinę sistemą, skirtą dešimtmečiui po 2020 m., kuria būtų numatytas plataus užmojo ilgalaikis tikslas užtikrinti, kad iki 2050 m. žūčių skaičius taptų beveik nulinis, sustiprinant eismo dalyvių, visų pirma pažeidžiamų eismo dalyvių, kurie dažniausiai tampa eismo įvykių aukomis, apsaugą. Valdžios institucijų anksčiau įdėtomis pastangomis žuvusiųjų keliuose skaičius sumažintas nuo 51 400 atvejų 2001 m. iki 19 800 atvejų 2021 m. Vis dėlto šiais skaičiais nepasiektas Sąjungos tikslas 2001–2020 m. sumažinti žūčių keliuose skaičių 75 %, o pažanga, padaryta siekiant perpus sumažinti tokių žūčių skaičių per pirmąjį dešimtmetį, vėliau sustojo. Sąjunga yra įsipareigojusi iki 2050 m. užtikrinti, kad eismo įvykių aukų skaičius būtų kuo artimesnis nuliui. 2020 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darnaus ir išmanaus judumo strategija. Europos transporto kelias į ateitį“ (toliau – Darnaus ir išmanaus judumo strategija) yra išdėstyta su tuo tikslu susijusi „vizija – nulis“;

(2) vairuotojo pažymėjimų taisyklės – esminis bendros transporto politikos elementas: jomis siekiama pagerinti kelių eismo saugumą ir palengvinti laisvą asmenų, apsigyvenančių kitoje valstybėje narėje nei vairuotojo pažymėjimą išdavusioji, judėjimą. Atsižvelgiant į susisiekimo individualia transporto priemone svarbą, tai, kad turimas priimančiojoje valstybėje narėje deramai pripažįstamas vairuotojo pažymėjimas, padeda užtikrinti laisvą asmenų judėjimą ir jų įsisteigimo laisvę, ir tam sudaro palankesnes sąlygas. Atitinkamai, bet koks neteisėtas tokio dokumento ar teisės vairuoti įgijimas arba teisėtai įgyto vairuotojo pažymėjimo praradimas dėl neteisėto elgesio daro poveikį ne tik tai valstybei narei, kurioje tokie pažeidimai buvo padaryti, bet ir kelių eismo saugumui visoje Sąjungoje;

([1]) OL C 293, 2023 8 18, p. 133.
([2]) 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento pozicija (OL C, C/2025/1355, 2025 3 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1355/oj) ir 2025 m. rugsėjo 29 d. pirmuoju svarstymu priimta Tarybos pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2025 m. spalio 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

(3) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB ([3]) nustatyta sistema turėtų būti atnaujinta, kad atitiktų naują laikmetį, būtų tvari, įtrauki, išmani ir atspari. Joje turėtų būti atsižvelgiama į poreikį mažinti transporto priemonių išmetamą teršalų kiekį ir energijos suvartojimą, be kita ko, plačiau diegiant alternatyviuosius degalus naudojančias transporto priemones, į skaitmenizaciją, demografines tendencijas ir technologinę plėtrą, kad būtų sustiprintas Sąjungos ekonomikos konkurencingumas. Visų pirma, kalbant apie kai kurias alternatyviuosius degalus naudojančias transporto priemones, jų didesnė masė, palyginti su įprastinėmis transporto priemonėmis, turėtų atsispindėti vairuotojo pažymėjimų kategorijų aprėptyje. Svarbu supaprastinti ir skaitmenizuoti administracines procedūras, kad būtų pašalintos likusios kliūtys, tokios kaip administracinė našta, trukdančios laisvai judėti asmenims, kurie yra vairuotojai, persikeliantys gyventi į kitą valstybę narę nei išdavusioji vairuotojo pažymėjimą. Suderinta Sąjungos standartinių vairuotojo pažymėjimų sistema turėtų apimti ir fizinius vairuotojo pažymėjimus, ir skaitmeninius vairuotojo pažymėjimus („mobiliuosius“ vairuotojo pažymėjimus), taip pat turėtų užtikrinti jų tarpusavio pripažinimą, jeigu jie buvo deramai išduoti pagal šią direktyvą;

(4) Europos bendrija nustatė pirmąjį Bendrijos pavyzdžio fizinį vairuotojo pažymėjimą 1980 m. gruodžio 4 d. Nuo tada su Bendrijos pavyzdžiu susijusios taisyklės tapo pažangiausios pasaulyje vairuotojo pažymėjimų išdavimo struktūros, apimančios daugiau kaip 250 milijonų vairuotojų, pagrindu. Todėl ši direktyva turėtų būti grindžiama sukaupta patirtimi ir praktika ir joje turėtų būti nustatytos suderintos taisyklės dėl Sąjungos fizinių vairuotojo pažymėjimų standartų. Visų pirma, Sąjungoje išduodami fiziniai vairuotojo pažymėjimai turėtų būti gerai apsaugoti nuo sukčiavimo ir klastojimo, taikant kovos su klastojimu priemones, ir turėtų būti galimybė juose integruoti lustus arba QR kodus;

(5) visais duomenų apsaugos tvarkymo įgyvendinant šią direktyvą atvejais turėtų būti laikomasi Sąjungos duomenų apsaugos sistemos, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB ([4]), Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 ([5]) bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/680 ([6]);

(6) šia direktyva nustatomas teisinis pagrindas saugoti privalomą asmens duomenų rinkinį fiziniuose vairuotojo pažymėjimuose ir jų lustuose arba QR koduose ir mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose, siekiant įrodyti ir patikrinti asmens teisę vairuoti bei jo tapatybę, kad būtų užtikrintas aukštas kelių eismo saugumo lygis visoje Sąjungoje. Tai turėtų būti tik tokie duomenys, kurie yra būtini norint įrodyti asmens teisę vairuoti, nustatyti to asmens tapatybę ir patikrinti to asmens teisę vairuoti bei tapatybę. Saugant tuos duomenis ir kitaip juos tvarkant reikia laikytis visų pirma Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalies e punkto, o biometrinių duomenų atveju – 9 straipsnio 2 dalies g punkto. Šia direktyva taip pat numatomos papildomos apsaugos priemonės, kad būtų užtikrinta patikrinimo metu tikrintojui atskleistų ir jo saugomų asmens duomenų apsauga. Visų pirma, tikrintojas turėtų galėti saugoti tokius duomenis tik tuo atveju, jei tai leidžiama pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę; pavyzdžiui, policijos pareigūnui gali būti leista įtraukti vairuotojo pažymėjimo duomenis į policijos ataskaitą, o nuomos bendrovei gali būti leidžiama vairuotojo pažymėjimo duomenis įrašyti į transporto priemonės nuomos sutartį;

(7) siekiant užtikrinti teisinį aiškumą ir garantuoti sklandų perėjimą prie šios direktyvos nuo Direktyvos 2006/126/EB, valstybės narės turėtų galėti saugoti papildomus asmens duomenis luste, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, kurie atitinka Reglamentą (ES) 2016/679. Tačiau ši direktyva pati savaime nesuteikia teisinio pagrindo tokiems papildomiems duomenims įtraukti;

([3]) 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L 403, 2006 12 30, p. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/126/oj).

([4]) 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (OL L 201, 2002 7 31, p. 37, http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([5]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([6]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj).

(8) kita vertus, QR kodas, kuris turi būti nustatytas šia direktyva, turėtų sudaryti galimybę patikrinti ant fizinio vairuotojo pažymėjimo atspausdintos informacijos autentiškumą. Tačiau juo neturėtų būti sudaryta galimybė saugoti kitos papildomos informacijos nei fiziniame vairuotojo pažymėjime pateikta informacija;

(9) šia direktyva nenustatoma teisinio pagrindo nacionaliniu lygmeniu sukurti arba prižiūrėti duomenų bazes, skirtas biometrinių duomenų saugojimui valstybėse narėse, nes tai reglamentuojama nacionalinės teisės aktais, kurie turi atitikti su duomenų apsauga susijusius Sąjungos teisės aktus. Be to, šia direktyva nenustatoma teisinio pagrindo centralizuotai Sąjungos lygmens biometrinių duomenų bazei sukurti ar prižiūrėti;

(10) skaitmeninė pertvarka yra vienas iš Sąjungos prioritetų. Kelių transporto srityje ji padeda šalinti likusias laisvo asmenų judėjimo administracines kliūtis, pavyzdžiui, susijusias su fizinių vairuotojo pažymėjimų išdavimo trukme. Todėl turėtų būti sukurtas atskiras Sąjungos standartas, taikomas Sąjungoje išduodamiems mobiliesiems vairuotojo pažymėjimams. Siekiant palengvinti skaitmenizaciją, mobilieji vairuotojo pažymėjimai turėtų būti išduodami pareiškėjams numatytuoju formatu praėjus 54 mėnesiams nuo pirmojo iš įgyvendinimo aktų, būtinų mobiliesiems vairuotojo pažymėjimams įvesti, priėmimo dienos, nedarant poveikio pareiškėjo teisei gauti vairuotojo pažymėjimą fiziniu formatu arba abiem formatais pateikus vieną ir tą pačią paraišką tuo pačiu metu. Valstybės narės turi galimybę išduoti mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus iki tos dienos, kai skaitmeninis formatas tampa numatytuoju formatu;

(11) atsižvelgiant į skaitmeninės pertvarkos tikslą nepalikti piliečių nuošalyje, kaip nurodyta 2023 m. Europos deklaracijoje dėl skaitmeninio dešimtmečio skaitmeninių teisių ir principų, būtina, kad piliečiai ir toliau turėtų teisę prašyti vairuotojo pažymėjimo ne tik skaitmeniniu formatu, bet ir fiziniu formatu. Todėl valstybės narės turėtų nepagrįstai nedelsdamos ir paprastai per tris savaites pareiškėjui jo prašymu suteikti fizinio formato vairuotojo pažymėjimą, kai pareiškėjas jau turi tos valstybės narės skaitmeninio formato vairuotojo pažymėjimą, patvirtinantį pareiškėjo teisę vairuoti. Be to, skubiais atvejais, kai dėl pavėluoto fizinio vairuotojo pažymėjimo gavimo pareiškėjui būtų padaryta neproporcinga žala, valstybės narės raginamos numatyti galimybę taikyti skubos procedūrą, pagal kurią fizinis vairuotojo pažymėjimas būtų išduodamas per kelias dienas mainais į proporcingą atitinkamų administracinių mokesčių padidinimą;

(12) mobiliajame vairuotojo pažymėjime turėtų būti ne tik fiziniame vairuotojo pažymėjime pateikiama informacija, bet ir informacija, pagal kurią būtų galima patikrinti tų duomenų autentiškumą. Tačiau turėtų būti užtikrinta, kad net tikrinimo atveju būtų nurodomi tik tie asmens duomenys, kurie būtų nurodomi fiziniame vairuotojo pažymėjime, ir tik tiek, kiek yra griežtai būtina tokių duomenų autentiškumui patikrinti. Be to, išskyrus atvejus, kai tai leidžiama pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę, patikrinimui būtini duomenys po patikrinimo neturėtų būti saugomi. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tam pačiam asmeniui išduoti fiziniai ir mobilieji vairuotojo pažymėjimai būtų lygiaverčiai, kiek tai susiję su teisėmis ir sąlygomis, kuriomis tam asmeniui leidžiama vairuoti, taip pat, kiek tai susiję su vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo trukme, kaip išdėstyta šioje direktyvoje;

(13) valstybės narės yra kompetentingos nustatyti savo nacionalines taisykles, pagal kurias būtų reikalaujama sumokėti mokestį už vairuotojo pažymėjimo išdavimą. Tačiau valstybės narės turėtų deramai pasirūpinti, kad nebūtų nustatyti vienam formatui nepagrįstai palankūs neproporcingi administraciniai mokesčiai, taip darant poveikį laisvam piliečių pasirinkimui dėl vairuotojo pažymėjimų formatų;

(14) valstybės narės turėtų bendradarbiauti siekdamos, kad mobilieji vairuotojo pažymėjimai būtų naudojami ir abipusiškai pripažįstami visame pasaulyje. Dėl to gali prireikti iš dalies pakeisti 1926 m. balandžio 24 d. Tarptautinę motorinių transporto priemonių konvenciją, 1949 m. rugsėjo 19 d. Ženevos kelių eismo konvenciją ir 1968 m. lapkričio 8 d. Vienos kelių eismo konvenciją. Komisija turi geriausias galimybes teikti pagalbą valstybėms narėms šiuo atžvilgiu, visų pirma kiek tai susiję su sąveikumo sąlygomis, kuriomis sudaroma galimybė plačiai pripažinti Sąjungos mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus. Pirmame to proceso etape Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus dėl mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų, turėtų atsižvelgti į atitinkamus pokyčius trečiosiose valstybėse;

(15) Darnaus ir išmanaus judumo strategijoje išdėstoma vizija siekiant, kad Sąjunga reikšmingai pagerintų judumo ir transporto tvarumą. Kelių transporto sektoriuje išmetamas teršalų kiekis apima išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, oro teršalus, triukšmą ir mikroplastiką, išskiriamą iš padangų ir dėvintis kelio dangai. Tokiam išmetamam teršalų kiekiui, kuris gali daryti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, įtakos turi vairavimo stilius. Todėl vairavimo egzaminais turėtų būti užtikrinta, kad vairavimo mokymų metu vairuotojai išmoktų sumažinti savo poveikį išmetamam teršalų kiekiui, be kita ko, ekologišku vairavimu, ir būtų parengti vairuoti visai netaršias arba mažataršes transporto priemones;

(16) kad piliečiai ir gyventojai galėtų tiesiogiai naudotis vidaus rinkos teikiamais privalumais nepatirdami bereikalingos papildomos administracinės naštos, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1724 ([7]) numatyta galimybė, be kita ko, ir tarpvalstybiniams naudotojams, naudotis su vidaus rinkos veikimu susijusiomis internetinėmis procedūromis. Šioje direktyvoje reglamentuojama vairuotojo pažymėjimo gavimo ir atnaujinimo informacija jau įtraukta į to reglamento I priedą. To reglamento II priedas turėtų būti iš dalies pakeistas siekiant užtikrinti, jog naudotojai, atliekantys administracinę procedūrą, susijusią su vairuotojo pažymėjimais, galėtų pasinaudoti visiškai internetinėmis procedūromis;

(17) vairuotojo pažymėjimai turėtų būti suskirstyti į kategorijas pagal transporto priemonių, kurias juose nurodyta teisė vairuoti, tipus. Toks suskirstymas į kategorijas turėtų būti išdėstytas aiškiai ir suderintai, kartu visapusiškai atsižvelgiant į atitinkamų transporto priemonių technines charakteristikas ir joms vairuoti reikalingus įgūdžius;

(18) vadovaujantis 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencija, kurios šalimi Sąjunga yra nuo 2011 m. sausio 21 d., reikėtų priimti konkrečias nuostatas, kad asmenims su negalia būtų lengviau vairuoti transporto priemones. Be to, valstybės narės raginamos, nešvelninant šioje direktyvoje išdėstytų minimalių tinkamumo vairuoti ir vairavimo įgūdžių normų, atsižvelgti į specialius asmenų su negalia poreikius ir palengvinti jų galimybes įgyti ir turėti vairuotojo pažymėjimą. Todėl, gavus išankstinį Komisijos sutikimą, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama tam tikrų tipų variklio varomoms transporto priemonėms netaikyti taisyklių dėl vairuotojo pažymėjimų kategorijų pagal šią direktyvą;

(19) valstybėms narėms turėtų būti leidžiama ir toliau netaikyti šios direktyvos tų tipų transporto priemonėms, kurias naudoja arba kontroliuoja ginkluotosios pajėgos ir civilinės gynybos įstaigos, atsižvelgiant į specifinį tokių pajėgų ir įstaigų vykdomų operacijų ir naudojamų transporto priemonių pobūdį;

(20) minimalus pareiškėjų, siekiančių gauti įvairių kategorijų vairuotojo pažymėjimus, amžius turėtų būti nustatytas Sąjungos lygmeniu. Vis dėlto, siekiant labiau prisidėti prie kelių eismo saugumo, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti aukštesnę minimalaus amžiaus ribą vairuoti tam tikras transporto priemones. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama išimties tvarka ir tam tikrų kategorijų atžvilgiu nustatyti žemesnį minimalų amžių, kad būtų atsižvelgta į nacionalines aplinkybes, visų pirma, kiek tai susiję su priešgaisrinės tarnybos, civilinės saugos ir gelbėjimo transporto priemonių, taip pat transporto priemonių, naudojamų viešajam saugumui ir tvarkai palaikyti, vairavimu;

(21) specialiosios transporto priemonės, t. y. transporto priemonės, naudojamos viešajam saugumui ir tvarkai palaikyti, be kita ko, teikiant neatidėliotiną pagalbą gamtinių ar žmogaus sukeltų ekstremaliųjų situacijų metu, pavyzdžiui, policijos transporto priemonės, greitosios pagalbos automobiliai, civilinės saugos ir gelbėjimo transporto priemonės ar priešgaisrinių tarnybų transporto priemonės, galėtų turėti ypatingų savybių, pavyzdžiui, būti sunkesnės dėl specialios įrangos, ir joms galėtų prireikti taikyti tam tikras nuo B kategorijos vairuotojo pažymėjimo bendrųjų taisyklių nukrypti leidžiančias nuostatas, kad būtų galima veiksmingai reaguoti į krizines situacijas ir gelbėjimo poreikius. Be to, siekiant išvengti galimų kliūčių tarpvalstybiniam tokių transporto priemonių judėjimui, kai jos naudojamos tarpvalstybinėms intervencijoms įvairiuose Sąjungos regionuose, valstybės narės turėtų turėti galimybę laikinai arba neribotam laikui leisti tas specialiąsias transporto priemones vairuoti jų teritorijose su B kategorijos vairuotojo pažymėjimu. Tuo atžvilgiu valstybės narės raginamos tarpusavyje pripažinti nacionalines priemones, kad nebūtų kliudoma tarpvalstybinių ekstremaliųjų situacijų operacijoms ir kad už jas nebūtų baudžiama;

(22) siekiant atsižvelgti į valstybių narių jaunų gyventojų judumo poreikius, pavyzdžiui, poreikį vairuoti dideliais atstumais retai apgyvendintose vietovėse, kuriose trūksta tinkamų alternatyvių asmeninio judumo priemonių, valstybės narės, gavusios išankstinį Komisijos sutikimą, turėtų turėti galimybę tik savo teritorijose iki 15 metų sumažinti minimalų amžių vairuotojo pažymėjimams išduoti tam tikrų tipų B1 kategorijos transporto priemonių atžvilgiu. Svarbu, kad toks minimalaus amžiaus sumažinimas nedarytų neigiamo poveikio kelių eismo saugumui. Todėl Komisija, prieš duodama tam sutikimą, turėtų tinkamai įvertinti tokio minimalaus amžiaus sumažinimo poveikį kelių eismo saugumui, atsižvelgdama į visą susijusią valstybių narių ekspertų pateiktą informaciją;

(23) siekiant užtikrinti kelių eismo saugumą, gali būti naudinga nustatyti tinkamą minimalų amžių kiekvienos kategorijos vairuotojo pažymėjimams gauti, taip sudarant palankesnes sąlygas jauniems vairuotojams būti nepriklausomiems judumo atžvilgiu ir laiku pradėti vairuoti profesionaliai, ir kartu pradedantiesiems vairuotojams taikyti griežtesnes sąlygas, *inter alia*, dėl alkoholio vartojimo. Minimalus amžius neturėtų būti mažinamas kelių eismo saugumo sąskaita;

([7]) 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriami bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj).

(24) turėtų būti nustatyta etapų sistema – nustatoma, kad tam tikros kategorijos vairuotojo pažymėjimas yra būtina sąlyga pareiškėjui tapti tinkamam turėti tam tikrų kitų kategorijų vairuotojo pažymėjimus, ir nustatomi kategorijų tarpusavio atitikmenys, – įskaitant, kai tinkama, minimalų patirties laikotarpį tokiam tinkamumui pasiekti. Tokia sistema turėtų būti privaloma visoms valstybėms narėms, nedarant poveikio valstybių narių galimybei savo atitinkamose teritorijose taikyti tam tikrus tarpusavio atitikmenis. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti tam tikrus atitikmenis, kurie galiotų tik jų pačių teritorijoje;

(25) siekiant žaliosios pertvarkos labai svarbu, kad būtų daugiau alternatyviuosius degalus naudojančių transporto priemonių. Šioje direktyvoje turėtų būti atsižvelgiama į galimybę į B ir BE kategorijų vairuotojo pažymėjimus įtraukti naujus didesnės masės modelius. Todėl B arba BE kategorijos vairuotojo pažymėjimų turėtojams, jei jie turi savo įgytos kategorijos transporto priemonių vairavimo patirties, ir asmenų, ir prekių vežimo tikslais turėtų būti leidžiama vairuoti visiškai arba iš dalies alternatyviuosius degalus naudojančias motorines transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra didesnė kaip 3 500 kg;

(26) teisė į vairuotojo pažymėjimą – tai judėjimo laisvės garantija, ir ji palengvina dalyvavimą ekonominiame bei socialiniame gyvenime, o tai ypač svarbu kaimo ir mažiau urbanizuotose vietovėse, turinčiose ribotą viešojo transporto tinklą. Vyresnio amžiaus asmenims, riboto judumo asmenims ar asmenims su negalia individuali transporto priemonė yra svarbus aspektas, kuriuo palaikomas jų judumas. Vairuotojo tinkamumas saugiai vairuoti turėtų būti vertinamas remiantis konkrečiais kriterijais, visų pirma atsižvelgiant į vairuotojo sveikatos būklę pagal objektyvius apžiūrų ir, prireikus, tyrimų rezultatus. Sprendimai dėl vairuotojo pažymėjimų panaikinimo, atėmimo, galiojimo sustabdymo ar apribojimo turėtų būti priimami kiekvienu atskiru atveju ir dėl jų neturėtų būti diskriminuojama, ypač dėl amžiaus;

(27) kelių eismo saugumo tikslais būtina atnaujinti suderintus minimalius reikalavimus, kuriuos pareiškėjas turi atitikti, kad jam būtų galima išduoti vairuotojo pažymėjimą. Tai turėtų apimti su variklio varomų transporto priemonių vairavimu susijusias žinias, įgūdžius ir elgseną, vairavimo egzaminą ir minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti tokias transporto priemones normas;

(28) atsižvelgiant į didėjantį pažangiųjų pagalbinių vairavimo sistemų ir automatizuoto vairavimo sistemų prieinamumą ir naudojimą, į teorijos egzaminus būtina įtraukti su tomis sistemomis susijusius reikalavimus, kad būtų užtikrintos bendros vairuotojų žinios apie su tokiomis sistemomis susijusius privalumus, apribojimus ir riziką. Reikalavimas turėti tokių žinių turėtų apimti visų pirma automatizuoto vairavimo sistemų naudojimo sritį, automatizuoto vairavimo sistemų prašymų perimti valdymą buvimą ir toliau išliekančias vairuotojo pareigas, kol automatizuoto vairavimo sistemos yra aktyvios;

(29) išduodant vairuotojo pažymėjimą ir reguliariai po jo išdavimo turėtų būti pateikiamas įrodymas, kad vairuotojas atitinka minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo normas. Tokia reguliaria pagal nacionalines taisykles vykdoma stebėsena dėl minimalių normų laikymosi prisidedama prie laisvo asmenų judėjimo, padedama išvengti konkurencijos iškraipymų ir atsižvelgiama į vairuotojų atsakomybę. Nacionalinės minimalių normų laikymosi taisyklės turėtų apimti sveikatos patikrinimą išduodant arba atnaujinant vairuotojo pažymėjimą. Tą patikrinimą galėtų atlikti bendrosios praktikos gydytojai arba bet kuri kita kompetentinga sveikatos institucija arba sveikatos priežiūros sektoriaus specialistas, kaip nustatyta kiekvienos valstybės narės teisėje;

(30) tinkamas regėjimas yra būtina sąlyga siekiant užtikrinti fizinį tinkamumą vairuoti. Todėl visi pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turėtų būti tinkamai patikrinti, kad būtų užtikrinama, jog jų regos aštrumas yra pakankamas, įskaitant, kai reikia, tolesnę regėjimo lauko patikrą, atliekamą pagal nacionalinę teisę leidimą turinčio kompetentingo regėjimo specialisto. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama viršyti šį reikalavimą reikalaujant, kad ta pati procedūra būtų taikoma atnaujinant vairuotojo pažymėjimus. Regos aštrumo dešimtainis žymėjimas yra tarptautiniu mastu pripažintas regėjimo nustatymo palyginamumo standartas;

(31) išduodamos arba atnaujindamos tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimus, valstybės narės, užuot reikalavusios sveikatos patikrinimo, turėtų turėti galimybę reikalauti, kad pareiškėjas arba vairuotojo pažymėjimo turėtojas raštu arba elektroninėmis priemonėmis pateiktų įsivertinimą, kurio formatas galėtų būti orientuojamas į riziką. Tačiau pageidautina, kad valstybės narės sveikatos patikrinimus įtrauktų bent į pirmąją vairuotojo pažymėjimų išdavimo procedūrą, siekiant įvertinti, ar laikomasi šioje direktyvoje ir nacionalinėje teisėje išdėstytų sąlygų;

(32) išdavus vairuotojo pažymėjimą, valstybės narės, užuot reikalavusios sveikatos patikrinimo arba įsivertinimo atnaujinant vairuotojo pažymėjimą, turėtų galėti nustatyti sistemą, užtikrinančią, kad būtų reaguojama į vairuotojo pažymėjimo turėtojo fizinio ar psichinio tinkamumo pokyčius. Pripažįstant nacionalinių sveikatos sistemų organizavimo ir jų veiksmų efektyvaus koordinavimo su pažymėjimus išduodančiomis ir atnaujinančiomis institucijomis praktikos įvairovę, tokia sistema galėtų būti įgyvendinama įvairiais pavidalais, o pagrindinis principas būtų tai, kad sveikatos institucijos arba pažymėjimus išduodančios institucijos turėtų susieti vairuotojo pažymėjimų turėtojų sveikatos būklę su jų gebėjimu ir leidimu jiems vairuoti. Šis sveikatos institucijų ar pažymėjimus išduodančių institucijų sprendimas taip pat galėtų būti grindžiamas vairuotojo pažymėjimo turėtojo deklaracijų vertinimu remiantis visiems vairuotojo pažymėjimų turėtojams nustatyta bendra pareiga deklaruoti savo sveikatos būklę, kiek ji aktuali vairuojant, ir dėl to būtų nukreipiama pas specialistą, gydytojas nurodytų, kad draudžiama vairuoti, arba galiausiai vairuotojo pažymėjimas būtų atimtas, jo galiojimas būtų sustabdytas ar apribotas;

(33) valstybės narės taip pat turėtų turėti galimybę derinti tokias priemones, kad padidintų jų veiksmingumą, ir taikyti griežtesnes su tinkamumu vairuoti susijusias normas nei šioje direktyvoje išdėstytos minimalios normos;

(34) pastarojo meto pažanga medicinos technologijų srityje prisidėjo prie didesnio kelių eismo saugumo, nes sumažinta rizika, susijusi su vairavimu turint tam tikrų sveikatos sutrikimų. Tokios inovacijos kaip nuolatinio gliukozės kiekio kraujyje stebėjimo sistemos, skirtos diabetu sergantiems asmenims, leidžia veiksmingai ir tikruoju laiku valdyti jų būklę ir taip sumažinti su vairavimu susijusią riziką. Tos technologijos sparčiai vystosi, todėl užtikrinama geresnė sveikatos sutrikimų kontrolė ir toliau didinamas kelių eismo saugumas;

(35) atsižvelgdama į atliekamus įvairių patologijų, keliančių pernelyg didelį mieguistumą, tyrimus, Komisija turėtų pradėti šios direktyvos nuostatų, susijusių su obstrukcinės miego apnėjos sindromu, peržiūrą, kai tik bus baigta ir mokslo bendruomenei taps prieinama pakankamai tyrimų. Atsižvelgdama į mokslo pažangą, padarytą gydant regos sutrikimus, Komisija taip pat turėtų pradėti šios direktyvos nuostatų, susijusių su tais sutrikimais, peržiūrą;

(36) siekiant visoje Sąjungoje užtikrinti vienodas teises ir nedarant poveikio į kelių eismo saugumo klausimui, AM, A1, A2, A, B1, B ir BE kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpis turėtų būti 15 metų, o C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų – penkeri metai. Nepaisant to, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama vietoj 15 metų taikyti 10 metų galiojimo laikotarpį, kai vairuotojo pažymėjimas taip pat naudojamas kaip asmens tapatybės dokumentas. Atsižvelgiant į jau galiojančią sistemą, pagal kurią valstybėms narėms leidžiama didėjant amžiui padidinti atnaujinimo dažnumą, bendroji galiojimo trukmė galėtų būti sutrumpinta remiantis objektyviais veiksniais, bendrai susijusiais su vidutine vairuotojų fizine ir psichine būkle, pavyzdžiui, amžiumi, ir valstybėms narėms turėtų būti leidžiama išimtiniais atvejais, kaip nustatyta šioje direktyvoje, apibrėžti trumpesnius galiojimo laikotarpius nei numatytieji šioje direktyvoje;

(37) patyrusiems vairuotojams skirti žinių atnaujinimo kursai gali pagerinti kelių eismo saugumą didinant informuotumą ir reikalaujant, kad vairuotojai įgytų papildomos patirties naudojant naujas technologijas, pvz., pažangiąsias pagalbines vairavimo sistemas ir automatizuoto vairavimo sistemas. Atsižvelgiant į tai ir į vairuotojų mokymą prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą, galėtų būti naudinga naudoti treniruoklius siekiant pagerinti svarbius vairavimo įgūdžius, pavyzdžiui, reaguoti į nepalankias sąlygas ir avarines situacijas;

(38) atsižvelgiant į palaipsniui vykdomą skaitmenizavimą ir automatizavimą bei į vis griežtesnius kelių transporto išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo reikalavimus, taip pat į nuolatinę su variklio varomomis transporto priemonėmis susijusią technologinę pažangą, būtina, kad visi vairuotojai turėtų naujausių žinių apie naujas technologijas, kelių eismo saugumą ir tvarumą. Prie įtraukesnio judumo gali prisidėti valstybių narių skatinamas vairuotojų mokymas visą gyvenimą, pavyzdžiui, siūlant lankyti saugaus vairavimo kursus užtikrinant grįžtamąjį ryšį. Toks mokymas visą gyvenimą gali būti itin svarbus siekiant atnaujinti patyrusių vairuotojų įgūdžius, susijusius su kelių eismo saugumu, naujomis technologijomis ir transporto priemonių masės pokyčiais, didinančiais degalų naudojimo efektyvumą ir mažinančiais išmetamųjų teršalų kiekį, taip pat greičio valdymu;

(39) kad valstybės narės ir, deramai pagrįstais atvejais, visa Sąjunga galėtų reaguoti į krizes, dėl kurių nacionalinės valdžios institucijos negali atnaujinti besibaigiančio galiojimo vairuotojo pažymėjimų, turėtų būti įmanoma pratęsti tokių vairuotojo pažymėjimų administracinį galiojimą. Toks pratęsimas turėtų būti įmanomas tik tiek laiko, kiek tikrai būtina;

(40) vadovaujantis principu „vienas pažymėjimas vienam asmeniui“ turėtų būti neleidžiama vienam asmeniui turėti daugiau nei vieną vairuotojo pažymėjimą. Šis principas taip pat turėtų būti taikomas plačiau, kad būtų atsižvelgta į mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų techninės specifikacijas, nes turėtojas gali prašyti išduoti fizinį vairuotojo pažymėjimą vietoj mobiliojo vairuotojo pažymėjimo arba kartu su juo ir gali rodyti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą keliuose elektroniniuose įrenginiuose;

(41) dėl priežasčių, susijusių su kelių eismo saugumu, valstybės narės visiems vairuotojo pažymėjimų turėtojams, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje, turėtų galėti taikyti savo nacionalines nuostatas dėl vairuotojo pažymėjimų panaikinimo, atėmimo, galiojimo sustabdymo ir atnaujinimo;

(42) vairuotojai, kurie turi vairuotojo pažymėjimą, išduotą jų gyvenamosios vietos valstybei narei pakeitus trečiosios valstybės išduotą vairuotojo pažymėjimą, turėtų turėti teisę vairuoti visoje Sąjungoje taip, lyg būtų iš pat pradžių gavę vairuotojo pažymėjimą Sąjungoje. Taip prisidedama prie laisvo asmenų judėjimo Sąjungoje;

(43) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti trečiąsias valstybes, užtikrinančias kelių eismo saugumo lygį, panašų į Sąjungos, tuo būdu sudarant galimybę tų trečiųjų valstybių išduotų vairuotojo pažymėjimų turėtojams pasikeisti savo vairuotojo pažymėjimus panašiomis sąlygomis, kokios būtų taikomos, jei pažymėjimą būtų išdavusi valstybė narė, taikant atitinkamas sąlygas, kurios turi būti išsamios ir pakankamai apibrėžtos visų atitinkamų kategorijų vairuotojo pažymėjimų atžvilgiu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ([8]);

(44) tais atvejais, kai vairuotojo pažymėjimus išdavė trečiosios valstybės, kurios įgyvendinimo aktu nėra nustatytos kaip trečiosios valstybės, užtikrinančios kelių eismo saugumo lygį, panašų į Sąjungos, arba išdavė trečiosios valstybės, kurių atžvilgiu tokiu įgyvendinimo aktu nei aiškiai leidžiama, nei aiškiai draudžiama keisti tokius vairuotojo pažymėjimus, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama juos keisti pagal savo nacionalines taisykles, jeigu tokiu būdu išduotame vairuotojo pažymėjime jos naudos atitinkamą (-us) Sąjungos kodą (-us). Jeigu tokio vairuotojo pažymėjimo turėtojas pakeistų savo gyvenamąją vietą ir persikeltų į kitą valstybę narę, neturėtų būti reikalaujama, kad pastaroji tokiam vairuotojo pažymėjimui taikytų tarpusavio pripažinimo principą;

(45) naujoji trečiųjų valstybių išduotų vairuotojo pažymėjimų keitimo sistema taip pat turėtų būti laikoma priemone profesionalių vairuotojų trūkumo problemai spręsti, nes taisyklėmis siekiama palengvinti laisvą įvairių kategorijų vairuotojo pažymėjimų turėtojų judėjimą. Atsižvelgiant į tai, kad trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra pasamdyti valstybėje narėje įsisteigusios įmonės arba tokioje įmonėje dirba ir dalyvauja vežant keliu transportu Sąjungoje, vairavimui gali būti taikomas papildomas kvalifikacijos reikalavimas, patvirtintas profesinės kompetencijos pažymėjimu, Komisija turėtų įvertinti, kaip būtų galima toliau remti numatomą teigiamą naujosios sistemos poveikį, susijusį su kitais vairavimo dokumentais, nedarant poveikio bendram tikslui Sąjungoje didinti kelių eismo saugumą;

(46) su vairuotojo pažymėjimais susijęs „turizmas“, t. y. praktika, kai gyvenamoji vieta pakeičiama siekiant gauti naują vairuotojo pažymėjimą, *inter alia*, tam, kad būtų galima išvengti kitoje valstybėje narėje nustatyto teisės vairuoti variklio varomą transporto priemonę, vairuotojo pažymėjimo ar vairuotojo pažymėjimo galiojimo pripažinimo panaikinimo, atėmimo, sustabdymo ar apribojimo pasekmių, yra plačiai paplitęs reiškinys, kuris turi neigiamą poveikį kelių eismo saugumui. Tiesiog pakeitę gyvenamąją vietą vairuotojai neturėtų būti atleisti nuo reikalavimų, kurie jiems nustatyti, kad atgautų vairuotojo pažymėjimą ar teisę vairuoti arba kad būtų atstatytas jo galiojimo pripažinimas. Kartu turėtų būti paaiškinta, kad bet koks piliečių elgesys arba jų fizinis ar psichinis netinkamumas vairuoti turėtų lemti neribotos trukmės draudimą vairuoti tik tinkamai pagrįstais atvejais. Turėtų būti nustatytos sąlygos kitoms valstybėms narėms nei ta, kurioje nustatytas vairuotojo pažymėjimo galiojimo panaikinimas, atėmimas, sustabdymas ar apribojimas, kad vis dėlto būtų galima išduoti vairuotojo pažymėjimą tam asmeniui, jei tai būtų laikoma tinkama remiantis pagrįstu sprendimu ir jei taip išduotas vairuotojo pažymėjimas galiotų tik valstybių narių, kurios nėra nustačiusios draudimo neribotam laikui, teritorijoje;

([8]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(47) siekiant padidinti kelių eismo saugumą, tam tikroms vairuotojo pažymėjimų kategorijoms turėtų būti sukurta visoje Sąjungoje galiojanti lydimojo vairavimo sistema. Tokios sistemos taisyklėse turėtų būti numatyta galimybė pareiškėjams gauti atitinkamų kategorijų vairuotojo pažymėjimus prieš sulaukiant reikalaujamo minimalaus amžiaus. Tačiau tokius vairuotojo pažymėjimus turėtų būti leidžiama naudoti tik lydint patyrusiam vairuotojui, pavyzdžiui, šeimos nariui. Tokiais atvejais valstybėms narėms turėtų būti leidžiama kelių eismo saugumo sumetimais nustatyti griežtesnes jų teritorijoje galiojančias sąlygas ir taisykles dėl jų išduodamų vairuotojo pažymėjimų;

(48) nedarant poveikio pagrindiniam tikslui padidinti kelių eismo saugumą, lydimojo vairavimo sistema galėtų padėti užtikrinti didesnį sunkvežimių vairuotojų profesijos prieinamumą ir patrauklumą jaunesnėms kartoms, kad būtų išplėstos jų profesinės galimybės ir būtų padėta sumažinti vairuotojų trūkumą Sąjungoje. Taigi valstybės narės turėtų turėti galimybę tą sistemą taikyti ne tik B kategorijos vairuotojo pažymėjimams, bet ir C1, C1E ir C kategorijų vairuotojo pažymėjimams, o atitinkamai išduoti vairuotojo pažymėjimai turėtų būti tarpusavyje pripažįstami tose valstybėse narėse, kurios taiko tą platesnės taikymo srities sistemą;

(49) lydimojo vairavimo sistema neturėtų būti ribojamos esamos valstybių narių galimybės sumažinti minimalų amžių B kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti ir jų galimybės nacionaliniu lygmeniu taikyti susijusias sąlygas;

(50) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2022/2561 ([9]) nustatytos D arba DE kategorijos autobuso vairavimo nuo tam tikro amžiaus įgijus profesinę kvalifikaciją sąlygos ir reikalavimai turėtų būti supaprastinti nepakenkiant kelių eismo saugumui;

(51) valstybės narės raginamos stiprinti švietimo ir mokymo įstaigų, įskaitant universitetus ir profesines mokyklas, ir transporto bei logistikos įmonių partnerystes, kad būtų sprendžiama profesionalių vairuotojų trūkumo Sąjungoje problema. Pameistrystės, stažuočių ir panašių švietimo galimybių plėtojimas ir rėmimas tomis partnerystėmis turėtų suteikti būsimiems profesionaliems vairuotojams progą geriau susipažinti su profesijos teikiama nauda ir jos iššūkiais, tobulinti savo veiklos bei organizacinius įgūdžius ir įgyti patirties naudojant pažangias technologijas ir metodus. Komisija raginama remti profesinių mokyklų ir logistikos bei transporto įmonių viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, kad profesionalių vairuotojų būtų daugiau ir kad būtų tobulinami jų įgūdžiai, pasitelkiant tokias Sąjungos programas kaip „Erasmus+“;

(52) vertinant, kokių pajamų šaltinių esama siekiant remti kelių eismo saugumą, valstybėms narėms rekomenduojama pajamas, gautas iš finansinių baudų už kelių eismo taisyklių pažeidimus, panaudoti taikant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/413 ([10]), kad būtų padidintas kelių eismo saugumas ir užtikrintas kelių eismo saugumo priemonių skaidrumas;

(53) turėtų būti užtikrinta, kad vairuotojai, kurie vairuotojo pažymėjimą įgyja pirmą kartą, nekeltų pavojaus kelių eismo saugumui. Tiems pradedantiesiems vairuotojams turėtų būti nustatytas mažiausiai dvejų metų bandomasis laikotarpis, per kurį turėtų būti taikomos griežtesnės taisyklės arba griežtesnės sankcijos už vairavimą apsvaigus nuo alkoholio, nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai reglamentuoti vairuotojų elgesį. Į tokias griežtesnes taisykles galėtų būti įtrauktas arba jas galėtų sudaryti reikalavimas surengti specialų pradedančiųjų vairuotojų mokymą, per kurį jie būtų papildomai mokomi apie rizikos suvokimą ir apmąstytų savo elgseną. Taip pat turėtų būti nustatytos specialios priemonės siekiant užtikrinti, kad būtų sumažintas pradedančiųjų vairuotojų vairavimo apsvaigus nuo narkotikų mastas ir kad tokie vairuotojai būtų skatinami tinkamai naudotis privalomomis saugumo sistemomis. Tokios priemonės galėtų apimti griežtesnes taisykles arba sankcijas. Kai taikomos sankcijos, jos turėtų būti veiksmingos, proporcingos, atgrasomos ir nediskriminacinės ir galėtų apimti teisės vairuoti atėmimą, taip pat specialius mokymus pradedantiesiems vairuotojams apie rizikos suvokimą. Tokios specialios priemonės taip pat galėtų apimti ir konkrečias tikslines vykdymo užtikrinimo priemones bei kampanijas. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama savo teritorijoje pradedantiesiems vairuotojams laisvai taikyti papildomas taisykles, kad būtų pagerintas kelių eismo saugumas, pavyzdžiui, nustatyti antrą bandomąjį laikotarpį papildomai vairuotojo pažymėjimo kategorijai, kad būtų atsižvelgta į skirtingą riziką ir reikiamus įgūdžius, susijusius su nauja kategorija;

([9]) 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561 dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo (OL L 330, 2022 12 23, p. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([10]) 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/413, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keistis informacija tarpvalstybiniu lygmeniu apie kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus (OL L 68, 2015 3 13, p. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/413/oj).

(54) paaiškėjo, kad bendrai taikomos vairavimo apsvaigus nuo alkoholio visiško netoleravimo sistemos, siejamos su tiksliniu vykdymo užtikrinimu, yra veiksmingas kelių eismo saugumo didinimo būdas. Nulinė alkoholio riba, neatsižvelgiant į atsitiktinį poveikį arba poveikį, neturintį įtakos gebėjimui vairuoti, paprastai laikoma veiksmingiausia priemone siekiant sumažinti žūčių ir sužalojimų keliuose skaičių. Taip pat įvedama vairavimo apsvaigus nuo narkotikų visiško netoleravimo politika. Valstybės narės raginamos savo nacionalinėje teisėje toliau taikyti ir nustatyti tokias bendrai taikomas visiško netoleravimo sistemas, bandomojo laikotarpio sistemą taikant kaip papildomą priemonę per dideliam pradedančiųjų vairuotojų, daugiausia jaunimo, skaičiui kelių eismo įvykiuose, susijusiuose su vairavimu apsvaigus nuo alkoholio ir narkotikų, mažinti;

(55) valstybės narės raginamos į savo pradinių ir vidurinių mokyklų mokymo programas įtraukti pagal amžių pritaikytą kelių eismo saugumo taisyklių ir eismo rizikos suvokimo mokymą, taip pat atsižvelgiant į padidėjusį asmeninių judumo priemonių, pvz., elektrinių dviračių ir elektrinių paspirtukų, populiarumą. Susipažinimas su pagrindinėmis kelių eismo saugumo taisyklėmis nuo mažens gali padėti užkirsti kelią eismo įvykiams, didinant informuotumą ir ugdant atsakingą elgesį, taip įgalinant piliečius nuo mažens priimti saugius sprendimus remiantis tvirtomis žiniomis apie taikytinas taisykles ir riziką. Komisija raginama sudaryti sąlygas valstybėms narėms ir jų valdžios institucijoms keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir tokį keitimąsi remti, be kita ko, teikiant finansinę paramą;

(56) siekiant pagerinti egzaminuotojų žinias bei įgūdžius ir taip užtikrinti objektyvesnį pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą, vertinimą bei labiau suderinti vairavimo egzaminus, turėtų būti nustatyti minimalieji teisės verstis vairavimo egzaminuotojo profesija standartai ir vairavimo egzaminuotojų mokymo reikalavimai, įskaitant pavojaus įžvelgimo testavimą. Be to, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šie minimalieji standartai prireikus būtų iš dalies keičiami siekiant juos pritaikyti atsižvelgiant į šios srities technikos, naudojimo ar mokslo raidą, įskaitant pažangiąsias pagalbines vairavimo sistemas ir automatizuoto vairavimo sistemas;

(57) turėtų būti nustatyta įprastinės gyvenamosios vietos sąvoka, kad būtų galima spręsti klausimus, kurių kyla, kai nėra galimybių nustatyti įprastinės gyvenamosios vietos remiantis profesiniais ar asmeniniais ryšiais. Taisyklė, kad vairuotojo pažymėjimus gali išduoti tik įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė, tam tikrais atvejais galėtų sukelti neproporcingų kalbinių kliūčių. Todėl tais atvejais, kai įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nesuteikia galimybės laikyti egzaminų valstybės narės, kurios pilietis yra pareiškėjas, valstybine kalba, pareiškėjui turėtų būti įmanoma laikyti teorijos egzaminą ar praktinį egzaminą arba abu tuos egzaminus pareiškėjo pilietybės valstybėje narėje. Ta nukrypti leidžianti nuostata neturėtų trukdyti valstybėms narėms imtis kovos su piktnaudžiavimu ar sukčiavimu veiksmų, kurie galėtų išplisti dėl šios naujos lankstumo priemonės. Specialios taisyklės turėtų būti nustatytos diplomatams ir jų šeimoms, jei dėl diplomato profesinių pareigų jie privalo gyventi užsienyje ilgesnį laiką;

(58) valstybės narės turėtų padėti viena kitai įgyvendinti šią direktyvą. Kad suteiktų tokią pagalbą, kiek įmanoma, jos turėtų naudotis Direktyvos 2006/126/EB 15 straipsnio 1 dalyje nurodytu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu. ES vairuotojo pažymėjimų tinklo tikslas – užtikrinti valstybėse narėse išduotų dokumentų ir įgytų teisių pripažinimą, kovoti su dokumentų klastojimu ir vairavimu neturint teisės vairuoti, vengti kelių vairuotojo pažymėjimų išdavimo ir palengvinti sprendimų dėl teisės vairuoti atėmimo vykdymo užtikrinimą. Visų pirma, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė sistemingai tikrinti, ar nebeliko priežasčių, dėl kurių anksčiau buvo nustatyti panaikinimai, atėmimai, sustabdymai ar apribojimai. ES vairuotojo pažymėjimų tinklo naudojimas kitiems Sąjungos teisės aktams įgyvendinti turėtų būti leidžiamas tik tuo atveju, jei toks naudojimas yra aiškiai numatytas šioje direktyvoje;

(59) kad galėtų rengti prasmingas ataskaitas dėl šios direktyvos įgyvendinimo, Komisija kasmet turėtų gauti informaciją apie kiekvienos kategorijos išduotų, atnaujintų, naujai išduotų, atimtų ir pakeistų vairuotojo fizinių ir mobiliųjų pažymėjimų skaičių. Komisija taip pat turėtų gauti statistinius duomenis apie sunkius kelių eismo įvykius, susijusius su lydimojo vairavimo sistemoje dalyvaujančiais septyniolikmečiais vairuotojais, iš platesnio duomenų apie profesionalių vairuotojų kelių eismo įvykius rinkinio. Atsižvelgiant į tų ataskaitų rengimą, valstybių narių savitarpio pagalbą įgyvendinant šią direktyvą ir bendras valstybių narių pastangas apskritai gerinti kelių eismo saugumą, valstybės narės raginamos reguliariai tarpusavyje ir su Komisija dalytis informacija apie savo geriausią praktiką, susijusią su vairuotojams skirtomis kelių eismo saugumo priemonėmis, pavyzdžiui, rizikos suvokimo mokymais, pradedančiųjų vairuotojų programomis, dėmesio pažeidžiamiems eismo dalyviams teikimu, mokymu visą gyvenimą arba vairuotojo tinkamumo vairuoti stebėsena. Taip keistis informacija galima įgyvendinant projektus, pvz., Europos kelių eismo saugumo stebėjimo centro ir ES mainų kelių eismo saugumo srityje projektus, arba reguliariuose ekspertų grupių posėdžiuose. Valstybių narių metodų, praktikos ir nacionalinių ypatumų skirtumai yra vertingas tarpusavio mokymosi ir keitimosi geriausia praktika šaltinis;

(60) alternatyviuosius degalus naudojančių transporto priemonių technologinė plėtra ir inovacijos, turinčios įtakos transporto priemonių svoriui, ir toliau daro poveikį vairuotojo pažymėjimams taikomai reglamentavimo sistemai. Atsižvelgiant į tai, kad ta sistema yra techniškai sudėtinga, ji turėtų būti plėtojama taip, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir laikomasi technologinio neutralumo principo, užtikrinant, kad taisyklėmis nebūtų nepagrįstai palankiai ar nepalankiai vertinamos konkrečios technologijos, o veikiau būtų sukurta sąžininga ir ateities iššūkiams pritaikyta sistema. Todėl Komisija turėtų stebėti alternatyviuosius degalus naudojančių transporto priemonių technologinę pažangą ir vertinti jos poveikį vairuotojo pažymėjimų kategorijų etapams ir lygiavertiškumui, kad būtų užtikrinta aiški, subalansuota ir aktuali reglamentavimo sistema, kuria būtų užtikrinamas kelių eismo saugumas nestabdant inovacijų;

(61) norint pasiekti šios direktyvos tikslus, visų pirma pritaikyti priedus prie technikos, naudojimo ar mokslo raidos, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai iš dalies keisti šios direktyvos priedų dalis, kuriomis reglamentuojamos fizinių vairuotojo pažymėjimų specifikacijos; iš dalies keisti šios direktyvos priedų dalį, kurioje nustatytos mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų specifikacijos; iš dalies keisti šios direktyvos priedų dalį, kurioje nustatytos taisyklės dėl taikytinų nacionalinių ir Sąjungos kodų; iš dalies keisti šios direktyvos priedus, kuriuose nustatyti tam tikri minimalieji reikalavimai dėl vairuotojo pažymėjimų išdavimo, galiojimo ir atnaujinimo; ir iš dalies keisti priedus, kuriuose nustatyti minimalieji standartai vairavimo egzaminuotojams. Tokie įgaliojimai turėtų būti suteikti penkerių metų laikotarpiui, atsižvelgiant į tai, kad tuose prieduose reglamentuojamais klausimais technikos, naudojimo ir mokslo aspektai kinta dažnai. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ([11]) nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(62) Komisija turėtų įsteigti specialią ekspertų grupę vairuotojo pažymėjimų ir susijusių aspektų klausimais, kad prireikus galėtų pasitelkti atitinkamas ekspertines žinias, reikalingas naudotis savo įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, taip pat palengvinti ir skatinti suinteresuotųjų subjektų ir valstybių narių ekspertų keitimąsi informacija Sąjungos lygmeniu visais klausimais, susijusiais su vairuotojo pažymėjimais, jų išdavimo procedūromis, kelių eismo saugumo didinimu ir administracinių kliūčių, trukdančių piliečiams ar įmonėms, šalinimu. Visų pirma ekspertų grupė turėtų padėti keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su pareiškėjams, siekiantiems gauti vairuotojo pažymėjimą, taikomais amžiaus ir tinkamumo reikalavimais, pakopinių vairuotojo pažymėjimų išdavimo sistemų ir mokymosi visą gyvenimą nauda, naujų technologijų, pvz., mobiliojo vairuotojo pažymėjimo ir automatizuoto vairavimo ar pagalbinių vairavimo sistemų, poveikiu, pagalba šalinant kliūtis laisvam tarpusavyje nepripažintų vairuotojo pažymėjimų, pavyzdžiui, ne keliais judančių mechanizmų vairavimo, turėtojų judėjimui ir naujų vairuotojų mokymo ir egzaminavimo taisyklėmis;

(63) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti išsamias nuostatas dėl sąveikumo savybių ir saugumo priemonių, taikomų QR kodams, naudojamiems ant fizinių vairuotojo pažymėjimų, ir dėl vizualinio pateikimo, sąveikumo, egzaminavimo, duomenų ir įrašų atnaujinimo standartų bei mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų saugumo, organizacinių priemonių, skirtų asmens duomenų tvarkymui ir apsaugai, keitimosi informacija apie mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus techninių bei saugumo standartų ir mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų patikimų išdavėjų patikimų sąrašų tiems pažymėjimams tikrinti, įskaitant tikrinimo funkcijas ir sąsają su nacionalinėmis sistemomis, kiek įmanoma, taip pat atsižvelgiant į bendrąją sistemą ir technines specifikacijas, kurių reikia, kad trečiųjų valstybių institucijos tuos vairuotojo pažymėjimus pripažintų, taip pat nustatyti bendrą taisyklių rinkinį, kuriuo reglamentuojama ES vairuotojo pažymėjimų tinklo veikla, įskaitant išsamius veiklos, sąsajos ir techninius reikalavimus, siekiant užtikrinti nacionalinių sistemų, sujungtų su ES vairuotojo pažymėjimų tinklu, sąveikumą, asmens duomenų, kuriais keičiamasi per ES vairuotojo pažymėjimų tinklą, apsaugą ir tinkamą visų to tinklo funkcijų, nustatytų Sąjungos ir nacionalinėje teisėje, veikimą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;

([11]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

(64) tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpio pratęsimu visoje Sąjungoje, Komisija turėtų priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kai tai būtina dėl privalomų skubos priežasčių, kurios susijusios su krize;

(65) siekiant nuoseklumo, Reglamentas (ES) 2018/1724 ir Direktyva (ES) 2022/2561, kuriuose nagrinėjami tam tikri šioje direktyvoje reglamentuojami klausimai, turėtų būti iš dalies pakeisti;

(66) Direktyva 2006/126/EEB ir Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012 ([12]) turėtų būti panaikinti;

(67) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. labai sumažinti per eismo įvykius nukentėjusių asmenų skaičių Sąjungoje ir palengvinti laisvą piliečių judėjimą nustatant vienodas taisykles dėl teisės vairuoti ir vairuotojo pažymėjimų išdavimo, atnaujinimo bei jų tarpusavio pripažinimo, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes vairuotojo pažymėjimų išdavimą, atnaujinimą, naują išdavimą ir pakeitimą reglamentuojančios nacionalinės taisyklės lemtų tokius skirtingus reikalavimus, kad kitu atveju nebūtų galima pasiekti kelių eismo saugumo ir laisvo piliečių judėjimo lygio, kuris numatytas suderintose taisyklėse, tačiau dėl tarpvalstybinio ir Sąjungos masto kelių eismo pobūdžio ir poreikio nustatyti bendrus minimaliuosius reikalavimus to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(68) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ([13]) 42 straipsnio 1 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę 2023 m. balandžio 25 d. ([14]);

(69) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų ([15]) valstybės narės pagrįstais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomos bendros taisyklės dėl:

a) vairuotojo pažymėjimų pavyzdžių, standartų ir kategorijų;

b) vairuotojo pažymėjimų išdavimo, galiojimo, atnaujinimo ir tarpusavio pripažinimo;

c) vairuotojo pažymėjimų pakeitimo, naujo išdavimo, panaikinimo, atėmimo, galiojimo sustabdymo ar apribojimo tam tikrų aspektų;

d) tam tikrų aspektų, taikomų pradedantiesiems vairuotojams, visų pirma susijusių su lydimojo vairavimo sistema ir bandomuoju laikotarpiu.

([12]) 2012 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012, kuriuo nustatomi lustinių vairuotojo pažymėjimų techniniai reikalavimai (OL L 120, 2012 5 5, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/383/oj).
([13]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).
([14]) OL C 199, 2023 6 7, p. 13.
([15]) OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

2. Ši direktyva netaikoma:

a) ne keliais judantiems mechanizmams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2025/14 ([16]) 3 straipsnio 1 punkte, ir

b) variklio varomoms ratinėms ar vikšrinėms bent dvi ašis turinčioms transporto priemonėms, kurių pagrindinę funkciją lemia jų vilkimo galia, kurios yra specialiai suprojektuotos tam tikriems žemės ūkio ar miškininkystės darbams naudojamiems padargams, mašinoms ar priekaboms vilkti, stumti, vežti ar kitaip eksploatuoti, o jų naudojimas asmenims ar prekėms keliu gabenti arba transporto priemonėms keliu vilkti, yra tik antrinė funkcija.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1) vairuotojo pažymėjimas – dokumentas, fizinio ar skaitmeninio formato, arba abiejų šių formatų, kuriuo patvirtinama teisė vairuoti variklio varomas transporto priemones ir nurodomos sąlygos, kuriomis jo turėtojui leidžiama vairuoti;

2) fizinis vairuotojo pažymėjimas – fizinio formato vairuotojo pažymėjimas;

3) mobilusis vairuotojo pažymėjimas – skaitmeninio formato vairuotojo pažymėjimas;

4) variklio varoma transporto priemonė – savaeigė kelių transporto priemonė, išskyrus bėgiais važiuojančią transporto priemonę;

5) dviratė transporto priemonė – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 168/2013 ([17]) 4 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta transporto priemonė;

6) triratė transporto priemonė – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta transporto priemonė;

7) lengvasis keturratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies f punkte nurodyta transporto priemonė;

8) motociklas – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies c ir d punktuose nurodyta dviratė transporto priemonė su priekaba arba be jos;

9) motorinis triratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies e punkte nurodyta transporto priemonė su trimis simetriškai išdėstytais ratais;

10) motorinė transporto priemonė – variklio varoma transporto priemonė, paprastai naudojama keleiviams arba prekėms gabenti keliu arba transporto priemonėms, naudojamoms keleiviams vežti ar prekėms gabenti, vilkti keliu; tai apima troleibusus;

11) troleibusas – transporto priemonė, kuri gali būti prijungta prie elektros laidų ir kuri neskirta važiuoti bėgiais;

12) sunkusis keturratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies g punkte nurodyta transporto priemonė;

13) kemperis – M kategorijos specialios paskirties transporto priemonė, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje ir I priedo 5.1 punkte;

14) krizė – išskirtinis, netikėtas ir staigus gamtinis arba žmogaus sukeltas ypatingo pobūdžio ir masto įvykis Sąjungoje arba už jos ribų, kuris turi reikšmingą tiesioginį ar netiesioginį poveikį kelių transportui ir kuris taip pat užkerta kelią vairuotojo pažymėjimų turėtojų arba atitinkamų nacionalinių institucijų galimybėms vykdyti reikalingas procedūras tų pažymėjimų atnaujinimui arba reikšmingai tas galimybes apriboja.

([16]) 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/14 dėl viešuosiuose keliuose eksploatuojamų ne keliais judančių mechanizmų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 (OL L, 2025/14, 2025 1 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/14/oj).

([17]) 2013 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 168/2013 dėl dviračių ir triračių transporto priemonių bei keturračių patvirtinimo ir rinkos priežiūros (OL L 60, 2013 3 2, p. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/168/oj).

3 straipsnis

Sąjungos standartinės vairuotojo pažymėjimų specifikacijos ir tarpusavio pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionaliniai vairuotojo pažymėjimai būtų išduodami pagal šios direktyvos nuostatas ir atitiktų Sąjungos standartines specifikacijas, nustatytas I priede, bei kitus kriterijus pagal:

a) 4 straipsnį fizinių vairuotojo pažymėjimų atveju,

b) 5 straipsnį mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų atveju.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tam pačiam asmeniui išduoti fiziniai ir mobilieji vairuotojo pažymėjimai būtų visiškai lygiaverčiai, kiek tai susiję su teisėmis ir sąlygomis, kuriomis tam asmeniui leidžiama vairuoti, taip pat jų administracinio galiojimo trukmės atžvilgiu.

3. Nedarant poveikio esamų vairuotojo pažymėjimų tvarkymui pakeitimo ar naujo pažymėjimo išdavimo pagal 13 straipsnio 3 ir 4 dalis atvejais, valstybės narės nereikalauja, kad pareiškėjas būtinai turėtų fizinį arba mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, kai jam išduodamas vairuotojo pažymėjimas, kai išduodamas naujas vairuotojo pažymėjimas, kai jis atnaujinamas arba keičiamas į kito formato vairuotojo pažymėjimą.

4. Valstybės narės užtikrina, kad nuo tos dienos, kai baigiasi 54 mėnesiai nuo dienos, kai priimamas pirmasis iš įgyvendinimo aktų pagal 5 straipsnio 7 dalį, numatytasis formatas, kuriuo išduodami vairuotojo pažymėjimai, būtų mobilieji vairuotojo pažymėjimai, nedarant poveikio pareiškėjo teisei pagal vieną ir tą pačią paraišką gauti fizinį arba abiejų formatų vairuotojo pažymėjimą tuo pačiu metu. Gavęs vieno formato vairuotojo pažymėjimą, vairuotojo pažymėjimo turėtojas ir toliau turi teisę prašyti išduoti kito formato vairuotojo pažymėjimą, įskaitant atvejus, kai jo vairuotojo pažymėjimo galiojimo laikas dar nėra pasibaigęs.

5. Valstybės narės gali pradėti išduoti mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus anksčiau nei 4 dalyje nurodytą dieną.

6. Valstybių narių išduoti vairuotojo pažymėjimai yra tarpusavyje pripažįstami. Tačiau pagal 5 straipsnį išduoti mobilieji vairuotojo pažymėjimai tarpusavyje pripažįstami tik po šio straipsnio 4 dalyje nustatytos datos.

4 straipsnis

Fiziniai vairuotojo pažymėjimai

1. Valstybės narės fizinius vairuotojo pažymėjimus išduoda pagal I priede nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas.

2. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, kad išvengtų bet kokios vairuotojo pažymėjimų, įskaitant anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d. išduotus vairuotojo pažymėjimus, klastojimo rizikos. Apie priemones, kurių imtasi, jos praneša Komisijai.

Fiziniai vairuotojo pažymėjimai turi būti apsaugoti nuo klastojimo taikant bent I priedo A2 dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas. Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones.

3. Kai galiojančio fizinio vairuotojo pažymėjimo, kuriame nenurodytas administracinio galiojimo laikotarpis, turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje nei tą vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė, priimančioji valstybė narė gali, praėjus dvejiems metams nuo tos dienos, kai vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirinko įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje, atnaujindama vairuotojo pažymėjimą, taikyti 10 straipsnio 2 dalyje nurodytus administracinio galiojimo laikotarpius.

4. Valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip 2033 m. sausio 19 d. visi išduodami ar apyvartoje esantys fiziniai vairuotojo pažymėjimai atitiktų visus šios direktyvos reikalavimus.

5. Valstybės narės gali nuspręsti į fizinį vairuotojo pažymėjimą integruoti lustą. Jei valstybė narė nusprendžia į fizinį vairuotojo pažymėjimą integruoti lustą, ji gali, jei tai nustatyta jos nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, taip pat nuspręsti luste saugoti ne tik I priedo D dalyje nurodytus duomenis, bet ir papildomus duomenis.

Kai valstybės narės numato, kad į fizinio vairuotojo pažymėjimą integruojamas lustas, jos taiko bent I priedo B–B4 dalyse nustatytus techninius reikalavimus. Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones.

Kai valstybės narės priima sprendimą integruoti lustą į jų išduodamus fizinius vairuotojo pažymėjimus arba jei jos vėliau pakeičia tą sprendimą, jos praneša apie tai Komisijai per tris mėnesius nuo atitinkamo sprendimo priėmimo. Valstybės narės, kurios į fizinius vairuotojo pažymėjimus jau yra integravusios lustą, praneša apie tai Komisijai ne vėliau kaip 2026 m. vasario 26 d.

6. Valstybės narės gali nuspręsti jų išduotame fiziniame vairuotojo pažymėjime lustui skirtoje vietoje vietoj lusto ar kartu su juo integruoti QR kodą. QR kodas sudaro sąlygas patikrinti fiziniame vairuotojo pažymėjime pateiktos informacijos autentiškumą.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokią priemonę, kuria siekiama vairuotojo pažymėjimuose pradėti naudoti QR kodą, ir apie bet kokius vėlesnius tokios priemonės pakeitimus per tris mėnesius nuo jos priėmimo.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios nuostatos dėl sąveikumo savybių ir apsaugos priemonių, kuriuos turi atitikti į fizinius vairuotojo pažymėjimus integruoti QR kodai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 26 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7. Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenų, būtinų fiziniame vairuotojo pažymėjime pateiktai informacijai patikrinti, tikrintojas nesaugotų, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę toks jų saugojimas leidžiamas, ir užtikrina, kad vairuotojo pažymėjimus išdavusiai institucijai nebūtų pranešama apie patikrinimą.

8. Komisijai pagal 25 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamos I priedo A1, A2, B–B4 ir D dalys, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

5 straipsnis

Mobilieji vairuotojo pažymėjimai

1. Valstybės narės mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus išduoda pagal I priedo C dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas.

2. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos išduotą mobilųjį vairuotojo pažymėjimą asmenys, kurie yra jų turėtojai, galėtų nemokamai gauti elektroniniu būdu.

Mobilieji vairuotojo pažymėjimai išduodami turėtojams, kad jie juos naudotų europinėse skaitmeninės tapatybės dėklėse kaip elektroninius požymių liudijimus, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014 ([18]).

3. Valstybės narės užtikrina, kad mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose nebūtų pateikta daugiau duomenų, nei nurodyta I priedo D dalyje, ir kad tikrintojas tikrinimo tikslu netvarkytų jokių asmens duomenų, išskyrus tuos, kurie yra reikalingi turėtojo teisei vairuoti patikrinti.

4. Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenų, reikalingų mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisei vairuoti patikrinti, tikrintojas nesaugotų, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę toks jų saugojimas leidžiamas.

5. Valstybės narės pateikia Komisijai mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus išduodančių subjektų sąrašą ir nuolat jį atnaujina. Komisija saugiu kanalu viešai paskelbia tuos sąrašus elektroniniu parašu pasirašyta arba užantspauduota forma, tinkama automatizuotam duomenų tvarkymui vykdyti.

6. Komisijai pagal 25 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama I priedo C dalis, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

([18]) 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

7. Ne vėliau kaip 2026 m. lapkričio 26 d. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios nuostatos dėl vizualinio pateikimo, sąveikumo, egzaminavimo, duomenų ir įrašų atnaujinimo standartų bei mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų saugumo, organizacinių priemonių, skirtų asmens duomenų tvarkymui ir apsaugai, keitimosi informacija apie mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus techninių bei saugumo standartų ir mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų patikimų išdavėjų patikimų sąrašų tiems pažymėjimams tikrinti, įskaitant tikrinimo funkcijas ir sąsają su nacionalinėmis sistemomis. Komisija, kiek įmanoma, atsižvelgia į bendrąją sistemą ir technines specifikacijas, būtinas tam, kad trečiųjų valstybių institucijos pripažintų tuos vairuotojo pažymėjimus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 26 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6 straipsnis

Vairuotojo pažymėjimų kategorijos

1. Vairuotojo pažymėjimas suteikia teisę jo turėtojui vairuoti toliau apibrėžtų kategorijų variklio varomas transporto priemones:

a) mopedus:

AM kategorija:

— dvirates ar trirates transporto priemones, kurių didžiausias projektinis greitis neviršija 45 km/h, o didžiausia naudingoji galia yra ne didesnė kaip 4 kW (išskyrus transporto priemones, kurių didžiausias projektinis greitis mažesnis arba lygus 25 km/h),

— lengvuosius keturračius;

b) motociklus ir motorinius triračius:

i) A1 kategorija:

— motociklus, kurių variklio darbinis tūris yra ne didesnis kaip 125 cm^3, didžiausia naudingoji galia yra ne didesnė kaip 11 kW, o galios ir svorio santykis yra ne didesnis kaip 0,1 kW/kg,

— motorinius triračius, kurių didžiausia naudingoji galia yra ne didesnė kaip 15 kW;

ii) A2 kategorija:

— motociklus, kurių didžiausia naudingoji galia yra ne didesnė kaip 35 kW, galios ir svorio santykis yra ne didesnis kaip 0,2 kW/kg ir kurie nėra kilę iš transporto priemonės, kurios naudingoji galia yra didesnė kaip 70 kW;

iii) A kategorija:

— motociklus,

— motorinius triračius, kurių didžiausia naudingoji galia yra didesnė kaip 15 kW;

a punkte ir šiame punkte nurodytų kategorijų varikliu varomos transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausia leidžiamoji masė ne didesnė kaip pusė velkančiosios transporto priemonės masės be krovinio. Valstybės narės gali savo išduotiems vairuotojo pažymėjimams taikyti papildomas sąlygas, atsižvelgdamos į kelių eismo saugumą;

c) motorines transporto priemones:

i) B1 kategorija:

— sunkiuosius keturračius;

B1 kategorija neprivaloma; valstybėse narėse, kurios neįvedė šios kategorijos vairuotojo pažymėjimo, norint vairuoti tokias transporto priemones, reikia turėti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą. Tos valstybės narės gali atsisakyti pakeisti B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimą;

Valstybės narės taip pat gali nuspręsti vairavimo jų teritorijoje tikslu įvesti šią kategoriją tik 9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytoms transporto priemonėms, toje dalyje numatytomis sąlygomis ir laikantis papildomų reikalavimų – kad tos kategorijos vairuotojo pažymėjimo išdavimo metu vairuotojas turi būti jaunesnis nei 21 metų amžiaus ir kad šios kategorijos vairuotojo pažymėjimo galiojimas baigsis jo turėtojui sukakus 21 metams. Jei valstybė narė nusprendžia tai padaryti, ji tai pažymi vairuotojo pažymėjime naudodama Sąjungos kodą 60.03, nustatytą I priedo E dalyje.

ii) B kategorija:

— motorines transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė neviršija 3 500 kg ir kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo,

— šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O_1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje.

Nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O_2 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktyje, jeigu šio junginio didžiausia leidžiamoji masė ne didesnė kaip 4 250 kg. Jei tokio junginio masė viršija 3 500 kg, valstybės narės pagal V priedą reikalauja, kad toks junginys būtų vairuojamas tik:

— pabaigus mokymo kursą, arba

— išlaikius įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą.

Valstybės narės taip pat gali reikalauti ir pabaigti tokį mokymo kursą, ir išlaikyti įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą.

Su sąlyga, kad toks mokymo kursas baigtas arba egzaminas išlaikytas, arba ir baigtas mokymo kursas, ir išlaikytas egzaminas, pagal V priedą ir nedarant poveikio atitinkamų transporto priemonių tipo patvirtinimo taisyklėms, šios kategorijos motorines transporto priemones gali sudaryti:

— kemperis, kurio didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg, bet neviršija 4 250 kg, įskaitant kartu su priekaba, jei didžiausia leidžiamoji junginio masė neviršija 5 000 kg,

— valstybei narei leidus 9 straipsnio 4 dalies d punkte numatytomis sąlygomis – variklio varoma specialioji transporto priemonė, naudojama visuomenės saugumui ir tvarkai palaikyti, be kita ko, teikiant neatidėliotiną pagalbą gamtinių ar žmogaus sukeltų ekstremaliųjų situacijų metu, pavyzdžiui, policijos transporto priemonės, greitosios pagalbos automobiliai, civilinės saugos ir gelbėjimo transporto priemonės arba priešgaisrinių tarnybų transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg, bet neviršija 5 000 kg, įskaitant atvejus, kai sujungta su priekaba, arba

— alternatyviuosius degalus naudojanti motorinė transporto priemonė, kurios atveju taikomas 9 straipsnio 2 dalies j punkte nurodytas atitikmuo, sujungta su priekaba, kuriai netaikoma antra įtrauka, jei šio junginio didžiausia leidžiamoji masė yra didesnė kaip 4 250 kg, bet ne didesnė kaip 5 000 kg.

Teisę vairuoti tokį junginį, kemperį arba specialiąją transporto priemonę valstybės narės vairuotojo pažymėjime nurodo atitinkamu Sąjungos kodu, nustatytu I priedo E dalyje.

iii) BE kategorija:

— nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš B kategorijos vilkiko ir Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos O_1 arba O_2 masės kategorijos priekabos arba puspriekabės;

iv) C1 kategorija:

— motorines transporto priemones, išskyrus D1 arba D kategorijų motorines transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 7 500 kg ir kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo,

— šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O_1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje;

v) C1E kategorija:

— nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš C1 kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausia leidžiamoji masė viršija 750 kg, jeigu didžiausia leidžiamoji junginio masė ne didesnė kaip 12 000 kg,

— nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš B kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg, jeigu didžiausia leidžiamoji junginio masė ne didesnė kaip 12 000 kg;

vi) C kategorija:

— motorines transporto priemones, išskyrus D1 arba D kategorijų motorines transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg ir kurios skirtos bei suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo,

— šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O_1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje;

vii) CE kategorija:

— nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš C kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausia leidžiamoji masė viršija 750 kg;

viii) D1 kategorija:

— motorines transporto priemones, kurios skirtos ir suprojektuotos vežti daugiau kaip 8, bet ne daugiau kaip 16 keleivių, neįskaitant vairuotojo, ir kurių didžiausias ilgis yra ne didesnis kaip 8 metrai,

— šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O_1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje;

ix) D1E kategorija:

— nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš D1 kategorijos vilkiko ir priekabos, kurios didžiausia leidžiamoji masė viršija 750 kg;

x) D kategorija:

— motorines transporto priemones, kurios skirtos bei suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo,

— šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O_1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje;

xi) DE kategorija:

— nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomoms tipo patvirtinimo taisyklėms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš D kategorijos vilkiko ir priekabos, kurios didžiausia leidžiamoji masė viršija 750 kg;

2. Valstybės narės gali netaikyti šio straipsnio tam tikrų konkrečių rūšių variklio varomoms transporto priemonėms, įskaitant specialias asmenims su negalia skirtas transporto priemones, jeigu gaunamas išankstinis Komisijos sutikimas, kuris grindžiamas siūlomos išimties poveikio kelių eismo saugumui vertinimu.

Valstybės narės gali netaikyti šios direktyvos tam tikrų rūšių transporto priemonėms, kurias naudoja arba kontroliuoja ginkluotosios pajėgos ir civilinės saugos tarnybos. Apie tai jos praneša Komisijai.

7 straipsnis

Minimalus amžius

1. Minimalus pareiškėjo, kuriam gali būti išduotas vairuotojo pažymėjimas, amžius yra toks:

a) AM, A1 ir B1 kategorijų – 16 metų;

b) A2, B, BE, C1 ir C1E kategorijų – 18 metų;

c) A kategorijos –

i) vairuoti motociklus – 20 metų. Tačiau, norint vairuoti šios kategorijos motociklus, reikia turėti bent dvejų metų ankstesnį A2 kategorijos vairuotojo pažymėjimo transporto priemonių vairavimo stažą. Toks reikalavimas turėti dvejų metų ankstesnį vairavimo stažą gali būti netaikomas, jei pareiškėjui yra ne mažiau kaip 24 metai;

ii) vairuoti motorinius triračius, kurių galia yra didesnė kaip 15 kW – 21 metai;

d) C, CE, D1 ir D1E kategorijų – 21 metai;

e) C ir CE kategorijų, jeigu vairuotojas turi profesinės kompetencijos pažymėjimą (PKP), nurodytą Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalyje – 18 metų;

f) D ir DE kategorijų – 24 metai;

g) D ir DE kategorijų, jeigu vairuotojas turi PKP, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 arba 2 dalyje – 21 metai.

2. Valstybės narės gali padidinti arba sumažinti minimalų amžių vairuotojo pažymėjimui gauti:

a) AM kategorijai – sumažinti iki 14 metų arba padidinti iki 18 metų;

b) B1 kategorijai – padidinti iki 18 metų;

Jei tai B1 kategorija, valstybės narės vis dėlto gali, gavusios išankstinį Komisijos sutikimą, minimalų amžių vairuotojo pažymėjimui gauti sumažinti iki 15 metų 9 straipsnio 4 dalies c punkte nurodytų transporto priemonių atveju, laikantis 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktyje ir 9 straipsnio 4 dalies c punkte nustatytų sąlygų;

c) A1 kategorijai – padidinti iki 18 metų, jeigu tenkinamos abi šios sąlygos:

i) tarp minimalaus amžiaus A1 kategorijos ir A2 kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti yra bent dvejų metų skirtumas;

ii) norint įgyti teisę vairuoti A kategorijos motociklus, reikia turėti bent dvejų metų A2 kategorijos motociklų vairavimo stažą, kaip nurodyta 1 dalies c punkto i papunktyje;

d) B ir BE kategorijoms – sumažinti iki 17 metų.

e) D1, D1E, D ir DE kategorijoms – sumažinti iki 18 metų, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

i) vairuotojas turi PKP, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalyje;

ii) tik D ir DE kategorijų atveju vairuotojui taikomi Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje nustatyti apribojimai;

f) D ir DE kategorijoms – sumažinti iki 20 metų, jeigu vairuotojas turi PKP, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalyje.

3. Valstybės narės gali sumažinti minimalų amžių C kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti iki 18 metų, o D kategorijos – iki 21 metų:

a) variklio varomoms specialiosioms transporto priemonėms, naudojamoms visuomenės saugumui ir tvarkai palaikyti, be kita ko, teikiant neatidėliotiną pagalbą gamtinių ar žmogaus sukeltų ekstremaliųjų situacijų metu, pavyzdžiui, policijos transporto priemonėms, greitosios pagalbos automobiliams, civilinės saugos ir gelbėjimo transporto priemonėms arba priešgaisrinių tarnybų transporto priemonėms;

b) transporto priemonėms, kurios išbandomos keliuose turint tikslą jas remontuoti arba techniškai prižiūrėti.

4. Pagal 2 ir 3 dalis išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja tik juos išdavusios valstybės narės teritorijoje, kol vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasiekia 1 dalyje nustatytą minimalų amžių; tada tie vairuotojo pažymėjimai galioja visoje Sąjungoje.

Valstybės narės savo teritorijoje gali pripažinti galiojančiais vairuotojo pažymėjimus, išduotus jaunesniems nei 1 dalyje nustatyto minimalaus amžiaus vairuotojams. Tačiau jos nepripažįsta galiojančiais pagal 2 dalies b, e ir f punktus išduotų vairuotojo pažymėjimų.

Valstybės narės savo teritorijose gali abipusiu pagrindu pripažinti galiojančiais vairuotojo pažymėjimus, išduotus jaunesniems nei 3 dalies a punkte nustatyto minimalaus amžiaus vairuotojams.

8 straipsnis

Sąlygos ir apribojimai

1. Jei valstybės narės išduoda vairuotojo pažymėjimą nustatydamos tam tikras sąlygas, jos tas sąlygas nurodo vairuotojo pažymėjime, naudodamos atitinkamus I priedo E dalyje nustatytus Sąjungos kodus. Į I priedo E dalį neįtrauktoms sąlygoms pažymėti jos gali naudoti nacionalinius kodus. Jei jos tai daro, įsigaliojus šiai direktyvai ir vėlesnio tokių nacionalinių kodų papildymo naujais ar jų keitimo atveju jos laiku praneša apie tai Komisijai, kartu pateikdamos išsamią informaciją apie nacionalinius kodus ir atvejus, kuriais jie naudojami.

Jei dėl vairuotojo fizinės negalios vairuotojo pažymėjimas vairuotojui išduodamas, kad vairuotojas galėtų vairuoti tik tam tikrų rūšių transporto priemones arba transporto priemones, pritaikytas tokiai fizinei negaliai kompensuoti, 10 straipsnio 1 dalyje numatytas įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas laikomas būtent tokioje transporto priemonėje. Valstybės narės priima nuostatas, būtinas, kad asmenys su fizine negalia galėtų laikyti egzaminą jų fizinei negaliai pritaikytoje transporto priemonėje.

2. Komisijai pagal 25 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama I priedo E dalis, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

9 straipsnis

Skirstymas ir kategorijų atitikmenys

1. BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ir DE kategorijų vairuotojo pažymėjimai išduodami tik vairuotojams, jau turintiems teisę vairuoti B kategorijos transporto priemones.

2. Vairuotojo pažymėjimų galiojimas nustatomas taip:

a) išduoti C1E, CE, D1E arba DE kategorijų vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja BE kategorijos transporto priemonių junginiams;

b) išduoti CE kategorijos vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja DE kategorijai, jei jų turėtojai turi teisę vairuoti D kategorijos transporto priemones;

c) išduoti C1E arba CE kategorijų vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja D1E kategorijai, jei jų turėtojai turi teisę vairuoti D1 kategorijos transporto priemones;

d) išduoti CE ir DE kategorijų vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja atitinkamai C bei C1 ir D bei D1 kategorijoms;

e) išduoti CE ir DE kategorijų vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja atitinkamai C1E ir D1E kategorijos transporto priemonių junginiams;

f) išduoti C1E ir D1E kategorijų vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja atitinkamai C1 ir D1 kategorijoms;

g) išduoti bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja AM kategorijos variklio varomoms transporto priemonėms. Tačiau valstybė narė gali savo teritorijoje išduotiems vairuotojo pažymėjimams įvesti apribojimą, kad AM kategoriją atitinka tik A1, A2 ir A kategorijų vairuotojo pažymėjimai, jei toje valstybėje narėje privalomas praktikos egzaminas AM kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti;

h) išduoti A2 kategorijos vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja A1 kategorijai;

i) išduoti A, B, C arba D kategorijų vairuotojo pažymėjimai taip pat galioja atitinkamai A1 ir A2, B1, C1, D1 kategorijoms;

j) praėjus dvejiems metams po to, kai B kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis taip pat galioja motorinėms transporto priemonėms, įskaitant variklio varomas specialiąsias transporto priemones, naudojamas visuomenės saugumui ir tvarkai palaikyti, be kita ko, teikiant neatidėliotiną pagalbą gamtinių ar žmogaus sukeltų ekstremaliųjų situacijų metu, pavyzdžiui, policijos transporto priemones, greitosios pagalbos automobilius, civilinės saugos ir gelbėjimo transporto priemones arba priešgaisrinių tarnybų transporto priemones, visiškai arba iš dalies varomoms alternatyviaisiais degalais, kaip apibrėžta Direktyvos 96/53/EB 2 straipsnyje, kurios buvo patvirtintos pagal Reglamentą (ES) 2018/858 ir kurių didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg, bet neviršija 4 250 kg, vairuoti. Jeigu tenkinama šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktyje nustatyta sąlyga, tos transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, jei didžiausia leidžiamoji junginio masė neviršija 5 000 kg. Šiame punkte nurodytas atitikmuo netaikomas kemperiams;

k) praėjus dvejiems metams po to, kai BE kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis taip pat galioja visiškai arba iš dalies alternatyviaisiais degalais, kaip apibrėžta Direktyvos 96/53/EB 2 straipsnyje, varomos transporto priemonės, patvirtintos pagal Reglamentą (ES) 2018/858, kurios didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg, bet neviršija 4 250 kg, junginiui, kurį sudaro vilkikas ir Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytos O_1 arba O_2 masės kategorijos priekaba ar puspriekabė, vairuoti.

3. Vairavimui savo atitinkamoje teritorijoje valstybės narės gali taikyti tokius atitikmenis:

a) leisti vairuoti motorinius triračius turint B kategorijos vairuotojo pažymėjimą; motorinių triračių, kurių didžiausia grynoji galia viršija 15 kW, atveju B kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi būti ne jaunesnis kaip 21 metų;

b) leisti vairuoti A1 kategorijos motociklus turint B kategorijos vairuotojo pažymėjimą.

Pirmoje pastraipoje numatytus atitikmenis juos taikančios valstybės narės pripažįsta tarpusavyje.

Valstybės narės vairuotojo pažymėjime turi nurodyti, kad jo turėtojas turi teisę vairuoti pirmoje pastraipoje nurodytas transporto priemones, tik naudodamos I priedo E dalyje nustatytus atitinkamus Sąjungos kodus.

Valstybės narės nedelsdamos informuoja Komisiją apie pirmoje pastraipoje nurodytus jų teritorijose taikomus atitikmenis, įskaitant bet kokius susijusius nacionalinius kodus, kurie buvo naudojami anksčiau nei 2025 m. lapkričio 25 d. Komisija tą informaciją pateikia valstybėms narėms.

4. Valstybės narės savo teritorijoje gali leisti vairuoti šių kategorijų transporto priemones:

a) D1 kategorijos transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra 3 500 kg, neįskaitant specialios keleiviams su negalia vežti skirtos įrangos – vyresniems kaip 21 metų vairuotojams, kuriems B kategorijos vairuotojo pažymėjimas pirmą kartą išduotas prieš ne mažiau kaip dvejus metus, ir su sąlyga, kad tas transporto priemones socialiniais tikslais naudoja nekomerciniai subjektai, o vairuotojas teikia savo paslaugas savanoriškai;

b) transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg – vyresniems kaip 21 metų vairuotojams, kuriems B kategorijos vairuotojo pažymėjimas pirmą kartą išduotas prieš ne mažiau kaip dvejus metus, jei tos transporto priemonės atitinka visas toliau nurodytas sąlygas:

i) jos yra skirtos naudoti tik kaip mokomosios ar poilsio priemonės, kai jos stovi;

ii) jas socialiniais tikslais naudoja nekomerciniai subjektai;

iii) jos yra pakeistos taip, kad jomis nebūtų galima nei vežti daugiau kaip devynių asmenų, nei gabenti jokių prekių, išskyrus tas, kurios būtinai reikalingos i ir ii punktuose nustatytais tikslais;

c) B kategorijos transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė neviršija 2 500 kg, o didžiausias greitis techninėmis priemonėmis apribotas iki 45 km/h – jaunesniems kaip 21 metų vairuotojams, turintiems B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimą, išduotą laikantis 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antroje pastraipoje ir, jei aktualu, 7 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytų sąlygų;

d) variklio varomas transporto priemones, naudojamas viešajam saugumui ir tvarkai palaikyti, be kita ko, teikiant neatidėliotiną pagalbą gamtinių ar žmogaus sukeltų ekstremaliųjų situacijų metu, pavyzdžiui, policijos transporto priemones, greitosios pagalbos automobilius, civilinės saugos ir gelbėjimo transporto priemones arba priešgaisrinių tarnybų transporto priemones, kurių didžiausia leidžiamoji masė viršija 3 500 kg, bet neviršija 5 000 kg, ir kurios gali būti sujungtos su priekaba, kai didžiausia leidžiamoji šio junginio masė neviršija 5 000 kg – 20 metų sulaukusiems vairuotojams, turintiems B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, kurie yra baigę mokymą arba išlaikę egzaminą, kaip reikalaujama pagal 6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktį, arba ir baigę tokį mokymą, ir išlaikę tokį egzaminą, ir kurie vairuoja tik tuo tikslu, kuriam yra skirta ta specialioji transporto priemonė, įskaitant būtiną techninę priežiūrą ir bandomuosius važiavimus.

Jei valstybės narės vairuotojo pažymėjime nurodo, kad jo turėtojas turi teisę vairuoti pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytas transporto priemones, jos tai turi daryti tik naudodamos atitinkamus nacionalinius kodus.

Valstybės narės gali savo atitinkamose teritorijose laikinai arba neribotam laikui tarpusavyje pripažinti galiojančiais pagal pirmos pastraipos d punktą išduotus vairuotojo pažymėjimus.

Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus.

5. Valstybės narės turi teisę leisti savo teritorijose vairuoti D arba D1 kategorijos transporto priemones C kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojams, jei transporto priemonėje nevežamas joks kitas asmuo ir jei vairuotojas yra asmuo, kuris:

a) atlieka techninę apžiūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/45/ES ([19]) 5 km spinduliu nuo techninės apžiūros centro, arba

b) yra transporto priemonių remonto dirbtuvių mechanikas, atliekantis bandomąjį važiavimą 5 km spinduliu nuo dirbtuvių, atitinkamai kai transporto priemonė suremontuojama arba techninės priežiūros ar patikrinimo tikslais.

Išvykdamas iš techninės apžiūros centro arba dirbtuvių, C kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas per bet kurį patikrinimą turi galėti įrodyti, kad transporto priemonė vairuojama a punkte nurodytos techninės apžiūros arba b punkte nurodyto bandomojo važiavimo tikslais. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus.

([19]) 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/45/ES dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų periodinės techninės apžiūros, kuria panaikinama Direktyva 2009/40/EB (OL L 127, 2014 4 29, p. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/45/oj).

10 straipsnis

Pažymėjimų išdavimas, galiojimas ir atnaujinimas

1. Vairuotojo pažymėjimai išduodami tik tiems pareiškėjams, kurie atitinka šias sąlygas:

a) jie yra išlaikę įgūdžių ir elgsenos patikrinimo bei teorijos egzaminus pagal II priedą ir atitinka minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas pagal III priedą;

b) AM kategorijos atveju – jie yra išlaikę tik teorijos egzaminą. Vis dėlto valstybės narės gali reikalauti, kad pareiškėjai išlaikytų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, taip pat gali šios kategorijos atžvilgiu taikyti 11 straipsnį.

Šiai kategorijai priskiriamoms triratėms transporto priemonėms ir keturračiams valstybės narės gali nustatyti specialų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą. Siekiant atskirti AM kategorijai priklausančias transporto priemones, į vairuotojo pažymėjimą gali būti įrašomas nacionalinis kodas;

c) A2 arba A kategorijos atveju – su sąlyga, kad jie yra įgiję bent dvejų metų atitinkamai A1 arba A2 kategorijos motociklo vairavimo stažą ir

i) yra išlaikę tik įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą arba

ii) yra baigę mokymą pagal VI priedą;

d) yra baigę mokymą arba išlaikę įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, arba ir baigę mokymą, ir išlaikę įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą pagal V priedą B kategorijos pažymėjimui, suteikiančiam teisę vairuoti transporto priemonės junginį, kemperį, specialiąją transporto priemonę arba alternatyviuosius degalus naudojančią transporto priemonę, nurodytą 6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktyje;

e) jų įprastinė gyvenamoji vieta yra vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje, arba jie patenka į 20 straipsnio 3 arba 4 dalyje nustatytų išimčių taikymo aprėptį, arba paraiškos pateikimo metu jie gali pateikti įrodymų, kad jie ten studijuoja bent pastaruosius šešis mėnesius.

2. Valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo trukmė yra tokia:

a) AM, A1, A2, A, B, B1 ir BE kategorijų – 15 metų. Valstybės narės tą trukmę gali sutrumpinti iki 10 metų, jei pagal jų nacionalinę teisę vairuotojo pažymėjimą leidžiama naudoti ir kaip asmens tapatybės dokumentą;

b) C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų – penkeri metai.

Atnaujinant vairuotojo pažymėjimą, vienos ar kelių transporto priemonės kategorijų, kurią (-as) vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, atžvilgiu gali būti pradėtas taikyti naujas administracinio galiojimo laikotarpis, jei tai atitinka šią direktyvą.

Atitinkamai 4 straipsnio 5 ir 6 dalyse numatyto lusto arba QR kodo buvimas nėra būtina vairuotojo pažymėjimo galiojimo sąlyga. Lusto arba QR kodo praradimas, neįskaitomumas arba kitoks sugadinimas neturi poveikio vairuotojo pažymėjimo galiojimui.

Valstybės narės kelių eismo saugumo gerinimo tikslais gali sutrumpinti administracinio galiojimo laikotarpį bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimams, išduotiems pradedantiesiems vairuotojams siekiant tokiems vairuotojams taikyti specialias priemones.

Valstybės narės gali sutrumpinti individualių bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, jei būtina dažniau atlikti sveikatos patikrinimus, įsivertinimus arba taikyti kitas specialias priemones, įskaitant apribojimus kelių eismo taisyklių pažeidėjams.

Valstybės narės apriboja individualių vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį pagal 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antrą pastraipą. Tokio apriboto galiojimo vairuotojo pažymėjimas neatnaujinamas.

Valstybės narės gali sutrumpinti pirmoje pastraipoje nustatytų vairuotojo pažymėjimų, kurių turėtojai gyvena jų teritorijoje ir yra sulaukę 65 metų, administracinio galiojimo laikotarpius, kad būtų reikalaujama, kad būtų dažniau atliekami sveikatos patikrinimai, įsivertinimai arba taikomos kitos specialios priemonės, įskaitant žinių atnaujinimo kursus. Toks sutrumpintas administracinio galiojimo laikotarpis taikomas tik atnaujinant vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės gali sutrumpinti šioje dalyje nustatytą vairuotojo pažymėjimų, išduotų asmenims, kuriems suteiktas leidimas laikinai gyventi arba kurie jų teritorijose naudojasi laikinąja apsauga arba derama apsauga pagal nacionalinę teisę, administracinio galiojimo laikotarpį.

3. Atnaujinant vairuotojo pažymėjimus, kurių administracinio galiojimo laikotarpis baigėsi, turi būti tenkinamos abi šios sąlygos:

a) vairuotojo pažymėjimo atnaujinimo pareiškėjas vis dar atitinka III priede nustatytas minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas;

b) vairuotojo pažymėjimo atnaujinimo pareiškėjo įprastinė gyvenamoji vieta yra vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje, arba tas pareiškėjas patenka į 20 straipsnio 3 dalyje nustatytų išimčių taikymo aprėptį, arba esama įrodymų, kad iki paraiškos pateikimo dienos tas pareiškėjas joje studijavo bent pastaruosius šešis mėnesius.

4. Nedarant poveikio nacionalinės baudžiamosios teisės ir policijos veiklą reglamentuojantiems įstatymams, valstybės narės, išduodamos vairuotojo pažymėjimus, gali taikyti nacionalines nuostatas dėl kitų nei šioje direktyvoje nustatytų sąlygų. Apie tai jos praneša Komisijai.

5. Nė vienas asmuo negali turėti daugiau kaip vieno vairuotojo pažymėjimo. Tačiau mobilusis vairuotojo pažymėjimas gali būti vienu metu rodomas daugiau nei viename elektroniniame įrenginyje.

Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą, jei pareiškėjas jau turi kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų antrai pastraipai taikyti. Būtinos priemonės, susijusios su vairuotojo pažymėjimo išdavimu, naujo pažymėjimo išdavimu, atnaujinimu ar pakeitimu, apima patikrinimą kitose valstybėse narėse, ar pareiškėjas turi kitą vairuotojo pažymėjimą, jei yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad pareiškėjas jau turi kitą vairuotojo pažymėjimą. Tuo tikslu valstybės narės naudojasi ES vairuotojo pažymėjimų tinklu.

Nedarant poveikio 3 straipsnio 6 daliai, vairuotojo pažymėjimą išduodanti valstybė narė nuodugniai patikrina, ar asmuo atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus, ir taiko nacionalines nuostatas dėl vairuotojo pažymėjimo arba teisės vairuoti panaikinimo, jei nustatoma, kad konkretus vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas nesilaikant tų reikalavimų.

6. Komisijai pagal 25 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami II, III, V ir VI priedai, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

11 straipsnis

Minimalių fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normų laikymasis

1. Valstybės narės užtikrina, kad, prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą pirmą kartą, būtų atliktas pareiškėjų sveikatos patikrinimas, per kurį būtų taikomos minimalios fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normos, apimančios visas III priede nustatytas sveikatos būkles. Ši nuostata AM kategorijos vairuotojo pažymėjimų išdavimui taikoma tik tuo atveju, jei to reikalauja atitinkama valstybė narė pagal 10 straipsnio 1 dalies b punktą. Vis dėlto, sveikatos patikrinimas yra būtinas paraiškų išduoti C, CE, C1, C1E, D, D1, DE arba D1E kategorijų vairuotojo pažymėjimus atvejais, nepriklausomai nuo to, ar buvo atliktas sveikatos patikrinimas dėl kitos kategorijos.

2. Prieš atnaujinant vairuotojo pažymėjimą, turi būti atliktas vairuotojo pažymėjimo atnaujinimo pareiškėjų sveikatos patikrinimas, įvertinant III priede nustatytas sveikatos būkles. Ši nuostata AM kategorijos vairuotojo pažymėjimų atnaujinimui taikoma tik tuo atveju, jei to reikalauja atitinkama valstybė narė pagal 10 straipsnio 1 dalies b punktą.

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių ir jei III priede nenumatyta kitaip, pavyzdžiui, tuo atveju, kai atliekamas tinkamas pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą, regėjimo patikrinimas pagal III priedo 3 punktą, valstybės narės AM, A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų atveju gali nereikalauti sveikatos patikrinimo, o vietoj to taikyti vieną iš šių alternatyvių priemonių arba jas abi:

a) reikalauti, kad pareiškėjas, siekiantis gauti vairuotojo pažymėjimą, arba vairuotojo pažymėjimo turėtojas, kreipdamasis dėl vairuotojo pažymėjimo išdavimo ar atnaujinimo, užpildytų įsivertinimo formą, įvertindamas III priede nustatytas sveikatos būkles, arba

b) sukurti nacionalinę tinkamumo vairuoti vertinimo sistemą, kuria būtų užtikrinama, kad po to, kai vairuotojo pažymėjimas pareiškėjui buvo išduotas atlikus sveikatos patikrinimą arba įsivertinimą, būtų reaguojama į reikšmingus fizinio ar psichinio tinkamumo vairuoti pokyčius, kad būtų laikomasi III priede nustatytų minimalių fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normų.

4. Valstybės narės gali numatyti tinkamas priemones, kuriomis būtų reaguojama į reikalavimo užpildyti įsivertinimo formą nesilaikymą arba sąmoningą neteisingos arba neišsamios informacijos pateikimą įsivertinimo formoje, arba bet kurio reikalavimo, nustatyto pagal 3 dalies b punktą, nesilaikymą.

5. Valstybės narės gali taikyti alternatyvią priemonę pagal 3 dalies b punktą tokiu būdu, kad būtų sudarytos sąlygos stebėti tinkamumą vairuoti administracinio galiojimo laikotarpiais.

6. Jei remiantis informacija, gauta taikant įvairias 3 dalyje išdėstytas alternatyvias priemones, paaiškėja, jog yra tikimybė, kad pareiškėjas, siekiantis gauti vairuotojo pažymėjimą, arba vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi vieną ar daugiau iš III priede išvardytų sveikatos būklių, valstybės narės užtikrina, kad prieš joms išduodant arba atnaujinant vairuotojo pažymėjimą būtų atliktas pareiškėjo, siekiančio gauti vairuotojo pažymėjimą, arba vairuotojo pažymėjimo turėtojo sveikatos patikrinimas.

7. Šiuo straipsniu valstybėms narėms neužkertamas kelias imtis priemonių sveikatos sektoriaus ir vairuotojo pažymėjimų turėtojų informuotumui ir žinioms apie III priede nustatytas minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas gerinti.

Jei valstybės narės priima gydytojams skirtas gaires, padedančias nustatyti vairuotojo pažymėjimų turėtojus, kurie nebeatitinka minimalių fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normų, jos apie tai praneša Komisijai. Komisija šias gaires pateikia kitoms valstybėms narėms.

Jei valstybės narės rengia visuomenės informuotumo kampanijas, skirtas informuoti piliečius apie psichikos ar fizinės sveikatos būkles, kurios gali pakenkti tinkamumui vairuoti, jos apie tai praneša Komisijai. Komisija šią informaciją pateikia kitoms valstybėms narėms.

8. Valstybių narių nustatytos normos, susijusios su vairuotojo pažymėjimų išdavimu ar vėlesniu atnaujinimu, gali būti griežtesnės negu III priede nustatytos normos.

12 straipsnis

Galiojimo pratęsimas krizės atveju

1. Kilus krizei, valstybės narės vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, kuris kitu atveju pasibaigtų, gali pratęsti ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui. Pratęsimas gali būti pratęstas, jei krizė tęsiasi.

2. Bet koks toks pratęsimas turi būti tinkamai pagrįstas ir apie jį nedelsiant pranešama Komisijai. Komisija nedelsdama paskelbia šią informaciją *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Valstybės narės pripažįsta galiojančiais vairuotojo pažymėjimus, kurių administracinio galiojimo laikotarpis buvo pratęstas pagal šį straipsnį.

3. Esant tinkamai pagrįstoms privalomoms skubos priežastims, susijusioms su 1 dalyje nurodyta krize, kuri paveikia dvi ar daugiau valstybių narių, Komisija gali priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kuriais pratęsiamas visų arba tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpis, kuris kitu atveju pasibaigtų. Tas pratęsimas negali būti ilgesnis nei šeši mėnesiai ir gali būti pratęstas, jei krizė tęsiasi. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 26 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

4. Jei valstybė narė dėl 3 dalyje nurodytos krizės, paveikusios dvi ar daugiau valstybių narių, nepatiria ir greičiausiai nepatirs sunkumų, dėl kurių būtų neįmanoma atnaujinti vairuotojo pažymėjimų, arba jeigu ji ėmėsi tinkamų nacionalinių priemonių tos krizės poveikiui sušvelninti, ta valstybė narė, prieš tai informavusi Komisiją, gali nuspręsti netaikyti 3 dalyje nurodytu įgyvendinimo aktu nustatyto pratęsimo. Komisija apie tai informuoja kitas valstybes nares ir paskelbia pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

13 straipsnis

Valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pakeitimas ir naujų pažymėjimų išdavimas

1. Jei vienos valstybės narės išduoto galiojančio vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje, jis arba ji gali prašyti įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės, kad jo arba jos vairuotojo pažymėjimas būtų pakeistas lygiaverčiu vairuotojo pažymėjimu. Valstybė narė, kurios prašoma pakeisti vairuotojo pažymėjimą, patikrina, kurios (-ių) kategorijos (-ų) atžvilgiu vairuotojo pažymėjimas, kurį prašoma pakeisti, tebegalioja.

2. Laikydamasi baudžiamojoje teisėje ir policijos veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose įtvirtinto teritoriškumo principo, įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojui gali taikyti savo nacionalines nuostatas dėl teisės vairuoti panaikinimo, atėmimo, galiojimo sustabdymo ar apribojimo ir prireikus gali tuo tikslu pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

3. Fizinį vairuotojo pažymėjimą keičianti valstybė narė grąžina senąjį vairuotojo pažymėjimą jį išdavusios valstybės narės institucijoms ir nurodo jo pakeitimo priežastis.

Mobilųjį vairuotojo pažymėjimą keičianti valstybė narė apie tai informuoja jį išdavusios valstybės narės institucijas ir nurodo jo pakeitimo priežastis. Vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė užtikrina, kad ankstesnio mobiliojo vairuotojo pažymėjimo nebebūtų galima rodyti šiuo tikslu vairuotojo pažymėjimo turėtojo naudojamame elektroniniame įrenginyje. Valstybės narės naudojasi ES vairuotojo pažymėjimų tinklu informacijos tikslais.

4. Išduoti naujus fizinius vairuotojo pažymėjimus vietoje tų, kurie buvo sugadinti, pamesti ar pavogti, ir išduoti naujus fizinius ar mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus vietoj tų, kurie buvo naudojami nesąžiningai, gali tik tos valstybės narės, kurioje yra vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta, arba, jei taikoma 20 straipsnio 3 dalis, vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės kompetentingos institucijos. Tos institucijos naują pažymėjimą išduoda remdamosi turima informacija arba, kai tinkama, remdamosi įrodymais, gautais iš pradinį vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės kompetentingų institucijų. Jei naują vairuotojo pažymėjimą išdavė kita nei ankstesnį pažymėjimą išdavusi valstybė narė ir atitinkamo vairuotojo pažymėjimo turėtojas vis dar turi arba gali parodyti ankstesnį vairuotojo pažymėjimą, taikomos 3 dalyje išdėstytos procedūros.

14 straipsnis

Teisės vairuoti patvirtinimas pažymėjimo pakeitimo arba naujo pažymėjimo išdavimo metu

Naujo vairuotojo pažymėjimo išdavimo arba vairuotojo pažymėjimo pakeitimo metu valstybė narė, naujai išduodanti arba keičianti vairuotojo pažymėjimą, užtikrina, kad valstybių narių kompetentingos institucijos galėtų patikrinti vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisės vairuoti galiojimą, visų pirma per patikrinimus kelyje. Tuo tikslu valstybė narė ES vairuotojo pažymėjimų tinkle nedelsdama pateikia būtiną informaciją apie naujo vairuotojo pažymėjimo išdavimą arba vairuotojo pažymėjimo pakeitimą, kai tai būtina dėl pakeitimo ar naujo išdavimo procedūros trukmės. Tokiais atvejais valstybė narė pateikia atitinkamo vairuotojo pažymėjimo turėtojui dokumentą, kuriame nurodoma, kad buvo pateikta paraiška išduoti naują vairuotojo pažymėjimą arba pakeisti jo arba jos turimą vairuotojo pažymėjimą.

15 straipsnis

Trečiųjų valstybių išduotų vairuotojo pažymėjimų pakeitimas

1. Jei valstybė narė yra numačiusi galimybę pakeisti trečiojoje valstybėje išduotą vairuotojo pažymėjimą jo turėtojui, kuris pasirinko įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje, ta valstybė narė vairuotojo pažymėjimą pakeičia pagal šį straipsnį.

2. Jei valstybė narė pakeičia trečiosios valstybės, kuriai netaikomas pagal šio straipsnio 7 dalį priimtas įgyvendinimo aktas, išduotą vairuotojo pažymėjimą, informacija apie tokį pakeitimą, kaip ir bet kokį vėlesnį atnaujinimą ar naujo pažymėjimo išdavimą, turi būti įrašoma tos valstybės narės išduotame vairuotojo pažymėjime, pažymint tai atitinkamu I priedo E dalyje nustatytu kodu. Jei to vairuotojo pažymėjimo turėtojas vėliau pakeičia įprastinę gyvenamąją vietą ir persikelia į kitą valstybę narę, pastaroji gali nuspręsti netaikyti 3 straipsnio 6 dalyje nustatyto tarpusavio pripažinimo principo.

Tokiam pakeitimui valstybės narės taiko savo nacionalinę teisę, laikydamosi šioje dalyje numatytų sąlygų.

3. Jei vairuotojo pažymėjimas yra išduotas tokiai kategorijai ir tokios trečiosios valstybės, kurioms taikomas pagal 7 dalį priimtas įgyvendinimo aktas, informacija apie tokį pakeitimą turi būti įrašoma atitinkamos valstybės narės išduotame vairuotojo pažymėjime, pažymint tai atitinkamu I priedo E dalyje nustatytu kodu. Tokiais atvejais valstybės narės pakeičia vairuotojo pažymėjimą laikydamosi atitinkamame įgyvendinimo akte nustatytų sąlygų.

4. Jei valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas buvo pakeistas trečiosios valstybės išduotu vairuotojo pažymėjimu, valstybės narės nereikalauja įvykdyti jokių papildomų sąlygų, išskyrus 10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytas sąlygas, ir keisdamos tą trečiosios valstybės išduotą vairuotojo pažymėjimą į savo išduodamą vairuotojo pažymėjimą neįrašo jokios papildomos informacijos, susijusios su pradinio vairuotojo pažymėjimo kategorijomis.

Pirmoje pastraipoje nurodytu atveju, kai pareiškėjas prašo pakeisti vairuotojo pažymėjimą, kuris taip pat galioja kategorijoms, kurių transporto priemones tas pareiškėjas įgijo teisę vairuoti trečiojoje valstybėje, taikomos šios taisyklės:

a) jei vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas tokiai kategorijai ir jį išdavė tokia trečioji valstybė, kurios atžvilgiu taikomas pagal 7 dalį priimtas įgyvendinimo aktas, taikoma 3 dalis;

b) jei nėra pagal 7 dalį priimto įgyvendinimo akto, taikoma 2 dalis.

5. 2, 3 ir 4 dalyse nurodytas pakeitimas vykdomas tik tuo atveju, jei trečiosios valstybės išduotas vairuotojo pažymėjimas yra atiduotas valstybės narės, kurios paprašyta jį pakeisti, kompetentingoms institucijoms.

6. Komisija gali nuspręsti, kad trečiosios valstybės kelių transporto sistema visiškai arba iš dalies užtikrinamas kelių eismo saugumo lygis, panašų į Sąjungos kelių eismo saugumo lygį, todėl prireikus, jei įvykdomos tam tikros iš anksto nustatytos sąlygos, tos trečiosios valstybės išduotus vairuotojo pažymėjimus galima pakeisti pagal 3 dalį.

Jei Komisija priima pirmoje pastraipoje nurodytą sprendimą, ji, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, gali įvertinti trečiosios šalies kelių transporto sistemą. Valstybės narės per Komisijos nustatytiną laikotarpį pateikia savo nuomonę dėl nustatytos trečiosios valstybės kelių transporto sistemos. Tas laikotarpis turi būti ne trumpesnis kaip 6 mėnesiai ir ne ilgesnis kaip 18 mėnesių. Komisija atlieka vertinimą, kai gauna visų valstybių narių nuomonę arba kai pasibaigia nuomonės pateikimo terminas, priklausomai nuo to, kas įvyksta anksčiau.

Vertindama trečiosios valstybės kelių transporto sistemą, Komisija atsižvelgia bent į šiuos elementus:

a) vairuotojo pažymėjimų išdavimo reikalavimus, pavyzdžiui, vairuotojo pažymėjimų kategorijų klasifikaciją, minimalaus amžiaus reikalavimus, mokymo ir vairavimo egzaminų reikalavimus bei sąlygas ir medicinines normas, kurias reikia atitikti norint gauti vairuotojo pažymėjimą;

b) tai, ar trečioji valstybė išduoda mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus, ir, jei taip, taikytiną techninę ir struktūrinę sistemos naudojimo tvarką;

c) kiek suklastotų vairuotojo pažymėjimų yra apyvartoje ir kokių priemonių imamasi siekiant užkirsti kelią vairuotojo pažymėjimų klastojimui ir su jais susijusiai korupcijai;

d) trečiosios valstybės išduotų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį;

e) eismo sąlygas trečiojoje valstybėje ir tai, ar jos panašios į eismo sąlygas Sąjungos kelių tinkluose;

f) trečiosios valstybės kelių eismo saugumo rodiklius;

g) trečiosios valstybės taikomą valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pakeitimo praktiką ir taikytiną teisinę sistemą.

7. Komisija, atlikusi 6 dalyje nurodytą vertinimą ir priimdama įgyvendinimo aktą, gali nuspręsti, kad trečiosios valstybės kelių transporto sistema visiškai arba iš dalies užtikrinamas kelių eismo saugumo lygis, panašus į Sąjungos kelių eismo saugumo lygį, kad tos trečiosios valstybės išduotus vairuotojo pažymėjimus būtų galima pakeisti pagal 3 dalį.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytame įgyvendinimo akte nurodoma bent:

a) 6 straipsnyje nurodytos vairuotojo pažymėjimų kategorijos, kurių atžvilgiu vairuotojo pažymėjimas gali būti pakeistas pagal šio straipsnio 3 dalį;

b) trečiosios valstybės vairuotojo pažymėjimų išdavimo datos, po kurių vairuotojo pažymėjimas gali būti pakeistas pagal 3 dalį;

c) bet kokios bendrosios sąlygos, kurių turi būti laikomasi tikrinant oficialaus dokumento, kuris turi būti pakeistas, autentiškumą;

d) bet kokios bendrosios sąlygos, kurių pareiškėjas turi laikytis prieš pakeičiant jo pažymėjimą, kad įrodytų, jog pareiškėjas atitinka III priede nustatytas minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas.

Jei dėl pareiškėjo vairuotojo pažymėjimo pareiškėjui neįmanoma laikytis šios dalies antros pastraipos a arba b punkto, valstybės narės gali nuspręsti pakeisti vairuotojo pažymėjimą pagal 2 dalį. Jei pareiškėjas negali laikytis šios dalies antros pastraipos c arba d punkto, valstybės narės atsisako pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

Bet kurioje papildomoje sąlygoje, nustatytoje šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytame įgyvendinimo akte, turi būti numatytas valstybės narės nacionalinių nuostatų taikymas pagal 2 dalį arba atsisakymas pakeisti vairuotojo pažymėjimą, jei pareiškėjas šių sąlygų nesilaiko.

Šioje dalyje nurodytas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 26 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Pagal 7 dalį priimtame įgyvendinimo akte numatoma, kad periodiškai, bent kas ketverius metus, Komisija peržiūri kelių eismo saugumo padėtį atitinkamoje trečiojoje valstybėje. Valstybės narės turi turėti galimybę pateikti savo nuomones. Atsižvelgdama į peržiūros išvadas, Komisija, kiek būtina, palieka galioti, iš dalies pakeičia, sustabdo arba panaikina tą įgyvendinimo aktą.

9. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir savo interneto svetainėje paskelbia trečiųjų valstybių, kurių atžvilgiu taikomas pagal 7 dalį priimtas įgyvendinimo aktas, sąrašą ir taip pat paskelbia visus atitinkamus pakeitimus, padarytus pagal 8 dalį.

10. Siekiant remti trečiųjų valstybių profesionalių vairuotojų integraciją į Sąjungos vidaus rinką, Komisija skatina keistis geriausios praktikos pavyzdžiais tam tikrų kelių transporto priemonių vairuotojų kvalifikacijos ir mokymo ekspertų grupėje, įsteigtoje pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 13 straipsnio 4 dalyje nustatytą reikalavimą.

16 straipsnis

Variklio varomos transporto priemonės vairuotojo teisės vairuoti, jo arba jos vairuotojo pažymėjimo arba jo arba jos vairuotojo pažymėjimo galiojimo pripažinimo panaikinimo, atėmimo, galiojimo sustabdymo ar apribojimo pasekmės

1. Valstybės narės atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimus pareiškėjams, kurių vairuotojo pažymėjimas kitoje valstybėje narėje yra panaikintas, atimtas, jo galiojimas sustabdytas ar apribotas.

2. Valstybė narė atsisako pripažinti galiojančiu bet kokį kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą, jei tas pažymėjimas išduotas asmeniui, kurio teisė vairuoti, vairuotojo pažymėjimas ar jo vairuotojo pažymėjimo galiojimo pripažinimas yra panaikintas, atimtas, sustabdytas ar apribotas pirmosios valstybės narės teritorijoje.

3. Šio straipsnio tikslais teisė vairuoti, vairuotojo pažymėjimas ar jo galiojimo pripažinimas laikomi panaikintais, atimtais, sustabdytais arba apribotais tol, kol atitinkamas asmuo įvykdo bet kokias valstybės narės nustatytas sąlygas, kad susigrąžintų teisę vairuoti arba atgautų vairuotojo pažymėjimą ar jo galiojimo pripažinimą, arba kad galėtų prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės užtikrina, kad visos sąlygos, kurias jos nustato, kad atitinkamam asmeniui būtų leista susigrąžinti teisę vairuoti, atgauti savo vairuotojo pažymėjimą arba jo vairuotojo pažymėjimo galiojimo pripažinimą, arba kad jam būtų leista prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą, būtų proporcingos ir nediskriminacinės bet kurios kitos valstybės narės išduotų vairuotojo pažymėjimų turėtojų atžvilgiu ir kad vien dėl jų nebūtų neribotam laikui atsisakyta išduoti vairuotojo pažymėjimą arba pripažinti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą.

4. Kai tai pagrįsta remiantis asmens elgesiu arba jo fiziniu ar psichiniu tinkamumu, valstybės narės gali neribotam laikui uždrausti tam asmeniui vairuoti jų teritorijoje, nesuteikdamos tam asmeniui galimybės susigrąžinti teisę vairuoti, atgauti vairuotojo pažymėjimą ar to vairuotojo pažymėjimo galiojimo pripažinimą, arba prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą.

Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybė narė, kuri nėra uždraudusi atitinkamam asmeniui vairuoti, pasikonsultavusi su valstybe nare, kuri nustatė tokį draudimą, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje, gali tam asmeniui išduoti vairuotojo pažymėjimą. Tačiau valstybė narė, kuri yra uždraudusi tam asmeniui vairuoti, gali savo teritorijoje neribotą laiką atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą, kurį išdavė kita valstybė narė.

17 straipsnis

Lydimojo vairavimo sistema

1. Nepaisant 7 straipsnio 1 dalies b punkto, valstybės narės pagal 10 straipsnio 1 dalį išduoda B kategorijos vairuotojo pažymėjimus, pažymėtus I priedo E dalyje nustatytu Sąjungos kodu 98.02, 17 metų sulaukusiems pareiškėjams.

2. Nukrypstant nuo 7 straipsnio 1 dalies atitinkamai b ir d punktų, valstybės narės gali vairavimui jų atitinkamose teritorijose 17 metų sulaukusiems pareiškėjams išduoti C1, C1E arba C kategorijų vairuotojo pažymėjimus pagal 10 straipsnio 1 dalį, jei pareiškėjas turi PKP, išduotą, C kategorijos atveju, pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalį arba, C1 ir C1E kategorijų atveju, pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 2 dalį, pažymėtus I priedo E dalyje nustatytu Sąjungos kodu 98.02.

Pagal pirmą pastraipą išduotus vairuotojo pažymėjimus juos išdavusios valstybės narės pripažįsta tarpusavyje.

3. Vairuotojo pažymėjimo, pažymėto I priedo E dalyje nustatytu Sąjungos kodu 98.02, turėtojai, kurie nėra sulaukę 18 metų, vairuoja tik lydimi priekinėje keleivio sėdynėje sėdinčio asmens, kuris gali duoti jiems patarimus to vairavimo metu. Lydintis asmuo turi laikytis taisyklių dėl vairavimo apsvaigus nuo alkoholio ar narkotikų. Lydintis asmuo:

a) turi būti ne jaunesnis kaip 24 metų;

b) turi turėti atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, išduotą Sąjungoje daugiau kaip prieš penkerius metus;

c) per pastaruosius penkerius metus iš jo neturėjo būti atimta teisė vairuoti b punkte nurodytą vairuotojo pažymėjimą išdavusioje valstybėje narėje.

Valstybė narė, kuri nėra c punkte nurodyta vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė, gali numatyti, kad po jos teritorijoje padaryto pažeidimo, kuris galėtų reikšti negebėjimą veikti kaip lydinčiam asmeniui pagal šį straipsnį, jos teritorijoje būtų užtikrintas sprendimo dėl teisės vairuoti atėmimo vykdymas.

4. Valstybės narės gali reikalauti nurodyti 3 dalyje nurodytų lydinčių asmenų tapatybę, kad būtų užtikrintas šio straipsnio laikymasis. Valstybės narės gali apriboti galimų lydinčių asmenų skaičių konkretaus lydimojo vairuotojo atžvilgiu. Valstybės narės savo teritorijoje gali taikyti papildomas sąlygas, kurias turi tenkinti jų išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtoją lydintis asmuo. Tokios sąlygos turi būti proporcingos ir tinkamos lydimojo vairavimo sistemos tikslams pasiekti. Apie tas papildomas sąlygas valstybės narės praneša Komisijai. Komisija informaciją apie tas papildomas sąlygas paskelbia viešai.

C, C1E arba C1 kategorijų vairuotojo pažymėjimo turėtoją lydinčio asmens atžvilgiu pirmoje pastraipoje nurodyti reikalavimai visų pirma gali apimti reikalavimą, kad lydintis asmuo:

a) turėtų atitinkamą kvalifikaciją ir būtų baigęs atitinkamą mokymą, suteiktą pagal Direktyvą (ES) 2022/2561, arba

b) būtų baigęs specialų bent 7 valandų trukmės mokymo kursą, kuris gali būti prailgintas iki 14 valandų, kad įgytų reikiamų profesinių ir pedagoginių įgūdžių, – tai būtų jo ar jos periodinio mokymo PKP tikslais dalis.

5. Lydimojo vairavimo sistema neapribojama jokia valstybių narių turima galimybė sumažinti minimalų amžių, taikomą prašymą išduoti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą teikiantiems asmenims, kaip nustatyta 7 straipsnio 2 dalyje, arba taikyti susijusias sąlygas nacionaliniu lygmeniu.

6. Valstybės narės gali taikyti papildomas vairuotojo pažymėjimo, pažymėto I priedo E dalyje nustatytu Sąjungos kodu 98.02, išdavimo sąlygas pareiškėjams, kurie nėra sulaukę 18 metų. Apie tai jos praneša Komisijai. Komisija šią informaciją paskelbia viešai.

18 straipsnis

Bandomasis laikotarpis

1. Vairuotojo pažymėjimo, išduoto išlaikius pagal 10 straipsnio 1 dalies a punktą reikalaujamą vairavimo egzaminą, turėtojas laikomas pradedančiuoju vairuotoju ir jam taikomas bandomasis laikotarpis. Bandomojo laikotarpio trukmę nustato vairuotojo pažymėjimą išduodanti valstybė narė ir ji negali būti trumpesnė kaip dveji metai.

Jei pradedantysis vairuotojas jau turi galiojantį kitos kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimą, bandomasis laikotarpis iš esmės turi trukti tik tiek, kiek liko iki turimo vairuotojo pažymėjimo bandomojo laikotarpio pabaigos. Tačiau pradedantiesiems vairuotojams, turintiems tik AM kategorijos vairuotojo pažymėjimą, gavus naujos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, bet kuriuo atveju pradedamas taikyti naujas bandomasis laikotarpis. Valstybės narės jų išduodamų kitų kategorijų, išskyrus AM, vairuotojo pažymėjimų atžvilgiu gali reikalauti dar vieno arba papildomo bandomojo laikotarpio, visų pirma siekiant atsižvelgti į skirtingą riziką ir reikiamus įgūdžius, susijusius su nauja vairuotojo pažymėjimo kategorija.

2. Valstybės narės pradedantiesiems vairuotojams nustato griežtesnes taisykles arba sankcijas (arba ir viena, ir kita) dėl vairavimo apsvaigus nuo alkoholio nei vairuotojams, kurie nėra padedantieji, ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Jei valstybės narės nusprendžia nustatyti sankcijas, jos turi būti veiksmingos, proporcingos, atgrasomos ir nediskriminacinės.

Be to, valstybės narės imasi priemonių, kad sumažintų:

a) pradedančiųjų vairuotojų vairavimo apsvaigus nuo narkotikų mastą;

b) įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriais Tarybos direktyva 91/671/EEB ([20]) dėl saugos diržų ir vaikų tvirtinimo sistemų transporto priemonėse privalomojo naudojimo perkeliama į nacionalinę teisę, nesilaikymo mastą.

([20]) 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 91/671/EEB dėl saugos diržų ir vaikų tvirtinimo sistemų transporto priemonėse privalomojo naudojimo (OL L 373, 1991 12 31, p. 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/671/oj).

3. Nė viena šio straipsnio nuostata neužkertamas kelias valstybėms narėms į savo nacionalinę teisę įtraukti visiško netoleravimo nuostatas, kuriomis visiems vairuotojams būtų uždrausta vartoti alkoholį arba narkotikus prieš vairuojant. Kai valstybės narės tokias visiško netoleravimo nuostatas įtraukia į savo nacionalinę teisę, jos imasi visų būtinų priemonių, kad jų nacionalinė teisė būtų suderinta su priemonėmis, kurių imtasi pagal 2 dalį.

4. Valstybės narės gali nustatyti papildomas taisykles, taikytinas jų teritorijose pradedantiesiems vairuotojams, kad būtų pagerintas kelių eismo saugumas. Apie tai jos praneša Komisijai.

5. Jei įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentinga institucija nusprendžia dėl vairuotojo neteisėto elgesio to asmens bandomąjį laikotarpį pratęsti, ji užtikrina, kad apie naują bandomąjį laikotarpį būtų įrašyta vairuotojo pažymėjime.

6. Bandomuoju laikotarpiu išduotus vairuotojo pažymėjimus valstybės narės žymi I priedo E dalyje nustatytu atitinkamu Sąjungos kodu.

19 straipsnis

Egzaminuotojai

1. Vairavimo egzaminuotojai turi atitikti IV priede nustatytus minimalius reikalavimus.

Vairavimo egzaminuotojams, šias pareigas jau ėjusiems iki 2013 m. sausio 19 d., taikomi tik tame priede nustatyti reikalavimai dėl kokybės užtikrinimo ir reguliarios periodinio mokymo priemonės.

2. Komisijai pagal 25 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas IV priedas, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

20 straipsnis

Įprastinė gyvenamoji vieta

1. Įprastine gyvenamąja vieta laikoma vieta, kurioje asmuo paprastai, t. y. ne mažiau kaip 185 dienas per paskutinį 365 dienų laikotarpį, gyvena dėl asmeninių ir profesinių ryšių, arba, jei asmens su ta vieta profesiniai ryšiai nesieja, dėl glaudžiai jį su ta gyvenamąja vieta siejančių asmeninių ryšių.

Tačiau jei profesiniai ryšiai asmenį sieja su kita vieta nei asmeniniai ryšiai ir dėl to tas asmuo pakaitomis gyvena skirtingose vietose, esančiose dviejose ar daugiau valstybių narių, įprastine jo gyvenamąja vieta laikoma ta vieta, su kuria tą asmenį sieja asmeniniai ryšiai, su sąlyga, kad tas asmuo į tą vietą reguliariai sugrįžta. Asmuo neprivalo laikytis šios sąlygos, jei gyvena valstybėje narėje tam, kad atliktų nustatytos trukmės užduotį. Universiteto ar mokyklos lankymas nėra įprastinės gyvenamosios vietos pakeitimas.

2. 10 straipsnio 3 dalies b punkto ir 13 straipsnio 4 dalies tikslais laikoma, kad trečiosiose valstybėse akredituotų Sąjungos diplomatinių tarnybų darbuotojų, t. y. Tarybos generalinio sekretoriato ir Komisijos atitinkamų padalinių pareigūnų, taip pat valstybių narių diplomatinių tarnybų komandiruotų darbuotojų ir visų kitų Sąjungos institucijose, organuose, įstaigose ir agentūrose išorės atstovavimo srityje dirbančių darbuotojų ar rangovų, kurie, kad galėtų vykdyti savo sutartines pareigas, per paskutinį 365 dienų laikotarpį bent 181 dieną gyveno už Sąjungos ribų, arba Sąjungos valstybių narių diplomatinių tarnybų darbuotojų ar jų namų ūkiams priklausančių šeimos narių, įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės narės arba valstybių narių, išdavusių vairuotojo pažymėjimus, kurie bus atnaujinti arba naujai išduoti, teritorijoje.

3. Išskirtiniais atvejais, jei vairuotojo pažymėjimo turėtojas negali įrodyti, kad jo įprastinė gyvenamoji vieta pagal 1 dalį yra tam tikroje valstybėje narėje, jo vairuotojo pažymėjimas gali būti atnaujintas arba naujai išduotas valstybėje narėje, pirmiau išdavusioje vairuotojo pažymėjimą.

4. Nukrypstant nuo 10 straipsnio 1 dalies e punkto, kai konkrečiai siekiama pirmą kartą išduoti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, pareiškėjui, kurio įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nesutampa su to pareiškėjo pilietybės valstybe nare, pastaroji gali išduoti vairuotojo pažymėjimą, jei įprastinėje gyvenamosios vietos valstybėje narėje nėra įmanoma laikyti teorijos egzamino ar praktikos egzamino arba abiejų tų egzaminų viena iš pareiškėjo pilietybės valstybės narės valstybinių kalbų, kuri yra taip pat Sąjungos oficialioji kalba, arba su vertėju žodžiu.

Pagal Reglamentą (ES) 2018/1724 valstybės narės ir Komisija suteikia naudotojams prieigą prie informacijos apie tai, į kurias kalbas kiekvienoje valstybėje narėje užtikrinamas vertimas raštu arba žodžiu teorijos egzaminų ir praktinių egzaminų metu.

21 straipsnis

Ne Sąjungos standarto vairuotojo pažymėjimų atitikmenys

1. Valstybės narės taiko Komisijos sprendimu (ES) 2016/1945 ([21]) nustatytus anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d. suteiktų teisių ir šios direktyvos 6 straipsnyje nustatytų kategorijų atitikmenis.

2. Bet kuri anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d. suteikta teisė vairuoti negali būti atimta arba kitaip apribota pagal šią direktyvą.

22 straipsnis

Savitarpio pagalba ir ES vairuotojo pažymėjimų tinklas

1. Valstybės narės padeda vienos kitoms įgyvendinti šią direktyvą. Jos keičiasi informacija apie išduotus, pakeistus, naujai išduotus, atnaujintus, apribotus, sustabdyto galiojimo, atimtus, panaikintus arba atšauktus vairuotojo pažymėjimus, taip pat apie įvykdytą arba, kai aktualu, planuojamą priimti sprendimą dėl teisės vairuoti atėmimo ir konsultuojasi tarpusavyje, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad pareiškėjui, siekiančiam gauti vairuotojo pažymėjimą, kitoje valstybėje narėje yra atimta teisė vairuoti. Jos naudojasi ES vairuotojo pažymėjimų tinklu keitimosi informacija tikslais.

2. ES vairuotojo pažymėjimų tinklu valstybės narės taip pat gali naudotis keisdamosi informacija šiais tikslais:

a) sudaryti sąlygas savo institucijoms patikrinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą ir autentiškumą, visų pirma per patikrinimus kelyje, atliekant tyrimus arba taikant kovos su klastojimu priemones;

b) palengvinti tyrimus pagal Direktyvą (ES) 2015/413;

c) užtikrinti Direktyvos (ES) 2022/2561 vykdymą ir patikrinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą ir autentiškumą užtikrinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 561/2006 ([22]) bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 165/2014 ([23]) vykdymą.

3. Prieiga prie ES vairuotojo pažymėjimų tinklo turi būti apsaugota. ES vairuotojo pažymėjimų tinkle turi būti užtikrintas sinchroninis, t. y. tikralaikis, ir asinchroninis keitimasis informacija, taip pat apsaugotų žinučių, pranešimų bei priedų siuntimas ir gavimas.

([21]) 2016 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimas (ES) 2016/1945 dėl vairuotojo pažymėjimų kategorijų atitikmenų (OL L 302, 2016 11 9, p. 62, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1945/oj).

([22]) 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (OL L 102, 2006 4 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/561/oj).

([23]) 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinės teisės aktų suderinimo (OL L 60, 2014 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/165/oj).

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad per ES vairuotojo pažymėjimų tinklą būtų keičiamasi naujausia informacija.

Valstybės narės prieigą prie ES vairuotojo pažymėjimų tinklo suteikia tik institucijoms, kompetentingoms įgyvendinti 1 ir 2 dalyse nurodytus tikslus.

4. Valstybės narės taip pat padeda vienos kitoms įdiegti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, visų pirma siekdamos užtikrinti sklandų I priedo C dalyje nurodytų taikomųjų programų ir tikrinimo funkcijų sąveikumą.

5. Komisija ne vėliau kaip 2026 m. birželio 6 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas bendras taisyklių, kuriomis reglamentuojamas ES vairuotojo pažymėjimų tinklo veikimas, rinkinys, įskaitant išsamius veikimo, sąsajos ir techninius reikalavimus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 26 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Valstybės narės gali bendradarbiauti, kad užtikrintų teisės vairuoti ar vairuotojo pažymėjimo bet kokio panaikinimo, atėmimo, galiojimo sustabdymo ar apribojimo, taip pat vairuotojo pažymėjimo pripažinimo vykdymą, ypač tais atvejais, kai atitinkamos priemonės taikomos tik tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimams arba tik tam tikrų valstybių narių teritorijose, visų pirma darydamos atitinkamus įrašus savo išduotuose vairuotojo pažymėjimuose.

23 straipsnis

Valstybių narių ataskaitų teikimas

1. Valstybės narės kasmet informuoja Komisiją apie kiekvienos vairuotojo pažymėjimo kategorijos išduotų, atnaujintų, naujai išduotų, atimtų ir pakeistų vairuotojo pažymėjimų skaičių. Duomenys apie mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus ir fizinius vairuotojo pažymėjimus pateikiami atskirai.

2. Siekiant palengvinti 24 straipsnyje nurodytos Komisijos ataskaitos rengimą, ne vėliau kaip 2029 m. lapkričio 26 d., o vėliau – kas penkerius metus, valstybės narės pateikia Komisijai statistinius duomenis apie eismo įvykius, kurių metu buvo sužaloti arba žuvo žmonės ir kurių dalyviai buvo profesionalūs vairuotojai, visų pirma 17 metų vairuotojai, dalyvaujantys 17 straipsnio 2 dalyje nurodytoje lydimojo vairavimo sistemoje.

3. Valstybės narės gali periodiškai dalytis su Komisija duomenimis apie nacionalinės teisės aktus dėl ne keliais judančių mechanizmų valdymo ir dėl susijusių kelių eismo saugumo aspektų, taip pat gali teikti informaciją, kai pastebima problemų, susijusių su laisvu darbuotojų judėjimu.

24 straipsnis

Komisijos vykdoma peržiūra ir ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip 2030 m. lapkričio 26 d., o vėliau – kas penkerius metus, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą. Toje ataskaitoje Komisija įvertina:

a) direktyvos poveikį kelių eismo saugumui, visų pirma:

   i) ar atitikmenų taikymas pagal 9 straipsnio 2 dalies j ir k punktus turi kokį nors poveikį,

   ii) ar atitikmenų taikymas pagal 9 straipsnio 4 dalį turi kokį nors poveikį;

b) lydimojo vairavimo sistemos įgyvendinimo, kiek tai susiję su profesionalaus vairuotojo pažymėjimų kategorijomis, poveikį kelių eismo saugumui ir vairuotojų trūkumui, remiantis pagal 23 straipsnio 2 dalį valstybių narių pateiktomis ataskaitomis.

Prie tos ataskaitos, jei tinkama, pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje Komisija įvertina alternatyviuosius degalus naudojančių transporto priemonių naujus technologinius pokyčius, turinčius įtakos tų transporto priemonių masei. Tuo tikslu Komisija naudoja informaciją, surinktą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/631 ([24]), kuriuo nustatomos naujų lengvųjų automobilių ir naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamo CO_2 normos, 7 straipsnį. Siekdama pagrįsti savo vertinimą, Komisija gali paprašyti transporto priemonių gamintojų pateikti papildomos informacijos apie galimą tokių naujų technologinių pokyčių poveikį transporto priemonių masei.

Reikalaujama, kad transporto priemonių gamintojai pirmoje pastraipoje nurodytus duomenis pateiktų per pagrįstą laikotarpį ir laikydamiesi taikytinos Sąjungos teisės.

3. Nedarant poveikio šio straipsnio 1 ir 2 dalims, ne vėliau kaip 2026 m. lapkričio 26 d. arba iš karto po pirmojo iš 5 straipsnio 7 dalyje nurodytų įgyvendinimo aktų priėmimo, atsižvelgiant į tai, kuri data ankstesnė, Komisija įvertina galimybę paankstinti 3 straipsnio 4 dalyje nurodytą datą ir pateikia savo išvadų ataskaitą. Valstybės narės gali pateikti Komisijai informaciją, kurią jos laiko aktualia tokiam vertinimui atlikti, o Komisija į tą informaciją atsižvelgia.

Prie tos ataskaitos, jei tinkama, pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

25 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 4 straipsnio 8 dalyje, 5 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 2 dalyje, 10 straipsnio 6 dalyje ir 19 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2025 m. lapkričio 25 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnio 8 dalyje, 5 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 2 dalyje, 10 straipsnio 6 dalyje ir 19 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 4 straipsnio 8 dalį, 5 straipsnio 6 dalį, 8 straipsnio 2 dalį, 10 straipsnio 6 dalį arba 19 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

([24]) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/631, kuriuo nustatomos naujų lengvųjų automobilių ir naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamo CO_2 normos, ir kuriuo panaikinami reglamentai (EB) Nr. 443/2009 ir (ES) Nr. 510/2011 (OL L 111, 2019 4 25, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/631/oj).

26 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Tarybos direktyva 97/26/EB ([25]) įkurtas Vairuotojo pažymėjimų reikalų komitetas (toliau – komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis.

27 straipsnis

Direktyvos (ES) 2022/2561 daliniai pakeitimai

5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis papildoma šiuo punktu:

„c) sulaukę 17 metų amžiaus, vairuotojo pažymėjime nurodytos C1, C1E arba C kategorijos transporto priemonę, jeigu jie turi PKP C kategorijai, kaip nurodyta 6 straipsnio 1 dalyje, arba C1 ir C1E kategorijoms, kaip nurodyta 6 straipsnio 2 dalyje, ir tik Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2025/2205 (*) 17 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytomis sąlygomis.

(*) 2025 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2025/2205 dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561, ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012 (OL L, 2025/2205, 2025 11 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2025/2205/oj).“;

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Keleiviams vežti skirtos transporto priemonės atveju vairuotojai, sulaukę 21 metų amžiaus, gali vairuoti vairuotojo pažymėjime nurodytų D ir D + E kategorijų transporto priemonę arba vairuotojo pažymėjime nurodytų D1 ir D1 + E kategorijų transporto priemonę, jeigu jie turi 6 straipsnio 1 arba 2 dalyje nurodytą PKP. Siekdamos užtikrinti saugų vairavimą, valstybės narės gali sukurti vairuotojų iki 23 metų amžiaus, turinčių 6 straipsnio 2 dalyje nurodytą PKP, stebėsenos sistemą. Jei valstybės narės nustato reikalavimą, kad tokie vairuotojai, prieš jiems sulaukiant 23 metų amžiaus, turi išklausyti periodinius mokymo kursus dėl su kelių eismo saugumu susijusių dalykų, kad konsoliduotų ir patvirtintų su tais dalykais susijusią savo kompetenciją, toks dalyvavimas įskaičiuojamas į reikalavimą kas penkerius metus išklausyti periodinį 35 valandų mokymo kursą.

Visos valstybės narės gali leisti vairuotojams, turintiems D1 ir D1 + E kategorijų vairuotojo pažymėjimą, tų kategorijų transporto priemones savo teritorijoje vairuoti nuo 18 metų amžiaus, jeigu vairuotojas turi 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą PKP.

Visos valstybės narės gali leisti vairuotojams, turintiems D ir D + E kategorijų vairuotojo pažymėjimą, tų kategorijų transporto priemones savo teritorijoje vairuoti sulaukę 20 metų amžiaus, jeigu vairuotojas turi 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą PKP. Šis amžius gali būti sumažintas iki 18 metų, kai tokios transporto priemonės vairuojamos be keleivių arba kai keleiviai vežami teikiant reguliarias paslaugas, jeigu maršrutas ne ilgesnis nei 50 km.“.

([25]) 1997 m. birželio 2 d. Tarybos direktyva 97/26/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 91/439/EEB dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L 150, 1997 6 7, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1997/26/oj).

28 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1724 daliniai pakeitimai

II priedas iš dalies keičiamas taip:

a) antroje skiltyje, eilutėje „Persikėlimas“, įterpiamas šis laukelis: „Vairuotojo pažymėjimo gavimas ir atnaujinimas“;

b) trečioje skiltyje, eilutėje „Persikėlimas“, įterpiamas šis laukelis: „Sąjungos vairuotojo pažymėjimų išdavimas, pakeitimas ir naujo pažymėjimo išdavimas“.

29 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Nedarant poveikio 2 daliai, valstybės narės ne vėliau kaip 2028 m. lapkričio 26 d. priima ir paskelbia nuostatas, būtinas, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Nedarant poveikio 2 daliai, tas nuostatas jos taiko nuo 2029 m. lapkričio 26 d.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės ne vėliau kaip 2027 m. lapkričio 26 d. priima ir paskelbia nuostatas, būtinas, kad būtų laikomasi 9 straipsnio 2 dalies j ir k punktų. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Tas nuostatas jos taiko nuo 2027 m. lapkričio 26 d.

3. Valstybės narės ne vėliau kaip 2028 m. lapkričio 26 d. priima ir paskelbia nuostatas, būtinas, kad būtų laikomasi 17 straipsnio. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Tas nuostatas jos taiko nuo 2028 m. lapkričio 26 d.

4. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

30 straipsnis

Panaikinimas

1. Direktyva 2006/126/EB panaikinama nuo 2029 m. lapkričio 26 d., išskyrus jos 6 straipsnio 4 dalies c punktą, kuris panaikinamas nuo 2027 m. lapkričio 26 d.

Nuorodos į Direktyvą 2006/126/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal šios direktyvos VII priede pateiktą atitikties lentelę.

2. Reglamentas (ES) Nr. 383/2012 panaikinamas nuo 2029 m. lapkričio 26 d.

Nuorodos į Reglamentą (ES) Nr. 383/2012 laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal VII priede pateiktą atitikties lentelę.

31 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

32 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2025 m. spalio 22 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	M. BJERRE

I PRIEDAS

BENDROSIOS SPECIFIKACIJOS IR NUOSTATOS DĖL VALSTYBIŲ NARIŲ IŠDUODAMŲ VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMŲ

A1 DALIS. **Fizinio vairuotojo pažymėjimo bendrosios specifikacijos**

1) Sąjungos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimo fizinės kortelės savybės turi atitikti ISO/IEC 7810 standartą.

Kortelė turi būti pagaminta iš polikarbonato.

Vairuotojo pažymėjimo kortelių savybių tikrinimo siekiant užtikrinti, kad jos atitiktų tarptautinius standartus, būdai turi atitikti ISO/IEC 10373 standartą.

2) Pažymėjimo kortelė turi būti dvipusė ir atitikti 1 pav. pateiktą pavyzdį.

1 pusė

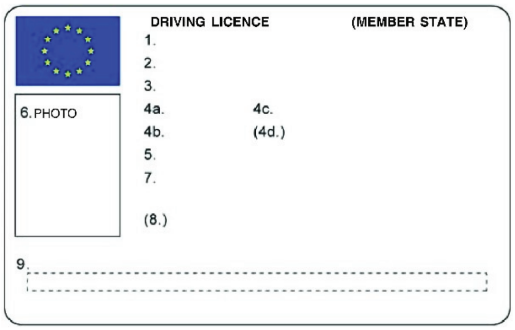

2 pusė

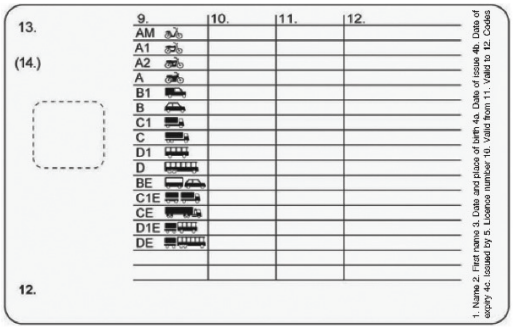

1 pav. Sąjungos vairuotojo pažymėjimo pavyzdys

1 pav. tekstas:

1. Pavardė 2. Vardas 3. Gimimo data ir vieta 4a. Išdavimo data 4b. Galiojimo pabaigos data 4c. Išduotas 5. Licencijos numeris 10. Galioja nuo 11. Galioja iki 12. Kodai

3) Vairuotojo pažymėjimo kortelėje pateikiama ši D dalyje nurodyta informacija:

1 pusėje pateikiama:

a) žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, atspausdinti didžiosiomis raidėmis vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba ar kalbomis;

b) (neprivaloma) vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės pavadinimas;

c) vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės skiriamasis ženklas, atspausdintas negatyvu mėlyname stačiakampyje ir apsuptas dvylikos geltonų žvaigždžių ratu, kaip nustatyta D dalies 1 punkte;

d) informacija apie išduotą vairuotojo pažymėjimą (1–9 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 3 punkte;

e) žodžiai „Europos Sąjungos pavyzdys“ vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės kalba arba kalbomis ir žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“ kitomis Europos Sąjungos kalbomis, atspausdinti rausva spalva vairuotojo pažymėjimo fone, kaip nustatyta D dalies 2 punkte.

2 pusėje pateikiama:

f) informacija apie išduoto vairuotojo pažymėjimo kategorijas (9–12 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 4 punkte;

g) informacija apie vairuotojo pažymėjimo administravimą (13–14 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 5 punkte;

h) šių vairuotojo pažymėjimo 1 ir 2 pusėse pateikiamų numeruotų laukelių paaiškinimas: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 ir 12.

Jei valstybė narė pageidauja šiuos įrašus pateikti nacionaline kalba, kuri nėra viena iš šių kalbų: airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ar vokiečių, ji turi parengti dvikalbį vairuotojo pažymėjimo variantą naudodama vieną iš pirmiau išvardytų kalbų ir nepažeisdama kitų šio priedo nuostatų.

Vairuotojo pažymėjime paliekama vietos, kad prireikus būtų galima integruoti lustą ar panašų IT įtaisą arba atspausdinti QR kodą.

Spalvų nuorodos yra šios:

i) mėlyna – *Pantone Reflex Blue*;

ii) geltona – *Pantone Yellow*.

4) Specialiosios nuostatos

a) Tais atvejais, kai valstybės narės pagal šį priedą išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, pastaroji valstybė narė gali į vairuotojo pažymėjimą įrašyti šią informaciją kaip jam administruoti būtiną informaciją, jeigu šio tipo informaciją ji įrašo ir kituose savo išduodamuose vairuotojo pažymėjimuose ir jeigu tam tikslui yra pakankamai vietos.

b) Valstybės narės gali papildomai naudoti spalvas ar ženklus, pavyzdžiui, brūkšninius kodus ar nacionalinius simbolius, nedarant poveikio kitoms šio priedo nuostatoms. Apie tai valstybės narės informuoja Komisiją.

Vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo kontekste brūkšniniuose koduose gali būti pateikta tik ta informacija, kurią jau galima perskaityti vairuotojo pažymėjime arba kuri yra būtina vykdant vairuotojo pažymėjimo išdavimo procesą.

c) Vairuotojo pažymėjimo kortelėje informacija pateikiama taip, kad ją galėtų be regos korekcijos prietaisų įskaityti vidutinio regos aštrumo asmuo, 9–12 laukelių informaciją kortelės 2 pusėje įrašant bent 5 dydžio šriftu.

A2 DALIS. **Fizinio vairuotojo pažymėjimo apsaugos nuo klastojimo specifikacijos**

1) Fiziniam vairuotojo pažymėjimo saugumui grėsmę kelia, be kita ko:

a) netikrų kortelių gamyba: t. y. naujo, į tikrą dokumentą labai panašaus objekto, kuris gaminamas kaip naujas objektas arba kaip originalaus dokumento kopija, sukūrimas;

b) esminis keitimas: originalaus dokumento tam tikro požymio pakeitimas, pavyzdžiui, kai kurių ant dokumento pateikiamų duomenų pakeitimas.

2) Apsaugos nuo klastojimo sistema turi būti sudėtine kiekvieno bendros vairuotojo pažymėjimų išdavimo sistemos elemento, įskaitant prašymo išduoti vairuotojo pažymėjimą procesą, saugų duomenų perdavimą, kortelei pagaminti naudojamą medžiagą, gamybos būdą, įvairių apsaugos priemonių minimalų rinkinį ir personalizavimo procesą, dalimi.

3) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant šiuos metodus (privalomos apsaugos priemonės):

a) kortelės ultravioletinėje šviesoje nešvyti;

b) apsauginis fono raštas sukurtas taip, kad jį būtų sunku suklastoti skenuojant, spausdinant ar kopijuojant, atspausdintas vaivorykštine spauda įvairiaspalviais apsauginiais dažais ir pozityvine bei negatyvine giljoširuote. Raštui neturi būti naudojamos pagrindinės spalvos (žalsvai mėlyna, rausvai raudona, geltona ar juoda); jį turi sudaryti sudėtingi rašto modeliai iš mažiausiai dviejų specialiųjų spalvų ir mikrotekstas;

c) optiškai kintantys elementai, tinkamai apsaugantys nuotrauką nuo kopijavimo ir klastojimo;

d) lazerinis graviravimas;

e) nuotraukos plote apsauginis fonas ir nuotrauka turėtų užeiti vienas ant kito bent ties nuotraukos kraštu (blankesnis raštas).

4) Be to, vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga turi būti apsaugota nuo klastojimo naudojant mažiausiai tris iš toliau išvardytų būdų (papildomos apsaugos priemonės):

a) spalvą keičiantys dažai*;

b) termochrominiai dažai;

c) specialios hologramos*;

d) kintantys lazeriniai vaizdai*;

e) ultravioletiniai fluorescenciniai dažai, matomi ir skaidrūs;

f) vaivorykštinė spauda;

g) skaitmeninis vandens ženklas fono spaudoje;

h) infraraudonojoje šviesoje spindintys arba fosforescenciniai pigmentai;

i) apčiuopiami ženklai, simboliai ar raštai*.

Kiek įmanoma, pirmenybė teikiama žvaigždute pažymėtiems būdams, nes pagal juos teisėsaugos pareigūnai gali be specialių priemonių patikrinti kortelės galiojimą. Valstybės narės gali nustatyti kitas, nei šiame punkte išvardytos, apsaugos priemones.

B DALIS. **Lustų, integruotų į fizinius vairuotojo pažymėjimus, specifikacijos**

1) Lustas ir jame saugomi duomenys, įskaitant papildomą informaciją, numatytą nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, turi atitikti B1 dalį.

2) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas pateikiamas B2 dalyje.

3) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikoma Sąjungos tipo patvirtinimo procedūra pagal B3 dalį.

4) Jei lustinis vairuotojo pažymėjimas atitinka visas atitinkamas Sąjungos tipo patvirtinimo nuostatas pagal 1, 2 ir 3 punktus, valstybė narė gamintojui arba jo atstovui išduoda Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimą.

5) Prireikus, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios dalies, valstybė narė gali panaikinti savo išduotą Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimą.

6) Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimai ir pranešimai apie jų panaikinimą turi atitikti B4 dalyje nustatytą pavyzdį.

7) Komisijai pranešama apie visus išduotus arba panaikintus Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimus. Panaikinimo atveju pažymėjimą panaikinanti valstybė narė pateikia išsamius motyvus.

Komisija informuoja valstybes nares apie bet kokį ES tipo patvirtinimo panaikinimą.

8) Valstybės narės tarpusavyje pripažįsta jų išduotus Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimus.

9) Jei valstybė narė nuolat nustato, kad daug lustinių vairuotojo pažymėjimų neatitinka šios šio priedo dalies, ji apie tai praneša Komisijai. Ji nurodo atitinkamo su tais vairuotojo pažymėjimais susijusio Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimo numerį, taip pat pateikia neatitikties apibūdinimą. Komisija nepagrįstai nedelsdama informuoja kitas valstybes nares apie faktus, apie kuriuos jai pranešta pagal šį punktą.

10) 9 punkte nurodytus vairuotojo pažymėjimus išdavusi valstybė narė nedelsdama išnagrinėja problemą ir imasi atitinkamų taisomųjų veiksmų, įskaitant, kai tinkama, Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimo panaikinimą.

B1 DALIS. **Bendrieji lustinių vairuotojo pažymėjimų reikalavimai**

Šiame priede aprašyti lustinių vairuotojo pažymėjimų bendrieji reikalavimai grindžiami tarptautiniais standartais, visų pirma ISO/IEC 18013 serijos standartais. Jais nustatomos:

a) lusto ir loginės jame saugomų duomenų struktūros specifikacijos;

b) suderintų duomenų ir papildomų saugotinų duomenų specifikacijos;

c) specifikacijos, susijusios su luste saugomų duomenų apsaugos mechanizmais.

1 skirsnis

SANTRUMPOS

Santrumpa	Reikšmė
AID	Taikomosios programos identifikatorius (angl. *Application Identifier*)
BAP	Elementarioji prieigos apsauga (angl. *Basic Access Protection*)
DG	Duomenų grupė (angl. *Data Group*)
EAL 4+	Padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (angl. *Evaluation Assurance Level 4 Augmented*)
EF	Elementarusis failas (angl. *Elementary File*)
EFID	Elementariojo failo identifikatorius (angl. *Elementary File Identifier*)
eMRTD	Mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (angl. *Machine Readable Travel Documents*)
ICC	Lustinė kortelė (angl. *Integrated Circuit Card*)
ISO	Tarptautinė standartizacijos organizacija
LDS	Loginė duomenų struktūra (angl. *Logical Data Structure*)
PICC	Į artumą reaguojanti lustinė kortelė (angl. *Proximity Integrated Circuit Card*)
PIX	Nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (angl. *Proprietary Application Identifier Extention*)
RID	Registruotasis taikomosios programos identifikatorius (angl. *Registered Application Identifier*)
SOd	Dokumento saugumo objektas (angl. *Document Security Object*)

2 skirsnis

LUSTE SAUGOMI DUOMENYS

1) Suderinti privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys

Luste saugomi D dalyje nurodyti suderinti vairuotojo pažymėjimo duomenys. Jei valstybė narė nusprendžia į vairuotojo pažymėjimą įtraukti D dalyje nurodytus neprivalomus duomenis, tie duomenys taip pat saugomi luste.

2) Papildomi duomenys

Valstybės narės luste gali saugoti tokius papildomus duomenis, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais. Apie tai jos praneša Komisijai.

3 skirsnis

LUSTAS

1) Laikmenos tipas

Vairuotojo pažymėjimo duomenims naudojama laikmena – lustas su kontaktine, bekontakte arba mišria kontaktine ir bekontakte (dvilype) sąsaja, kaip nurodyta B2 dalies 1 punkte.

2) Taikomosios programos

Visi duomenys luste saugomi elektroninėse taikomosiose programose. Visos luste esančios taikomosios programos turi turėti unikalų kodą, vadinamąjį taikomosios programos identifikatorių (AID), kaip nurodyta B2 dalies 2 punkte.

a) Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomoji programa

Privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys, nurodyti D dalyje, saugomi specialioje Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje. Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos AID

„A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31“

sudaro abu šie elementai:

— Europos Komisijos registruotasis taikomosios programos identifikatorius (RID) „A0 00 00 04 56“ ir

— Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (PIX) „45 44 4C 2D 30 31“ („EDL-01“).

Duomenų grupės (DG) sudaromos pagal loginę duomenų struktūrą (LDS).

Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje duomenų grupės saugomos kaip elementarieji failai (EF) ir apsaugomos pagal B2 dalies 3 punktą.

b) Kitos taikomosios programos

Visi papildomi duomenys saugomi vienoje ar daugiau specialių taikomųjų programų, kurios yra atskiros nuo Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos. Kiekviena tokia taikomoji programa turi turėti unikalų AID.

4 skirsnis

SĄJUNGOS VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO TAIKOMOSIOS PROGRAMOS LUSTŲ LOGINĖ DUOMENŲ STRUKTŪRA

1) Loginė duomenų struktūra (angl. *Logical Data Structure*)

Vairuotojo pažymėjimo duomenys luste saugomi B2 dalies 4 punkte nustatytoje loginėje duomenų struktūroje (LDS). Šiame punkte nustatomi privalomų ir papildomų duomenų grupėms taikomi papildomi reikalavimai.

Kiekviena duomenų grupė saugoma viename elementariajame faile. Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje naudotini elementarieji failai turi turėti elementariojo failo identifikatorių (EFID) arba trumpąjį EFID, kaip nurodyta B2 dalies 5 punkte.

2) Privalomų duomenų grupės

Privalomų ir neprivalomų duomenų elementai saugomi šiose duomenų grupėse:

1 DG – visi dokumente pateikiamų privalomų ir neprivalomų duomenų elementai, išskyrus vairuotojo pažymėjimo turėtojo veido atvaizdą ir parašo vaizdą;

5 DG – vairuotojo pažymėjimo turėtojo parašo vaizdas;

6 DG – vairuotojo pažymėjimo turėtojo veido atvaizdas.

1 DG duomenų struktūra turi atitikti šios dalies 6 punktą ir B2 dalies 6 punktą. 5 DG ir 6 DG duomenys saugomi pagal B2 dalies 7 punkte nurodytas specifikacijas.

3) Papildomų duomenų grupės

Papildomų duomenų elementai, numatyti valstybių narių nacionalinėje teisėje dėl vairuotojo pažymėjimų, saugomi šiose duomenų grupėse:

2 DG – vairuotojo pažymėjimo turėtojo duomenys, išskyrus biometrinius duomenis;

3 DG – išduodančiosios institucijos duomenys;

4 DG – portretinis atvaizdas;

7 DG – biometriniai vairuotojo pažymėjimo turėtojo pirštų atspaudo (-ų) duomenys;

11 DG – kita informacija, pvz., vairuotojo pažymėjimo turėtojo vardas ir pavardė nacionaliniais rašmenimis.

Šių duomenų grupių duomenys saugomi pagal B2 dalies 8 punkte nurodytas specifikacijas.

5 skirsnis

DUOMENŲ SAUGUMO MECHANIZMAI

Naudojami tinkami lusto bei jame saugomų duomenų autentiškumo ir vientisumo patvirtinimo ir prieigos prie vairuotojo pažymėjimo duomenų ribojimo mechanizmai.

Luste saugomų duomenų apsauga turi atitikti B2 dalies 3 punkte nurodytas specifikacijas. Šiame skirsnyje nustatomi papildomi reikalavimai, kurių būtina laikytis.

1) Autentiškumo patikra

a) Privalomas pasyvusis autentiškumo patvirtinimas

Visos Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje saugomų duomenų grupės turi būti apsaugotos pasyviosiomis autentiškumo patvirtinimo priemonėmis.

Su pasyviuoju autentiškumo patvirtinimu susiję duomenys turi atitikti B2 dalies 9 punkte nurodytus reikalavimus.

b) Neprivalomas aktyvusis autentiškumo patvirtinimas

Siekiant patvirtinti, kad originalusis lustas nebuvo pakeistas, taikomi neprivalomo aktyviojo autentiškumo patvirtinimo mechanizmai.

2) Prieigos ribojimas

a) Privaloma elementarioji prieigos apsauga

Elementariosios prieigos apsaugos (BAP) mechanizmas taikomas visiems duomenims, esantiems Sąjungos vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje. Siekiant užtikrinti sąveikumą su esamomis sistemomis, kaip antai sistemomis, kuriose naudojami mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (eMRTD), privaloma naudoti vienos eilutės mašininio nuskaitymo zoną (MRZ), kaip nurodyta B2 dalies 10 punkte.

Prieigai prie lusto naudojamas dokumento kodas Kdoc generuojamas iš vienos eilutės MRZ ir gali būti įvedamas rankiniu būdu arba naudojant optinio ženklų atpažinimo (OCR) skaitytuvą. Vienos eilutės MRZ BAP 1 konfigūracija turi atitikti B2 dalies 10 punktą.

b) Sąlyginė išplėstinė prieigos kontrolė

Jei luste saugomi Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmens duomenys, prieiga prie tokių duomenų turi būti apsaugota papildomomis priemonėmis.

Išplėstinės prieigos kontrolės mechanizmai turi atitikti B2 dalies 11 punkte nurodytas specifikacijas.

c) Lustinių vairuotojo pažymėjimų viešojo rakto infrastruktūra (PKI)

Valstybės narės nustato būtiną nacionalinę viešojo rakto administravimo tvarką pagal standarto ISO/IEC 18013_3 A priedą.

6 skirsnis

DUOMENŲ PATEIKIMAS

1) 1 DG duomenų formatas

<table>
<tr><th>Žyma</th><th>L</th><th colspan="5">Vertė</th><th>Koduotė</th><th>Privalomi (P) / Neprivalomi (N)</th></tr>
<tr><td>61</td><td>V</td><td colspan="5">1 DG duomenų elementai (įdėtiniai)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Žyma</td><td>L</td><td colspan="3">Vertė</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>5F 01</td><td>V</td><td colspan="3">Tipo patvirtinimo numeris</td><td>ans</td><td>P</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>5F 02</td><td>V</td><td colspan="3">Duomenų objektas, sudarytas iš demografinių duomenų elementų</td><td></td><td>P</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Žyma</td><td>L</td><td>Vertė</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5F 03</td><td>3</td><td>Pažymėjimą išdavusi valstybė narė</td><td>a3</td><td>P</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5F 04</td><td>V</td><td>Pažymėjimo turėtojo pavardė(s)</td><td>as</td><td>P</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5F 05</td><td>V</td><td>Kitas (-i) pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)</td><td>as</td><td>P</td></tr>
</table>

Žyma	L	Vertė					Koduotė	Privalomi (P) / Neprivalomi (N)
				5F 06	4	Gimimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 07	V	Gimimo vieta	ans	P
				5F 08	3	Pilietybė	a3	N
				5F 09	1	Lytis	V / M / N	N
				5F 0A	4	Vairuotojo pažymėjimo išdavimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0B	4	Vairuotojo pažymėjimo galiojimo pabaigos data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0C	V	Išduodančioji institucija	ans	P
				5F 0D	V	Administracinis numeris (ne dokumento numeris)	ans	N
				5F 0E	V	Dokumento numeris	ans	P
				5F 0F	V	Nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas	ans	N
		7F 63	V	Duomenų objektas, sudarytas iš transporto priemonių kategorijų / apribojimų / sąlygų				P
				Žyma	L	Vertė (pagal toliau nurodytą koduotę)		
				02	1	Kategorijų / apribojimų / sąlygų skaičius	N	P
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	P
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N
				…	…	…	…	…
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N

2) Loginis įrašų formatas

Transporto priemonių kategorijos, apribojimai arba sąlygos nurodomi bendrame duomenų objekte pagal lentelėje nurodytą struktūrą:

Transporto priemonės kategorijos kodas	Išdavimo data	Galiojimo pabaigos data	Kodas	Ženklas	Vertė

t. y.:

a) transporto priemonės kategorijos kodai nurodomi, kaip apibrėžta 6 straipsnyje (pvz., AM, A1, A2, A, B1, B ir t. t.);

b) transporto priemonės kategorijos atveju išdavimo data nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliu skaičiumi nurodoma diena, po jos – dviženkliu skaičiumi mėnuo, po jo – keturženkliu skaičiumi metai);

c) transporto priemonės kategorijos galiojimo pabaigos data nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliu skaičiumi nurodoma diena, po jos – dviženkliu skaičiumi mėnuo, po jo – keturženkliu skaičiumi metai);

d) kodas, ženklas ir vertė nurodo papildomą informaciją arba apribojimus, susijusius su transporto priemonės kategorija arba vairuotoju.

B2 DALIS. **Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas**

Nr.	Dalykas	Reikalavimas	Kam taikoma
1	Laikmenos sąsaja, organizavimas ir komandos	ISO/IEC 7816 serija (kontaktinė kortelė), ISO/IEC 14443 serija (bekontaktė kortelė), kaip nurodyta ISO/IEC 18013-2:2008 C priede	B1 dalies 3 punkto 1 papunktis
2	Taikomosios programos identifikatorius	ISO/IEC 7816-5:2004	B1 dalies 3 punkto 2 papunktis
3	Duomenų saugumo mechanizmai	ISO/IEC 18013-3:2009	B1 dalies 3 punkto 2 papunkčio a papunktis B1 dalies 5 punktas
4	Loginė duomenų struktūra	ISO/IEC 18013-2:2008	B1 dalies 4 punkto 1 papunktis
5	Elementariojo failo identifikatoriai	ISO/IEC 18013-2:2008 C.2 lentelė	B1 dalies 4 punkto 1 papunktis
6	1 DG duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C.3.8 priedas	B1 dalies 4 punkto 2 papunktis B1 dalies 6 punkto 1 papunktis
7	5 DG ir 6 DG privalomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C.6.6 ir C.6.7 priedai, veido atvaizdas ir parašo vaizdas saugomi JPEG arba JPEG2000 formatu	B1 dalies 4 punkto 2 papunktis
8	Neprivalomų ir papildomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C priedas	B1 dalies 4 punkto 3 papunktis
9	Pasyvusis autentiškumo patvirtinimas	ISO/IEC 18013-3:2009 8 1 dalis, duomenys saugomi LDS EF.SOd (dokumento saugumo objektas)	B1 dalies 5 punkto 1 papunkčio a papunktis
10	Elementarusis prieigos ribojimas	ISO/IEC 18013-3:2009 ir jo 1 pakeitimas	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio a papunktis
	Elementariojo prieigos ribojimo konfigūracija	ISO/IEC 18013-3:2009 B.8 priedas	
11	Išplėstinis prieigos ribojimas	Techninės gairės TR-03110, pažangieji mašininio nuskaitymo kelionės dokumentų apsaugos mechanizmai. Išplėstinė prieigos kontrolė (EAC), 1.11 versija	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio b papunktis
12	Bandymo metodai	ISO/IEC 18013–4:2011	B3 dalies 1 punktas
13	Apsaugos pažymėjimas	Padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (EAL 4+) arba lygiavertis	B3 dalies 2 punktas
14	Veikimo pažymėjimas	Lustinių kortelių bandymas pagal ISO/IEC 10373 seriją	B3 dalies 3 punktas

B3 DALIS. **Lustinių vairuotojo pažymėjimų Sąjungos tipo patvirtinimo procedūra**

1 skirsnis

BENDROSIOS NUOSTATOS

Gamintojai, teikdami lustinių vairuotojo pažymėjimų Sąjungos tipo patvirtinimo prašymą, turi pateikti apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą.

Apie visus ketinimus modifikuoti gamybos procesą, įskaitant bet kokius ketinimus modifikuoti programinę įrangą, turi būti iš anksto pranešama Sąjungos tipą patvirtinusiai institucijai. Prieš patvirtindama pakeitimą, institucija gali paprašyti išsamesnės informacijos ir pareikalauti atlikti papildomus bandymus.

Bandymai atliekami taikant B2 dalies 12 punkte nurodytus metodus.

2 skirsnis

APSAUGOS PAŽYMĖJIMAS

Į vairuotojo pažymėjimus integruojamų lustų apsauga vertinama pagal B2 dalies 13 punkte nurodytus kriterijus.

Apsaugos pažymėjimas išduodamas tik tada, kai įrodoma, kad lustas apsaugotas nuo duomenų klastojimo arba pakeitimo.

3 skirsnis

VEIKIMO PAŽYMĖJIMAS

Lustinių vairuotojo pažymėjimų veikimas vertinamas atliekant laboratorinius bandymus pagal B2 dalies 14 punkte nurodytus kriterijus.

Valstybės narės, integruojančios lustus į vairuotojo pažymėjimus, užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų veikimo standartų ir B1 dalies reikalavimų.

Veikimo pažymėjimas gamintojui išduodamas, jeigu įvykdytos visos šios sąlygos:

a) yra galiojantis lusto apsaugos pažymėjimas,

b) įrodyta atitiktis B2 dalies reikalavimams ir

c) sėkmingai atlikti veikimo bandymai.

Veikimo pažymėjimą išduoda atitinkama valstybės narės institucija. Veikimo pažymėjime nurodoma išduodančioji institucija, pareiškėjas, lusto identifikavimo informacija ir pateikiamas išsamus bandymų ir jų rezultatų sąrašas.

4 skirsnis

SĄJUNGOS TIPO PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

1) Pažymėjimo pavyzdys

Pateikus šiame priede numatytus apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą, valstybė narė išduoda Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimą. Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimas turi atitikti B4 dalyje pateikiamą pavyzdį.

2) Numeravimo sistema

Sąjungos tipo patvirtinimo numerį sudaro:

a) mažoji raidė „e“ ir šis Sąjungos tipą patvirtinusios valstybės narės identifikacinis numeris:

1 Vokietija,

2 Prancūzija,

3 Italija,

4 Nyderlandai,

5 Švedija,

6 Belgija,

7 Vengrija,

8 Čekija,

9 Ispanija,

12 Austrija,

13 Liuksemburgas,

17 Suomija,

18 Danija,

19 Rumunija,

20 Lenkija,

21 Portugalija,

23 Graikija,

24 Airija,

25 Kroatija,

26 Slovėnija,

27 Slovakija,

29 Estija,

32 Latvija,

34 Bulgarija,

36 Lietuva,

49 Kipras,

50 Malta;

b) raidės DL, prieš jas rašomas brūkšnelis, o po jų – dviženklis skaičius, nurodantis šiam priedui arba vėliausiam svarbiam jo techniniam pakeitimui paskirtą eilės numerį. Šio priedo eilės numeris yra 00;

c) išduodančiosios valstybės narės suteiktas unikalus Sąjungos tipo patvirtinimo identifikacinis numeris.

Sąjungos tipo patvirtinimo numerio pavyzdys – „e50-DL00 12345“.

Patvirtinimo numeris saugomas kiekvieno lustinio vairuotojo pažymėjimo luste 1 DG.

B4 DALIS. **Lustinių vairuotojo pažymėjimų Sąjungos tipo patvirtinimo pažymėjimo pavyzdys**

Kompetentingos institucijos pavadinimas: …

Pranešimas dėl (*):

— patvirtinimo ☐

— patvirtinimo panaikinimo ☐

Lustinio Sąjungos vairuotojo pažymėjimo

Patvirtinimo Nr. …

1. Gamintojo prekės pavadinimas arba prekės ženklas: …

2. Modelio pavadinimas: …

3. Gamintojo arba jo atstovo (kai taikytina) pavadinimas: …

…

4. Gamintojo arba jo atstovo (kai taikytina) adresas: …

…

5. Laboratorinių bandymų ataskaitos:

5.1. Apsaugos pažymėjimo Nr.: … Data: …

Išdavė: …

5.2. Veikimo pažymėjimo Nr.: … Data: …

Išdavė: …

6. Patvirtinimo data: …

7. Patvirtinimo panaikinimo data: …

8. Vieta: …

9. Data: …

10. Priede pateikiami aprašomieji dokumentai: …

11. Parašas … …

(*) Pažymėti atitinkamą langelį.

C DALIS. **Mobiliojo vairuotojo pažymėjimo specifikacijos**

1) Vadovaujantis Reglamentu (ES) Nr. 910/2014, įgaliotiems asmenims suteikiama galimybė naudotis bent šiomis europinių skaitmeninės tapatybės dėklių funkcijomis:

   a) gauti ir saugoti duomenis, pakankamus siekiant įrodyti asmens teisę vairuoti;

   b) pateikti ir perduoti a punkte išvardytus duomenis.

2) Mobilieji vairuotojo pažymėjimai ir kitos atitinkamos sistemos turi atitikti standartą ISO/IEC 18013-5 dėl mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų ir Reglamentą (ES) Nr. 910/2014.

3) Šio priedo tikslais pagal šią direktyvą išduoto mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojas laikomas jo įgaliotuoju naudotoju tik tada, kai vairuotojo pažymėjimo turėtojas yra identifikuotas kaip toks.

4) Valstybės narės leidžia vairuotojo pažymėjimo turėtojui parsisiųsti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą į to vairuotojo pažymėjimo turėtojo europinę skaitmeninės tapatybės dėklę.

Europinėje skaitmeninės tapatybės dėklėje, kurioje yra mobilusis vairuotojo pažymėjimas, automatiškai arba paprašius turi būti leidžiama atnaujinti arba iš naujo gauti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą.

Europinėje skaitmeninės tapatybės dėklėje turi būti leidžiama mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojui pateikti arba perduoti trečiajai šaliai visus mobiliojo vairuotojo pažymėjimo duomenis arba jų dalį. Valstybių narių kompetentingoms institucijoms leidžiama iš europinių skaitmeninės tapatybės dėklių gauti mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose esančius duomenis, kad jos galėtų išsiaiškinti, ar atitinkamo vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti (patikrinimas).

Informacija, perduota tiesiogiai iš europinėje skaitmeninės tapatybės dėklėje saugomo mobiliojo vairuotojo pažymėjimo elektroninio liudijimo, turi leisti kompetentingoms institucijoms nustatyti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisę vairuoti (patikrinimas), įskaitant visus Sąjungoje arba valstybės narės teritorijoje taikomus apribojimus. Pasibaigus mobiliojo vairuotojo pažymėjimo galiojimui arba jį atšaukus, valstybės narės jo nelaiko galiojančiu. Jei valstybė narė nusprendžia atšaukti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, ji informaciją apie tą sprendimą įtraukia į tos valstybės narės valdomą atšauktų pažymėjimų sąrašą arba kitu būdu užtikrina, kad ji būtų tikrinimo tikslais nemokamai ir sąveikiu būdu prieinama kitoms valstybėms narėms. Valstybė narė, nustatanti teisės vairuoti atėmimą, jei ji nėra vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė, nedelsdama apie tai praneša vairuotojo pažymėjimą išdavusiai valstybei narei.

D DALIS. **Sąjungos vairuotojo pažymėjime įrašytini duomenys**

1) Vairuotojo pažymėjimą išduodančių valstybių narių skiriamieji ženklai yra šie:

B: Belgija,

BG: Bulgarija,

CZ: Čekija,

DK: Danija,

D: Vokietija,

EST: Estija,

GR: Graikija,

E: Ispanija,

F: Prancūzija,

HR: Kroatija,

IRL: Airija,

I: Italija,

CY: Kipras,

LV: Latvija,

LT: Lietuva,

L: Liuksemburgas,

H: Vengrija,

M: Malta,

NL: Nyderlandai,

A: Austrija,

PL: Lenkija,

P: Portugalija,

RO: Rumunija,

SLO: Slovėnija,

SK: Slovakija,

FIN: Suomija,

S: Švedija.

2) Žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, kurie valstybių narių atitinkama kalba (-omis) pateikiami vairuotojo pažymėjimuose, yra šie:

Свидетелство за управление на МПС,

Permiso de Conducción,

Řidičský průkaz,

Kørekort,

Führerschein,

Juhiluba,

Άδεια Οδήγησης,

Driving Licence,

Permis de conduire,

Ceadúnas Tiomána,

Vozačka dozvola,

Patente di guida,

Vadītāja apliecība,

Vairuotojo pažymėjimas,

Vezetői engedély,

Liċenzja tas-Sewqan,

Rijbewijs,

Prawo Jazdy,

Carta de Condução,

Permis de conducere,

Vodičský preukaz,

Vozniško dovoljenje,

Ajokortti,

Körkort.

3) Pateikiama ši informacija apie išduotą individualų vairuotojo pažymėjimą:

Laukelis	Informacija
1	vairuotojo pažymėjimo turėtojo pavardė
2	Kitas (-i) vairuotojo pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)
3	gimimo data ir vieta
4a	vairuotojo pažymėjimo išdavimo data
4b	vairuotojo pažymėjimo galiojimo pabaigos data
4c	vairuotojo pažymėjimą išdavusios institucijos pavadinimas
4d	(neprivaloma) kitas, nei 5 laukelyje pateiktas, numeris administravimo tikslais
5	vairuotojo pažymėjimo numeris
6	vairuotojo pažymėjimo turėtojo fotografija
7	vairuotojo pažymėjimo turėtojo parašas
8	(neprivaloma) vairuotojo pažymėjimo turėtojo nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas
9	transporto priemonės (-ių), kurią (-ias) vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos pateikiamos kitu nei suderintoms kategorijoms naudojamu šriftu)

4) Pateikiama ši informacija apie išduoto vairuotojo pažymėjimo kategorijas:

Laukelis	Informacija
9	transporto priemonės (-ių), kurią (-ias) vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos pateikiamos kitu nei suderintoms kategorijoms naudojamu šriftu)
10	pirmojo išdavimo data kiekvienos kategorijos atveju, nebent ji būtų nežinoma (ši data turi būti įrašoma ir naujame vairuotojo pažymėjime, jei išduodamas naujas vairuotojo pažymėjimas ar vairuotojo pažymėjimas pakeičiamas); kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
11	kiekvienos kategorijos galiojimo pabaigos data; kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
12	E dalyje nurodytas papildomos informacijos arba apribojimo (-ų) kodas, nurodomas prie atitinkamos kategorijos

Jei E dalyje nurodytas kodas taikomas visoms vairuotojo pažymėjimo kategorijoms, jis gali būti pateikiamas 9, 10 ir 11 laukeliuose.

5) Pateikiama ši informacija apie išduoto vairuotojo pažymėjimo administravimą:

Laukelis	Informacija
13	(neprivaloma) vairuotojo pažymėjimui administruoti reikalingos informacijos įrašas, kurį padaro priimančioji valstybė narė, įgyvendindama A1 dalies 4 punkto a papunktį;
14	(neprivaloma) vairuotojo pažymėjimui administruoti reikalingos ar su kelių eismo saugumu susijusios informacijos įrašas, kurį padaro vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė; ši informacija visų pirma gali apimti bet kokį vairuotojo teisės vairuoti variklio varomą transporto priemonę, jo ar jos vairuotojo pažymėjimo arba jo ar jos vairuotojo pažymėjimo panaikinimą, atėmimą, galiojimo sustabdymą ar apribojimą, taikomą, pavyzdžiui, tik tam tikroms kategorijoms arba tik tam tikrų valstybių narių teritorijoje; jei ta informacija yra susijusi su viena iš šiame priede aptariamų pozicijų, prieš ją rašomas atitinkamo laukelio numeris; gavus konkretų raštišką vairuotojo pažymėjimo turėtojo sutikimą, šiame laukelyje taip pat gali būti pateikiama informacija, nesusijusi su vairuotojo pažymėjimo administravimu ar kelių eismo saugumu; toks papildymas jokiu būdu nekeičia šio dokumento, kaip vairuotojo pažymėjimo, paskirties.

E DALIS. **Sąjungos ir nacionaliniai kodai**

Kodai 01–99 yra suderinti Europos Sąjungos kodai.

1 skirsnis

VAIRUOTOJAS (medicininės priežastys)

01		Regos korekcija ir (arba) apsauga
	01.01.	Akiniai
	01.02.	Kontaktinis (-iai) lęšis (-iai)
	01.05.	Akies danga
	01.06.	Akiniai arba kontaktiniai lęšiai
	01.07.	Speciali optinė pagalbinė priemonė
02		Klausos aparatas / susikalbėjimo pagalbinė priemonė
03		Galūnių protezas / korekcijos įtaisas
	03.01.	Viršutinės galūnės protezas / korekcijos įtaisas
	03.02.	Apatinės galūnės protezas / korekcijos įtaisas

2 skirsnis

TRANSPORTO PRIEMONĖS PRITAIKYMAS

10		Modifikuota pavarų dėžė
	10.02.	Automatinis pavaros perdavimo skaičiaus parinkimas
	10.04.	Pritaikytas pavarų dėžės valdymo įtaisas
15		Modifikuota sankaba
	15.01.	Pritaikytas sankabos pedalas
	15.02.	Ranka valdoma sankaba
	15.03.	Automatinė sankaba
	15.04.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti sankabos pedalo
20		Modifikuotos stabdymo sistemos
	20.01.	Pritaikytas stabdžių pedalas
	20.03.	Stabdžių pedalas, tinkamas naudoti kaire koja
	20.04.	Slankusis stabdžių pedalas
	20.05.	Pasviręs stabdžių pedalas
	20.06.	Ranka valdomas stabdys
	20.07.	Stabdžių valdymas didžiausia … N jėga [1] (pavyzdžiui, „20.07(300N)“)
	20.09.	Pritaikytas stovėjimo stabdys
	20.12.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti stabdžio pedalo
	20.13.	Kojos keliu valdomas stabdys
	20.14.	Stabdžių sistema veikia padedama išorinės jėgos
25		Modifikuota akceleratoriaus sistema
	25.01.	Pritaikytas akceleratoriaus pedalas
	25.03.	Pasviręs akceleratoriaus pedalas
	25.04.	Ranka valdomas akceleratorius
	25.05.	Kojos keliu valdomas akceleratorius

	25.06.	Akceleratoriaus sistema veikia padedama išorinės jėgos
	25.08.	Akceleratoriaus pedalas kairėje
	25.09.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus pedalo
31		Pedalo pritaikymai ir pedalo apsaugos priemonės
	31.01.	Papildomas paralelinių pedalų rinkinys
	31.02.	Tame pačiame (arba beveik tame pačiame) aukštyje esantys pedalai
	31.03.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus ir stabdžio pedalų, kai šie pedalai valdomi ne koja
	31.04.	Pakeltos grindys
32		Kombinuotos darbinio stabdžio ir akceleratoriaus sistemos
	32.01.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma viena ranka
	32.02.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga
33		Kombinuotos akceleratoriaus, darbinio stabdžio ir vairo mechanizmo sistemos
	33.01.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga viena ranka
	33.02.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga dviem rankomis
35		Modifikuotas valdymo mechanizmų (šviesų jungiklių, priekinio stiklo valytuvų arba priekinio stiklo apliejiklio, garsinio signalo, posūkių rodiklių ir pan.) išdėstymas
	35.02.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.03.	Valdymo įtaisai, valdomi kaire ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.04.	Valdymo įtaisai, valdomi dešine ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.05.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso arba akceleratoriaus ir stabdymo mechanizmo valdymo įtaisų
40		Modifikuotas vairo mechanizmas
	40.01.	Vairavimas didžiausia … N jėga ([1]) (pavyzdžiui, „40.01(140N)“)
	40.05.	Pritaikytas vairas (didesnis ir (arba) storesnis vairas, sumažinto skersmens ir pan.)
	40.06.	Pritaikyta vairo padėtis
	40.09.	Koja valdomas vairas
	40.11.	Pagalbinė priemonė prie vairo

	40.14.	Viena plaštaka / ranka valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
	40.15.	Dviem plaštakomis / rankomis valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
42		Modifikuoti galinio / šoninio vaizdo matymo įtaisai
	42.01.	Pritaikytas galinio vaizdo matymo įtaisas
	42.03.	Papildomas vidinis įtaisas, leidžiantis matyti šoninį vaizdą
	42.05.	Įtaisas, leidžiantis matyti akląją zoną
43		Vairuotojo sėdėjimo padėtis
	43.01.	Vairuotojo sėdynės aukštis pritaikytas standartiniam matymui ir yra standartiniu atstumu nuo vairo ir pedalų
	43.02.	Vairuotojo sėdynė pritaikyta prie kūno formos
	43.03.	Vairuotojo sėdynė su šonine atrama, užtikrinančia gerą stabilumą
	43.04.	Vairuotojo sėdynė su porankiu
	43.06.	Saugos diržų pritaikymas
	43.07.	Saugos diržas su atrama, kad būtų užtikrintas geras stabilumas
44		Motociklų modifikacijos (būtina nurodyti papildomą kodą)
	44.01.	Vienas valdomas stabdys
	44.02.	Pritaikytas priekinio rato stabdys
	44.03.	Pritaikytas galinio rato stabdys
	44.04.	Pritaikytas akceleratorius
	44.08.	Sėdynės aukštis, leidžiantis vairuotojui sėdimoje padėtyje vienu metu nuleisti abi kojas ant žemės ir išlaikyti motociklo pusiausvyrą prieš pat sustojant ir sustojus
	44.09.	Didžiausia priekinio rato stabdžio valdymo jėga … N ([1]) (pavyzdžiui, „44.09(140N)“)
	44.10.	Didžiausia galinio rato stabdžio valdymo jėga … N ([1]) (pavyzdžiui, „44.10(240N)“)
	44.11.	Pritaikytas pakojis
	44.12.	Pritaikyta rankena
45		Tik motociklas su priekaba
46		Tik triračiai motociklai
47		Tik daugiau kaip du ratus turinčios transporto priemonės, kurių vairuotojas, pradėdamas važiuoti, prieš pat sustodamas ir sustojęs, neturi išlaikyti pusiausvyros

50		Tik konkretaus transporto priemonės / važiuoklės numerio transporto priemonė (transporto priemonės identifikavimo numeris, TPIN)

Kartu su kodais 01–44 naudojamos raidės, reiškiančios:

a kairė

b dešinė

c plaštaka

d pėda

e vidurys

f ranka

g nykštys

([1]) Tai rodo jėgą niutonais, kurią vairuotojas gali arba privalo naudoti, kad galėtų valdyti sistemą.

3 skirsnis

NAUDOJIMO RIBOJIMO KODAI

60		Neprivalomi atitikmenys (būtina nurodyti papildomą kodą)
	60.01.	Ne jaunesnis kaip 21 metų amžiaus B kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas gali vairuoti motorinius triračius, kurių galia didesnė kaip 15 kW
	60.02.	B kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas gali vairuoti A1 kategorijos motociklus
	60.03.	B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas gali vairuoti tik tas transporto priemones, kurių didžiausia masė neviršija 2 500 kg, o didžiausias greitis techniškai apribotas iki 45 km/h
61		Tik kelionės dienos metu (pavyzdžiui, nuo: viena valanda po saulėtekio, iki: viena valanda prieš saulėlydį)
62		Tik kelionės … km spinduliu nuo vairuotojo pažymėjimo turėtojo gyvenamosios vietos arba tik mieste / rajone
63		Važiavimas be keleivių
64		Tik kelionės ne didesniu kaip … km/h greičiu
65		Vairuoti leidžiama tik lydint bent lygiavertės kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojui, nebent situacijai taikomas kodas 98.02
66		Be priekabos
67		Draudžiama važiuoti greitkeliais
68		Draudžiama vairuoti išgėrus alkoholio
69		Leidžiama vairuoti tik transporto priemones, kuriose yra antialkoholinis variklio užraktas pagal EN 50436 Nurodyti galiojimo pabaigos datą neprivaloma (pavyzdžiui, „69“ arba „69 (01.01.2016)“)

4 skirsnis

ADMINISTRACINIAI KLAUSIMAI

70		Vairuotojo pažymėjimo Nr. …, išduoto …, pakaitas (ES skiriamasis ženklas, pavyzdžiui, „70.0123456789.NL“, arba, trečiosios valstybės atveju, JT skiriamasis ženklas, pavyzdžiui, „70.0123456789.NO“)
71		Vairuotojo pažymėjimo Nr. … dublikatas (ES skiriamasis ženklas, pavyzdžiui, „71.987654321.HR“, arba, trečiosios valstybės atveju, JT skiriamasis ženklas, pavyzdžiui, „71.987654321.UK“)
72		Vairuotojo pažymėjimo Nr. …, išduoto…, pakaitas (JT skiriamasis ženklas trečiosios valstybės atveju, kai taikomas įgyvendinimo sprendimas pagal 15 straipsnio 7 dalį, pavyzdžiui, „72.0123456789.USA“)
73		Tik B kategorijos keturračių motociklų (B1) tipo transporto priemonės
78		Tik transporto priemonės su automatine pavarų dėže
79		Tik transporto priemonės, atitinkančios skliausteliuose arba papildomame kode nurodytas specifikacijas, taikant šios direktyvos 21 straipsnį
	79.01.	Tik dviratės transporto priemonės su šonine priekaba arba be jos
	79.02.	Tik triračių arba lengvųjų keturračių motociklų tipo AM kategorijos transporto priemonės
	79.03.	Tik triračiai motociklai
	79.04.	Tik triračiai motociklai su priekaba, kurios didžiausia leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg
	79.05.	A1 kategorijos motociklai, kurių galios ir masės santykis viršija 0,1 kW/kg
	79.06.	BE kategorijos transporto priemonės, kurių priekabos didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg
80		Tik jaunesni nei 24 metų motorinio triračio tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai
81		Tik jaunesni nei 21 metų dviračio motociklo tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai
95		Vairuotojas, turintis PKP, atitinkantį Direktyvoje (ES) 2022/2561 nurodytą profesinės kompetencijos pareigą iki … (pavyzdžiui, „95(01.01.2028)“)
96		Kodai, naudojami leidimui, grindžiamam papildomu mokymu kategorijoje, nurodyti
	96	B kategorijos transporto priemonės su priekaba, kurios didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg, kai didžiausia leidžiamoji tokio junginio masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg
	96.01	Specialioji transporto priemonė, vairuojama pagal numatytąją paskirtį turint B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, kurios didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 5 000 kg, įskaitant priekabos, jei ji naudojama kaip transporto priemonės junginys, svorį

	96.02	Kemperis, vairuojamas turint B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, kurio didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg arba kartu su priekaba – ne didesnė kaip 5 000 kg
	96.03	Alternatyviuosius degalus naudojanti transporto priemonė, sujungta su priekaba, kai junginio didžiausia leidžiamoji masė didesnė kaip 4 250 kg, tačiau ne didesnė kaip 5 000 kg
97		Neleidžiama vairuoti C1 kategorijos transporto priemonės, kuriai taikomas Reglamentas (ES) Nr. 165/2014
98		Kodai, naudojami 17 ir 18 straipsnių tikslais (būtina nurodyti papildomą kodą)
	98.01	Vairuotojas laikomas pradedančiuoju ir jam taikomos bandomojo laikotarpio sąlygos. Jei vairuotojo pažymėjimas pakeičiamas, atnaujinamas arba išduodamas naujas pažymėjimas, prie kodo turi būti pridėta pradžioje užregistruota bandomojo laikotarpio pabaigos data (pvz., 98.01.13.04.2028)
	98.02	Vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi laikytis lydimojo vairavimo sistemos sąlygų, kol jam sukaks 18 metų

Kodai nuo 100 yra nacionaliniai kodai, kurie reiškia, kad vairuoti leidžiama tik vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės teritorijoje.

II PRIEDAS

VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI IR VARIKLIO VAROMOS TRANSPORTO PRIEMONĖS VAIRAVIMO ŽINIŲ, ĮGŪDŽIŲ IR ELGSENOS REIKALAVIMAI

I dalis

VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI

Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turėtų žinių bei įgūdžių ir pademonstruotų variklio varomai transporto priemonei vairuoti reikalingą elgseną. Egzaminus, įvestus siekiant šio tikslo, sudaro:

a) teorijos egzaminas;

b) sėkmingai išlaikius teorijos egzaminą – įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas.

Sąlygos, kuriomis vykdomi šie egzaminai, išdėstytos toliau.

A skirsnis

TEORIJOS EGZAMINAS

1. Forma

Pasirinkta forma turi būti tokia, kad būtų užtikrinama, kad pareiškėjas turėtų reikalaujamų žinių apie 2, 3 ir 4 punktuose išvardytus dalykus.

Pareiškėjui, kuris jau yra išlaikęs vienos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti skirtą teorijos egzaminą ir pageidauja gauti kitos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, 2, 3 ir 4 punktų bendrosios nuostatos gali būti netaikomos.

Valstybės narės gali leisti pareiškėjams neatsakyti į klausimus, susijusius su pagrindinėmis žiniomis apie pirmąją pagalbą, kaip nurodyta 2 punkto e papunktyje, jei pareiškėjas bet kuriuo metu prieš laikydamas įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą yra užbaigęs sertifikuotą pirmosios pagalbos praktinį mokymą, be kita ko, dėl kardiopulmoninio gaivinimo (CPR).

2. Teorijos egzamino, skirto visoms transporto priemonių kategorijoms, turinys

Klausimai turi būti pateikiami iš visų toliau išvardytų temų, o klausimų turinį ir formą kiekviena valstybė narė nustato savo nuožiūra:

a) kelių eismo taisyklės, ypač kiek tai susiję su kelio ženklais, žymėjimais ir signalais, eismo pirmumo teisėmis ir greičio ribojimais;

b) vairuotojas:

i) budrumo ir požiūrio į kitus eismo dalyvius, įskaitant mikromobilumo priemonių naudotojus, svarba;

ii) bendras suvokimas, įskaitant pavojaus suvokimą, nuovokumą ir sprendimų priėmimą, ypač reakcijos greitis, taip pat elgesio vairuojant pokyčiai dėl alkoholio, narkotikų ar vaistų poveikio, emocinės būklės ar nuovargio;

iii) poveikis išsiblaškymo rizikai dėl mobiliųjų telefonų ar kitų elektroninių prietaisų naudojimo vairuojant ir to padariniai eismo saugumui;

c) kelias:

i) svarbiausi principai, susiję su saugaus atstumo tarp transporto priemonių laikymusi, stabdymo atstumais ir judančios transporto priemonės stabilumu įvairiomis oro ir kelio sąlygomis, be kita ko, ypač tada, kai kelio danga yra apsnigta ir slidi;

ii) vairavimo rizikos veiksniai, susiję su įvairiomis kelių sąlygomis, įskaitant pavojaus suvokimą ir numatymą, ypač kai jie keičiasi priklausomai nuo oro sąlygų ir dienos ar nakties meto;

iii) įvairių kelių tipų ypatybės ir susiję teisės aktais numatyti reikalavimai;

iv) elgesio vairuojant pritaikymas prie maršruto plano, visų pirma siekiant užtikrinti saugų vairavimą kelių tuneliais, taip pat važiavimą įkalne ir nuokalne;

v) aklųjų zonų aptikimas;

d) kiti eismo dalyviai:

i) specifiniai rizikos veiksniai, susiję su kitų eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, kurie eismo metu yra mažiau apsaugoti nei motorinių transporto priemonių naudotojai ir kurie gali tiesiogiai nukentėti nuo susidūrimo jėgos, patirties stoka. Šiai kategorijai priklauso vaikai, pėstieji, dviratininkai, motorinių dviračių transporto priemonių naudotojai, asmeninio judumo prietaisų naudotojai ir asmenys su negalia arba riboto judumo ar orientacijos asmenys;

ii) rizika, susijusi su įvairių tipų transporto priemonių, kurių svoris, matmenys ir jų vairuotojų matymo laukas skiriasi, įskaitant transporto priemones su pažangiosiomis pagalbos vairuotojui sistemomis ir kitomis automatizuotomis vairavimo sistemomis, judėjimu, sąveika su jomis bei jų vairavimu;

iii) tinkamas ir savalaikis posūkių rodiklių naudojimas;

e) bendros taisyklės ir nuostatai, kiti dalykai:

i) taisyklės, susijusios su administraciniais dokumentais, reikalingais naudojantis transporto priemonėmis;

ii) bendros taisyklės, kuriose nurodoma, kaip vairuotojas turi elgtis avarijos atveju (pastatyti įspėjamuosius įtaisus ir pranešti apie pavojų), įskaitant taisykles, kaip elgtis, jei artėja specialioji transporto priemonė, ką daryti susidūrimo vietoje, ir priemones, kurių vairuotojas gali imtis, kad prireikus padėtų eismo įvykio aukoms, įskaitant pagrindines žinias apie pirmąją pagalbą, visų pirma CPR;

iii) saugumo veiksniai, susiję su transporto priemone, kroviniu ir vežamais žmonėmis;

iv) su alternatyviuosius degalus naudojančiomis transporto priemonėmis susijusių saugumo aspektų išmanymas;

f) atsargumo priemonės, būtinos įlipant ir išlipant iš transporto priemonės, įskaitant užtikrinimą, kad būtų saugu atidaryti transporto priemonės duris ir kad tai darant nebūtų sukeltas pavojus kitiems eismo dalyviams, pavyzdžiui, pėstiesiems, dviratininkams ir mikromobilumo priemonių naudotojams;

g) kelių eismo saugumui svarbūs mechaniniai aspektai; pareiškėjai turi sugebėti nustatyti dažniausiai pasitaikančius gedimus, ypač vairo mechanizmo, pakabos ir stabdžių sistemų, padangų, žibintų ir posūkių rodiklių, atšvaitų, galinio vaizdo veidrodžių, priekinio stiklo ir valytuvų, išmetimo sistemos, saugos diržų ir garsinės signalizacijos įtaiso;

h) transporto priemonės saugos įranga, ypač saugos diržų, galvos atramų ir vaikams skirtos saugos įrangos naudojimas;

i) elektrinių transporto priemonių įkrovimas;

j) transporto priemonės, įskaitant elektrines transporto priemones, naudojimo su aplinka susijusios taisyklės ir aspektai: tinkamas garsinės signalizacijos įtaisų naudojimas, taupus degalų arba energijos vartojimas, išmetamųjų teršalų (šiltnamio efektą sukeliančių dujų, oro teršalų, garso, mikrodalelių dėl padangų, stabdžių ir kelio dangos nusidėvėjimo ir pan.) kiekio ribojimas;

k) privalumai, apribojimai ir rizika, susiję su pažangiosiomis pagalbos vairuotojui sistemomis ir automatizuoto vairavimo sistemomis. Jų skirtumų ir saugaus naudojimo svarba, taip pat vairuotojo sąveika, vairuotojo pareigos ir tai, kokį poveikį sistemos gali daryti vairuotojo sąmoningumui ir elgsenai. Tai apima sistemų naudojimo sritį, tai, ar esama sistemų generuojamų prašymų perimti valdymą, ir galiojančias vairuotojo pareigas, kai sistemos yra aktyvuotos.

3. Konkrečios nuostatos, susijusios su A1, A2 ir A kategorijomis

Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

a) apsaugos priemonių, pavyzdžiui, pirštinių, batų, drabužių ir saugos šalmų, naudojimą;

b) važiuojančiųjų motociklu matomumą kitiems eismo dalyviams;

c) rizikos veiksnius, susijusius su įvairiomis kelio sąlygomis, kaip nustatyta 2 punkto c papunktyje, atkreipiant papildomą dėmesį į slidžias vietas, pavyzdžiui, kanalizacijos šulinių dangčius, kelio žymėjimus, pavyzdžiui, linijas ir rodykles, tramvajų bėgius;

d) kelių eismo saugumui svarbius mechaninius aspektus, kaip nustatyta 2 punkto g papunktyje, papildomą dėmesį skiriant avarinės šviesos signalizacijai, tepalų lygiui ir rato grandinei.

4. Konkrečios nuostatos, susijusios su C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijomis

1) Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

a) vairavimo valandų ir poilsio laiko, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 561/2006, atžvilgiu taikomas taisykles; tachografų, apibrėžtų Reglamente (ES) Nr. 165/2014, naudojimą;

b) taisykles tam tikros rūšies transportui: prekiniam ar keleiviniam;

c) transporto priemonę ar transporto dokumentus, reikalingus šalies ir tarptautiniam prekių ir keleivių vežimui;

d) kaip elgtis avarijos atveju; kokių priemonių turi būti imtasi po avarijos ar panašaus įvykio, įskaitant tokius skubius veiksmus kaip keleivių evakuacija ir pagrindines pirmosios pagalbos teikimo žinias;

e) atsargumo priemones, kurių reikia imtis nuimant ir keičiant ratus;

f) transporto priemonės svoriui ir matmenims taikomas taisykles; greičio ribotuvams taikomas taisykles;

g) patvariųjų stabdžių sistemų paskirtį ir naudojimą;

h) matymo lauko kliūtis dėl jų transporto priemonių charakteristikų, visų pirma, kiek tai susiję su transporto priemonės priekyje ir palei jos šonus esančių pažeidžiamų eismo dalyvių aptikimu;

i) (neprivaloma) skaityti kelių žemėlapį, planuoti maršrutą, be kita ko, naudojant elektronines navigacijos sistemas;

j) saugumo veiksnius, susijusius su transporto priemonės pakrovimu: krovinio kontrolę (sukrovimas ir pritvirtinimas), sunkumus, susijusius su įvairių rūšių kroviniais (pvz., skysčiais, kabančiais kroviniais ir pan.), prekių pakrovimą ir iškrovimą bei krovimo įrangos naudojimą (tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);

k) vairuotojo atsakomybę vežant keleivius; keleivių, visų pirmą asmenų su negalia arba riboto judumo asmenų, patogumą ir saugumą; vaikų vežimą; privalomus patikrinimus prieš pradedant važiuoti; į teorijos egzaminą įtraukiamos visos autobusų rūšys, pvz., visuomeninio transporto autobusai, tolimojo susisiekimo autobusai, specialių matmenų autobusai (tik D, DE, D1 ir D1E kategorijoms);

l) valstybės narės gali nereikalauti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 165/2014, vairuotojo pažymėjimą, įrodytų 4.1 punkto a–c papunkčiuose išvardytų dalykų žinias.

2) Bendrų žinių apie toliau nurodytas papildomas nuostatas, susijusias su C, CE, D ir DE kategorijomis, privalomas patikrinimas:

a) vidaus degimo variklių, skysčių (pvz., variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), degalų sistemos, elektros sistemos, degimo sistemos, transmisijos sistemos (sankabos, pavarų dėžės ir pan.) struktūros ir veikimo principų;

b) tepalų ir aušinamojo skysčio apsaugos;

c) padangų struktūros, montavimo, teisingo naudojimo ir priežiūros principų;

d) stabdžių detalių ir greičio reguliatorių rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principų bei stabdžių antiblokavimo sistemos naudojimo;

e) sukabinimo sistemų rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdienės priežiūros principų, įskaitant įvairius priekabos ir sunkvežimio sukabinimo mechanizmus, atsižvelgiant į sujungtųjų transporto priemonių balninį sukabintuvą (puspriekabių atveju) ir priekabų su grąžulu sukabintuvą (standartinis sunkvežimis), taip pat standartines darbo procedūras ir protokolus, skirtus priekaboms prijungti ir atjungti nuo sunkvežimių naudojant šiuos sukabinimo mechanizmus (tik CE ir DE kategorijoms);

f) gedimų priežasčių nustatymo būdų;

g) transporto priemonių prevencinės techninės priežiūros ir būtino einamojo remonto;

h) vairuotojo atsakomybės gaunant, gabenant ir pristatant prekes pagal sutartas sąlygas (tik C, CE kategorijoms).

B skirsnis

ĮGŪDŽIŲ IR ELGSENOS PATIKRINIMO EGZAMINAS

5. Transporto priemonė ir jos įranga

1) Transporto priemonės pavarų dėžė

a) Vairuoti transporto priemonę su rankine pavarų dėže galima tik išlaikius vairavimo įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą transporto priemone, kurioje yra rankinė pavarų dėžė.

Transporto priemonė su rankine pavarų dėže – transporto priemonė, kurioje yra sankabos pedalas (o A, A2 ir A1 kategorijų transporto priemonėse – ranka valdoma svirtis), kurį (-ią) vairuotojas turi naudoti, kad pradėtų važiuoti transporto priemone arba ją sustabdytų, taip pat kad perjungtų pavaras.

b) Laikoma, kad 5.1 punkto a papunktyje nustatytų kriterijų neatitinkančios transporto priemonės turi automatinę pavarų dėžę.

Nedarant poveikio 5.1 punkto c papunkčio taikymui, jei įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą pareiškėjas laiko transporto priemone su automatine pavarų dėže, remiantis tokio egzamino rezultatais jam išduotame vairuotojo pažymėjime šis faktas turi būti nurodytas, įrašant atitinkamą I priedo E dalyje nustatytą Sąjungos kodą. Vairuotojo pažymėjimai su tokiu įrašu galioja tik vairuojant transporto priemonę su automatine pavarų dėže.

Antroje pastraipoje nurodytas Sąjungos kodas neįrašomas į A1, A2, A, B1, B arba BE kategorijos vairuotojo pažymėjimą arba vėliau iš jo pašalinamas, jei pareiškėjas arba pažymėjimo turėtojas išlaiko specialų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą arba baigia specialų mokymą, kuris gali vykti prieš įgūdžių ir elgsenos vairuojant transporto priemonę su automatine pavarų dėže patikrinimo egzaminą arba po jo.

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, skirtų:

i) specialiam mokymui, kuris gali būti bendro vairuotojų mokymo dalis, patvirtinti ir prižiūrėti, arba

ii) specialiam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui organizuoti.

Šiame punkte nurodytam mokymui arba egzaminui turi būti naudojamos transporto priemonės su rankine pavarų dėže ir turi būti priskiriamos vairuotojo pažymėjimo, kurį dalyviai siekia gauti, kategorijai.

Mokymas turi apimti visus šio priedo 6 arba 7 punkte nurodytus aspektus, ypatingą dėmesį skiriant tam, kaip naudojamasi transporto priemonės pavarų dėže. Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo užduotis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose. Mokymas turi trukti ne mažiau kaip 7 valandas.

Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 6 arba 7 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną, ypatingą dėmesį skiriant tam, kaip naudojamasi transporto priemonės pavarų dėže.

c) Konkrečios nuostatos dėl BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių

Valstybės narės gali nuspręsti 5.1 punkto b papunktyje nurodytų BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojo pažymėjime neįrašyti apribojimo vairuoti tik transporto priemones su automatine pavarų dėže, jei pareiškėjas jau turi išduotą bent vienos iš toliau nurodytų kategorijų vairuotojo pažymėjimą be b punkte numatytų apribojimų: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E, ir jei per įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą atliko 8.4 punkte aprašytus veiksmus.

2) Transporto priemonės, kuriomis laikomi įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminai, turi atitikti šiame punkte nurodytus minimalius kriterijus. Valstybės narės gali numatyti griežtesnius kriterijus arba taikyti papildomus kriterijus. Valstybės narės gali nustatyti, kad įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminui naudojamų A1, A2 ir A kategorijų transporto priemonių variklio darbinis tūris gali būti iki 5 cm^3 mažesnis už būtinąjį minimalų variklio darbinį tūrį.

a) A1 kategorija:

A1 kategorijos motociklas be šoninės priekabos, kurio vardinė galia yra ne didesnė kaip 11 kW, galios ir masės santykis yra ne didesnis kaip 0,1 kW/kg, ir kuris gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 120 cm^3.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,08 kW/kg;

b) A2 kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio vardinė galia yra bent 20 kW, bet nedidesnė kaip 35 kW, o galios ir masės santykis nedidesnis kaip 0,2 kW/kg.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 250 cm^3.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,15 kW/kg;

c) A kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio masė be krovinio yra bent 180 kg, vardinė galia yra bent 50 kW. Valstybė narė gali nustatyti, kad masė gali būti iki 5 kg mažesnė už būtinąją minimalią masę.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 600 cm^3.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,25 kW/kg;

d) B kategorija:

keturratės B kategorijos transporto priemonės, galinčios išvystyti ne mažesnį kaip 100 km/h greitį;

e) BE kategorija:

junginiai, sudaryti iš B kategorijos egzaminui naudojamos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 1 000 kg, kurie gali išvystyti ne mažesnį kaip 100 km/h greitį ir kurie nepriskiriami B kategorijai; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už motorinę transporto priemonę; uždaros dėžės formos korpusas taip pat gali būti šiek tiek siauresnis už motorinę transporto priemonę, jeigu galinis vaizdas yra matomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius ar kameras; naudojama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės priekaba;

f) B1 kategorija:

variklio varomi keturračiai, galintys išvystyti ne mažesnį kaip 60 km/h greitį, arba, jei remiantis vairuotojo pažymėjimu leidžiama vairuoti 9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytas transporto priemones, įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminams naudojama transporto priemonė turi atitikti tame punkte nustatytas sąlygas;

g) C kategorija:

C kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 12 000 kg, kurios yra ne trumpesnės kaip 8 m ir ne siauresnės kaip 2,40 m, ir kurios gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžių antiblokavimo sistemą ir įmontuotą tachografą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta erdvė turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; naudojama ne mažesnės kaip 10 000 kg faktinės bendrosios masės transporto priemonė;

h) CE kategorija:

sujungtosios transporto priemonės arba junginiai, sudaryti iš C kategorijos egzaminui naudojamos transporto priemonės ir priekabos, ne trumpesni kaip 7,5 m; tiek sujungtųjų transporto priemonių, tiek junginių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 20 000 kg, jie yra ne trumpesni kaip 14 m ir ne siauresni kaip 2,40 m, jie gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį, jie turi stabdžių antiblokavimo sistemą ir įmontuotą tachografą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta erdvė turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; naudojamos ne mažesnės kaip 15 000 kg faktinės bendrosios masės sujungtosios transporto priemonės ir junginiai; vadovaujantis gerąja praktika, rekomenduojama, kad transporto priemonėje būtų įmontuotas balninis sukabintuvas ir ne mažiau kaip aštuonių greičių pavarų dėžė;

i) C1 kategorija:

C1 kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 4 000 kg, kurios yra ne trumpesnės kaip 5 m, ir kurios gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; ir kurios turi stabdžių antiblokavimo sistemą ir įmontuotą tachografą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta erdvė turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; jei egzaminuojamo asmens gebėjimas naudotis tachografu nebus tikrinamas, transporto priemonėje tachografų įmontuoti nebūtina;

j) C1E kategorija:

junginiai, sudaryti iš C1 kategorijos egzaminui naudojamos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 1 250 kg; šie junginiai yra ne trumpesni kaip 8 m ir gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; uždaros dėžės formos korpusas taip pat gali būti šiek tiek siauresnis už vairuotojo kabiną, jeigu galinis vaizdas yra matomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžiu; naudojama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės priekaba;

k) D kategorija:

D kategorijos transporto priemonės, kurios yra ne trumpesnės kaip 10 m, ne siauresnės kaip 2,40 m, ir kurios gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; ir kurios turi stabdžių antiblokavimo sistemą ir įmontuotą tachografą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

l) DE kategorija:

junginiai, sudaryti iš D kategorijos egzaminui naudojamos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 1 250 kg, kurie yra ne siauresni kaip 2,40 m ir gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; naudojama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės priekaba;

m) D1 kategorija:

D1 kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 4 000 kg, kurios yra ne trumpesnės kaip 5 m ir gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; ir kurios turi stabdžių antiblokavimo sistemą ir įmontuotą tachografą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

n) D1E kategorija:

junginiai, sudaryti iš D1 kategorijos egzaminui naudojamos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne mažesnė kaip 1 250 kilogramų, kurie gali išvystyti ne mažesnį kaip 80 km/h greitį; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; naudojama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės priekaba.

6. A1, A2 ir A kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami šiuos reikalavimus:

a) prisitaiko tokias saugos priemones kaip pirštinės, batai, drabužiai ir saugos šalmas;

b) atlieka atsitiktinius padangų, stabdžių, vairo mechanizmo, avarinės šviesos signalizacijos, jei taikytina, rato grandinės, tepalų lygio, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimus.

2) Specialieji manevrai, kurie turi būti patikrinti atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:

a) pastatyti motociklą ant stovėjimo kojelių ir nukelti jį nuo jų, taip pat, einant šalia transporto priemonės, varyti ją neveikiant varikliui;

b) pastatyti motociklą į stovėjimo vietą ant stovėjimo kojelių;

c) atlikti ne mažiau kaip du manevrus nedideliu greičiu, taip pat ir važiavimo gyvatėle manevrą; tai leidžia įvertinti gebėjimą valdyti akceleratoriaus pedalą, stabdį, išlaikyti pusiausvyrą, įvertinti matymo lauką ir valdyti sėdėseną ant motociklo bei kojų padėtį ant pakojų. Jei egzaminas laikomas naudojant motociklą su rankine pavarų dėže, tikrinamas ir gebėjimas valdyti sankabą;

d) atlikti ne mažiau kaip du manevrus didesniu greičiu, iš kurių vienas atliekamas važiuojant ne mažesniu kaip 30 km/h greičiu, o kito metu turi būti apvažiuojama kliūtis važiuojant ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti gebėjimą valdyti sėdėseną ant motociklo, gebėjimą įvertinti matymo lauką ir išlaikyti pusiausvyrą, taip pat įvertinti vairavimo techniką. Jeigu egzaminas laikomas naudojant motociklą su rankine pavarų dėže, vienas manevras turi būti atliekamas įjungus antrą arba trečią pavarą; tai leidžia įvertinti gebėjimą išmanyti pavarų keitimo techniką;

e) stabdymas: atlikti ne mažiau kaip du stabdymo manevrus, įskaitant avarinį stabdymą važiuojant ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti gebėjimą valdyti priekinį ir užpakalinį stabdį, matymo lauką ir sėdėseną ant motociklo;

f) jei įmanoma, apsisukti.

3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus atlieka įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

a) pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo eismo metu; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;

b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, be kita ko, siaurose vietose;

c) važiuoti kelio vingiais;

d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų ir važiuoti per juos;

e) keisti kryptį, įskaitant tinkamą posūkių rodiklių naudojimą; daryti posūkius į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;

f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų: įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;

g) lenkti / prasilenkti: lenkti kitus eismo dalyvius, įskaitant pažeidžiamus kelių eismo dalyvius (jei įmanoma); važiuoti palei kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam kitų transporto priemonių ir numatyti patekimą į kitų transporto priemonių akląsias zonas, jei tinkama;

h) kelio ypatumai, jeigu tokių yra: žiedai; geležinkelio pervažos, tramvajų arba autobusų stotelės, pėsčiųjų perėjos, dviračių juostos, skiriant jiems deramą dėmesį; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;

i) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas; nukrypstant nuo pareigos atlikti veiksmus įprastomis eismo sąlygomis, veiksmai atliekami tik tada, kai pavojinga situacija susiklosto atsitiktinai; šiems įgūdžiams patikrinti dar gali būti naudojami treniruokliai;

j) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės.

7. B, B1 ir BE kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;

b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;

c) patikrinti, ar uždarytos durys;

d) atlikti atsitiktinius padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, skysčių (pvz., variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimus;

e) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, kabinos užrakinimą, krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (tik BE kategorijai);

f) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (tik BE kategorijai).

2) B ir B1 kategorijos: specialūs manevrai, kurie turi būti patikrinti atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pasirinktinai tikrinamas sugebėjimas atlikti tokius manevrus (ne mažiau kaip du manevrai iš keturių punktų, įskaitant vieną manevrą važiuojant atbuline eiga):

a) važiuoti atbuline eiga tiesia linija arba atbuline eiga sukant į dešinę ar į kairę už kampo, tuo pačiu metu liekant teisingoje eismo juostoje;

b) apsukti transporto priemonę priešinga kryptimi, naudojant priekinės ir atbulinės eigos pavaras;

c) pastatyti transporto priemonę stovėjimo vietoje (lygiagrečiai, įstrižai ar stačiu kampu, priekiu ar galu, lygioje vietoje, įkalnėje ir nuokalnėje) ir pajudėti iš jos;

d) sklandžiai stabdyti, kol priemonė visiškai sustos; avarinis stabdymas šiuo atveju neprivalomas.

3) BE kategorija: specialūs manevrai, kurie turi būti patikrinti atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:

a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos, t. y. ne vienoje linijoje;

b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;

c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui.

4) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus atlieka įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

a) pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo eismo metu; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;

b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, be kita ko, siaurose vietose;

c) važiuoti kelio vingiu;

d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų ir važiuoti per juos;

e) keisti kryptį naudojant tinkamus posūkių rodiklius: sukti į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;

f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) ir išvažiuoti iš jų: įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;

g) lenkti ir prasilenkti: lenkti kitus eismo dalyvius, įskaitant pažeidžiamus kelių eismo dalyvius, numatyti akląsias zonas, jei įmanoma; apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam, jei tinkama, kitų transporto priemonių;

h) jei įmanoma, važiuoti savarankiškai vadovaujantis kelio ženklais;

i) kelio ypatumai, jeigu tokių yra: žiedai; geležinkelio pervažos, tramvajų arba autobusų stotelės, pėsčiųjų perėjos, dviračių juostos, skiriant jiems deramą dėmesį; užvažiuoti į didelę įkalnę ir nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;

j) įlipti ir išlipti iš transporto priemonės, be kita ko, užtikrinant, kad būtų saugu atidaryti transporto priemonės duris ir tai nesukeltų pavojaus kitiems eismo dalyviams, pavyzdžiui, pėstiesiems, dviratininkams ir mikromobilumo priemonių naudotojams, ypatingą dėmesį skiriant durų atidarymui labiausiai nuo jų nutolusia ranka;

k) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas; nukrypstant nuo pareigos atlikti veiksmus įprastomis eismo sąlygomis, veiksmai atliekami tik tada, kai pavojinga situacija susiklosto atsitiktinai; šiems įgūdžiams patikrinti dar gali būti naudojami treniruokliai.

8. C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;

b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;

c) atlikti atsitiktinį padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą;

d) patikrinti elektra valdomas stabdžių ir vairavimo sistemas; patikrinti ratų, rato tvirtinimo veržlių, sparnų, priekinio stiklo, langų ir valytuvų būklę, skysčius (pvz., variklio alyvą, aušinimo skystį, langų plovimo skystį); patikrinti ir naudoti prietaisų skydą, taip pat ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014. Pastarasis reikalavimas netaikomas pareiškėjams, siekiantiems gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas tas reglamentas, vairuotojo pažymėjimą;

e) patikrinti oro slėgį, oro rezervuarus ir pakabą;

f) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, pakrovimo mechanizmą (jeigu toks yra), kabinos užrakinimą (jeigu toks yra), krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);

g) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);

h) sugebėti imtis specialių transporto priemonės saugumo priemonių; tikrinti kėbulą, tarnybines duris; avarinius išėjimus, pirmosios pagalbos priemones, ugnies gesintuvus ir kitą saugos įrangą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms);

i) (neprivaloma) skaityti kelių žemėlapį, planuoti maršrutą, be kita ko, naudojant elektronines navigacijos sistemas.

2) Velkančiosios transporto priemonės vairavimas be priekabos (tik C1E, CE, D1E ir DE kategorijoms)

Jei vairuotojas dar neturi teisės vairuoti atitinkamai C1, C, D1 ir D kategorijų transporto priemonių, velkančiosios transporto priemonės vairavimo kompetencija turi būti patikrinta prieš vairuojant transporto priemonę su prikabinta priekaba eismo metu.

3) Specialieji manevrai, kurie turi būti patikrinti atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:

a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos, t. y. ne vienoje linijoje (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);

b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;

c) jei įmanoma, apsisukti;

d) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui prie pakrovimo arba iškrovimo platformos ar panašaus įrenginio (taikoma tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);

e) pastatyti autobusą taip, kad keleiviai galėtų saugiai įlipti ar išlipti (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms).

4) Elgesys eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus atlieka įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

a) pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo eismo metu; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;

b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, be kita ko, siaurose vietose;

c) važiuoti kelio vingiais;

d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų ir važiuoti per juos;

e) keisti kryptį: sukti į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;

f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių, jeigu tokių yra, ir išvažiuoti iš jų: įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;

g) lenkimas ir prasilenkimas: lenkti kitus eismo dalyvius, įskaitant pažeidžiamus kelių eismo dalyvius, numatyti akląsias zonas (jei įmanoma); važiuoti palei kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam (jei tinkama) kitų transporto priemonių;

h) kelio ypatumai, jeigu tokių yra: žiedai; geležinkelio pervažos, tramvajų arba autobusų stotelės, pėsčiųjų perėjos, dviračių juostos, skiriant jiems deramą dėmesį; užvažiuoti į didelę įkalnę ir nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;

i) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas; nukrypstant nuo pareigos atlikti veiksmus įprastomis eismo sąlygomis, veiksmai atliekami tik tada, kai pavojinga situacija susiklosto atsitiktinai; šiems įgūdžiams patikrinti dar gali būti naudojami treniruokliai;

j) įlipti ir išlipti iš transporto priemonės, be kita ko, užtikrinti, kad būtų saugu atidaryti transporto priemonės duris ir kad tai atliekant nebūtų sukeltas pavojus kitiems eismo dalyviams, pavyzdžiui, pėstiesiems, dviratininkams ir mikromobilumo priemonių naudotojams.

5) Saugus ir ekologiškas vairavimas:

važiuoti taip, kad būtų užtikrintas saugumas, mažinamas degalų arba energijos suvartojimas ir išmetamas teršalų kiekis greitėjant, lėtėjant, važiuojant į įkalnę ir nuokalnę (ekologiškas vairavimas).

9. Įgūdžių ir elgsenos egzamino vertinimas

1) Vertinant 6, 7 ir 8 punktuose nurodytas vairavimo situacijas, vertinime turi būti atspindėta tai, kaip lengvai pareiškėjas valdo transporto priemonės valdymo įtaisus ir ar pareiškėjas pademonstravo gebėjimą visiškai saugiai įsilieti į eismą. Viso egzamino metu egzaminuotojas privalo jaustis saugus. Pareiškėjas egzamino neišlaiko, jei vairavimo klaidos ar elgsena nedelsiant sukelia pavojų egzaminui naudojamai transporto priemonei, jos keleiviams ar kitiems eismo dalyviams, nepaisant to, ar egzaminuotojas arba lydintis asmuo turi įsikišti, ar ne. Vis dėlto egzaminuotojas savo nuožiūra nusprendžia, ar įgūdžių ir elgsenos egzaminas yra užbaigtas.

Vairavimo egzaminuotojai turi būti parengti teisingai įvertinti pareiškėjo sugebėjimą vairuoti saugiai. Vairavimo egzaminuotojų darbą stebi ir prižiūri valstybės narės įgaliota ir IV priedo 4 punkto 1 dalies e papunktyje išdėstytus reikalavimus atitinkanti įstaiga, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus klaidų vertinimas pagal šiame priede nustatytus standartus.

2) Vertinimo metu vairavimo egzaminuotojas ypatingą dėmesį kreipia į tai, ar pareiškėjas demonstruoja budrų ir mandagų elgesį vairuojant. Tai atspindi bendrą vairavimo stilių, į kurį vairavimo egzaminuotojas atsižvelgia bendrame pareiškėjo vairavimo vertinime. Tai apima pritaikytą ir ryžtingą (t. y. saugų) pareiškėjo vairavimą, atsižvelgiant į kelio bei oro sąlygas, kitą eismą ir kitų eismo dalyvių, visų pirma, pažeidžiamų eismo dalyvių, interesus ir numatant veiksmus.

3) Be to, vairavimo egzaminuotojas įvertina, ar pareiškėjas:

a) valdo transporto priemonę; tinkamai atsižvelgiant į tai, ar tinkamai naudoja saugos diržus, pagalbines vairavimo sistemas ir automatizuoto vairavimo sistemas, galinio vaizdo veidrodžius, galvos atramas; sėdynę; tinkamai naudoja žibintus ir kitą įrangą; kai taikytina, tinkamai naudoja sankabą, pavarų dėžę, akceleratorių, stabdžių sistemas (įskaitant trečiąją stabdžių sistemą, jei tokia yra), vairo mechanizmą; valdo transporto priemonę įvairiose situacijose, važiuodamas įvairiu greičiu; išlaiko stabilumą kelyje; atsižvelgia į transporto priemonės masę ir matmenis bei charakteristikas; krovinio svorį ir rūšį (tik BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E kategorijoms); keleivių patogumą (tik D, DE, D1, D1E kategorijoms) (staigiai nedidina greičio, važiuoja tolygiai ir vengia staigiai stabdyti);

b) perjungdamas pavaras, stabdydamas ir didindamas greitį važiuoja ekonomiškai, saugiai ir ekologiškai, atsižvelgdamas į sūkių skaičių per minutę (tik B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E kategorijoms);

c) laikosi stebėjimo taisyklių: stebi viską aplinkui; deramai naudojasi veidrodėliais; stebi iš toli, iš vidutinio nuotolio, iš arti;

d) laikosi eismo pirmumo taisyklių ir užleidžia kelią; suteikia pirmumą sankryžose, kelių susikirtimuose ir susijungimuose; užleidžia kelią kitais atvejais (pvz., keisdamas kryptį, keisdamas eismo juostas, atlikdamas specialiuosius manevrus);

e) teisinga padėtis kelyje: užima tinkamą padėtį kelyje, eismo juostose, kelio žieduose, kelio vingiuose, atsižvelgdamas į transporto priemonės rūšį ir charakteristikas; pasirengia užimti padėtį;

f) atstumo laikymasis: laikosi tinkamo atstumo iš priekio ir iš šono; laikosi tinkamo atstumo kitų eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, atžvilgiu;

g) laikosi greičio apribojimų ir rekomendacijų: neviršija didžiausio leistino greičio; pasirenka greitį atsižvelgdamas į oro ir eismo sąlygas ir, kai tinkama, nacionalinius greičio apribojimus; važiuoja tokiu greičiu, kad galėtų sustoti išlaikydamas matomą ir laisvą kelio atstumą; pasirenka greitį atsižvelgdamas į bendrą kitų tos pačios rūšies eismo dalyvių greitį;

h) vadovaujasi šviesoforo signalais, kelio ženklais ir kitais ženklais: tinkamai elgiasi prie šviesoforų; laikosi eismo reguliuotojų nurodymų; elgiasi atsižvelgdamas į kelio ženklus (draudžiamuosius ar nurodomuosius); imasi kelio ženklinimus atitinkančių veiksmų;

i) laikosi signalizavimo taisyklių: signalizuoja prireikus, tinkamai ir laiku; teisingai rodo važiavimo kryptis; deramai reaguoja į visus signalus, gaunamus iš kitų eismo dalyvių;

j) kontroliuoja stabdymą ir sustojimą: laiku sumažina greitį, stabdo ar sustoja atsižvelgdamas į aplinkybes; numato veiksmus; naudoja įvairias stabdžių sistemas (tik C, CE, D, DE kategorijoms); naudoja kitas greičio mažinimo sistemas (ne stabdžius) (tik C, CE, D, DE kategorijoms).

10. Egzamino trukmė

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti šio priedo B skirsnyje nurodytus įgūdžius bei elgseną. Bet kokiu atveju A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų priemonių vairavimo kelyje trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 25 minutės, o kitų kategorijų – ne trumpesnė kaip 45 minutės. Šis laikotarpis neapima pareiškėjo priėmimo, transporto priemonės paruošimo, techninio transporto priemonės patikrinimo atsižvelgiant į kelių eismo saugumą, specialiųjų manevrų, kompetencijos patikrinimo pagal 8 punkto 2 papunktį ar praktikos egzamino rezultatų paskelbimo.

11. Egzamino vieta

Egzamino dalis, skirta specialiesiems manevrams įvertinti, gali būti surengta specialiai įrengtoje egzaminavimo aikštelėje. Kai įmanoma, egzamino dalis, skirta elgesiui eismo metu įvertinti, turi būti surengta keliuose, esančiuose toliau nuo užstatytų teritorijų, greitkeliuose arba automagistralėse (ar panašiuose keliuose), taip pat įvairiose miesto gatvėse (gyvenamuose rajonuose, vietose, kur greitis ribojamas iki 30 ir 50 km/h, miesto greitkeliuose), kuriose vairuotojai gali susidurti su įvairaus pobūdžio sunkumais. Taip pat pageidautina, kad egzaminas vyktų įvairaus intensyvumo eismo sąlygomis. Vairavimo keliuose trukmė turi būti paskirstyta optimaliai, kad pareiškėją būtų galima įvertinti visose įvairiose eismo situacijose, su kuriomis jam gali tekti susidurti, ypatingą dėmesį skiriant šių situacijų pasikeitimui.

II dalis

ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGESYS VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

Visų variklio varomų transporto priemonių vairuotojų žinios, įgūdžiai ir elgesys, nurodyti I dalies 1–9 punktuose, visada turi būti tokie, kad jie sugebėtų:

a) atpažinti ir numatyti eismo pavojus bei grėsmes ir įvertinti jų rimtumą;

b) pakankamai gerai valdyti savo transporto priemonę, kad nesukeltų avarinių situacijų ir tinkamai reaguotų patekę į tokias situacijas;

c) laikytis kelių eismo taisyklių, ypač skirtų ta, kad būtų išvengta eismo nelaimių, o eismo srautas išliktų sklandus;

d) nustatyti visus rimtus savo transporto priemonės techninius gedimus, ypač keliančius pavojų saugai, ir pasirūpinti, kad jie būtų tinkamai pašalinti;

e) atsižvelgti į visus veiksnius, turinčius įtakos elgesiui vairuojant (pvz., alkoholio vartojimą, nuovargį, silpną regėjimą, naudojimąsi elektroniniais įrenginiais ir t. t.), kad būtų užtikrintas visapusiškas naudojamasis visais saugiam vairavimui būtinais įgūdžiais;

f) padėti užtikrinti visų eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, saugumą, rodant kitiems deramą pagarbą;

g) turėti pakankamai žinių apie rizikos veiksnius, susijusius su dviratininkais, pėsčiaisiais ir mikromobilumo priemonių naudotojais;

h) turėti pakankamai žinių apie saugumą, susijusį su alternatyviuosius degalus naudojančių transporto priemonių naudojimu;

i) turėti pakankamai žinių apie pažangiųjų pagalbinių vairavimo sistemų ir kitų automatizuoto vairavimo sistemų naudojimą.

Valstybės narės gali įgyvendinti tinkamas priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad I dalies 1–9 punktuose nurodytas žinias, įgūdžius ir elgseną praradę vairuotojai galėtų tas žinias ir tuos įgūdžius atnaujinti ir toliau demonstruoti vairavimo elgseną, reikalingą variklio varomai transporto priemonei vairuoti.

III PRIEDAS

MINIMALIOS TINKAMUMO VAIRUOTI VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ NORMOS

APIBRĖŽTYS

1. Šio priedo tikslais vairuotojai skirstomi į dvi grupes:

1 grupė: A, A1, A2, AM, B, B1 ir BE kategorijų transporto priemonių vairuotojai;

2 grupė: C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojai.

Nacionalinėje teisėje gali būti nustatyta, kad šiame priede išdėstyti reikalavimai, taikomi 2 grupės vairuotojams, taip taikomi B kategorijos transporto priemonių vairuotojams, naudojantiems vairuotojo pažymėjimą profesiniais tikslais (taksi automobiliai, greitosios pagalbos automobiliai ir pan.).

2. Tai grupei priskiriami ir pareiškėjai, siekiantys gauti pirmąjį vairuotojo pažymėjimą, arba norintys jį atnaujinti vairuotojai, gavę atitinkamai pirmąjį ar atnaujintą vairuotojo pažymėjimą.

1 skirsnis

REGĖJIMAS

3. Visi pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turi būti tinkamai patikrinti, kad būtų užtikrinta, jog jų regos aštrumas yra pakankamas variklio varomoms transporto priemonėms vairuoti, ir kad būtų nustatyta, ar reikia papildomo jų akipločio tyrimo. Kilus pagrįstoms abejonėms, kad pareiškėjo regėjimas nėra pakankamas, jį turėtų patikrinti pagal nacionalinę teisę įgaliotas kompetentingas specialistas. To patikrinimo metu dėmesys visų pirma skiriamas šiems aspektams: regos aštrumui, akipločiui, regėjimui prieblandoje, jautrumui akinančiai šviesai ir kontrasto jautrumui, diplopijai ir kitoms regėjimo funkcijoms, kurių sutrikimai gali trukdyti saugiai vairuoti.

Išskirtiniais individualiais atvejais gali būti svarstoma galimybė vairuotojo pažymėjimą išduoti 1 grupės vairuotojams, kurių regėjimas neatitinka akipločio standarto arba regos aštrumo standarto, tačiau kurių atveju yra priežasčių manyti, kad išdavus vairuotojo pažymėjimą pareiškėjui, nebus pakenkta kelių eismo saugumui; tokiais atvejais vairuotoją patikrina pagal nacionalinę teisę įgaliotas kompetentingas specialistas, kad būtų įsitikinta, ar vairuotojas neturi jokių kitų regėjimo funkcijos sutrikimų, įskaitant jautrumo akinančiai šviesai, kontrasto jautrumo ir regėjimo prieblandoje sutrikimus. Vairuotojas arba pareiškėjas taip pat turėtų būti gavęs teigiamą kompetentingos institucijos surengto praktinio patikrinimo įvertinimą.

1 grupė:

1) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį vairuotojo pažymėjimą, binokulinis regos aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, žiūrint abiem akimis, turi būti ne mažesnis kaip 0,5.

Be to, horizontalusis regos laukas turi būti ne mažesnis kaip 120 laipsnių, išplėtimas turi būti ne mažesnis kaip 50 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 20 laipsnių į viršų ir žemyn. 20 laipsnių spindulio centrinė rega turi neturėti jokių defektų.

Jei pareiškėjui nustatoma ar konstatuojama progresuojanti akių liga, vairuotojo pažymėjimas jam gali būti išduodamas ar atnaujinamas su sąlyga, kad jį reguliariai tikrins pagal nacionalinę teisę įgaliotas kompetentingas specialistas.

2) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, turinčių visišką funkcinio regėjimo praradimą viena akimi arba naudojančių vieną akį (pavyzdžiui, sergančių diplopija), regos aštrumas turi būti, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, ne mažesnis kaip 0,5 pagal nacionalinę teisę įgaliotas kompetentingas specialistas turi patvirtinti, kad tokia monokulinio regėjimo būsena tęsiasi pakankamai ilgai, kad prie jos būtų galima prisitaikyti, ir kad tos akies akiplotis atitinka 3.1 punkte nustatytą reikalavimą.

3) Jei diplopija išsivystė neseniai arba prarastas regėjimas viena akimi, taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis, pavyzdžiui, šešių mėnesių, kurio metu vairuoti neleidžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus palankią regos ir vairavimo specialistų išvadą, ir gali būti taikomi tam tikri reikalavimai arba apribojimai.

2 grupė:

4) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti vairuotojo pažymėjimą, geriau matančios akies regos aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, turi būti ne mažesnis kaip 0,8, o blogiau matančios akies – ne mažesnis kaip 0,1. Jei korekciniai lęšiai naudojami tam, kad mažiausias regos aštrumas būtų 0,8 ir 0,1, toks regos aštrumas užtikrinamas nešiojant akinius, kurių stiprumas neturi būti didesnis kaip plius aštuonios dioptrijos, arba nešiojant kontaktinius lęšius. Korekcija turi būti gerai toleruojama.

Be to, horizontalusis regos abiem akimis laukas turi būti ne mažesnis kaip 160 laipsnių, o išplėtimas turi būti ne mažesnis kaip 70 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 30 laipsnių į viršų ir žemyn. 30 laipsnių spindulio centrinė rega turi neturėti jokių defektų.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, kurių kontrasto jautrumas yra susilpnėjęs arba kuriems nustatyta diplopija.

Smarkiai pablogėjus regėjimui viena akimi, taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis, pavyzdžiui, šešių mėnesių, kurio metu vairuoti neleidžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus palankią regos ir vairavimo specialistų išvadą, ir gali būti taikomi tam tikri reikalavimai arba apribojimai.

2 skirsnis

KLAUSA

4. Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, priklausantiems 2 grupei ir turintiems klausos sutrikimų, atsižvelgiant į kompetentingos medicinos įstaigos išvadą, grindžiamą sveikatos patikrinimu, kurio metu ypač įvertinama funkcijos kompensavimo galimybė.

3 skirsnis

FIZINĘ NEGALIĄ TURINTYS ASMENYS

5. Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, kurie turi nusiskundimų dėl judamojo aparato ar judamojo aparato sutrikimų, galinčių kelti pavojų vairuojant variklio varomą transporto priemonę.

1 grupė:

1) Vairuotojo pažymėjimai, kuriems taikomi tam tikri apribojimai, gali būti išduodami fizinę negalią turintiems pareiškėjams ar vairuotojams po to, kai savo išvadą pateikia kompetentinga medicinos institucija. Ta išvada grindžiama medicininiu atitinkamo nusiskundimo ar sutrikimo įvertinimu, o kai būtina, praktiniu patikrinimu. Taip pat joje turi būti nurodyta, kokia transporto priemonės modifikacija yra reikalinga, ir ar vairuotojas turi naudoti ortopedinį įrenginį, jei, remiantis įgūdžių ir elgsenos egzamino rezultatais tokio įrenginio naudojimas vairuojant nekeltų pavojaus.

2) Vairuotojo pažymėjimai pareiškėjui arba vairuotojui su progresuojančia negalia gali būti išduodami ar atnaujinami tik tokiu atveju, jei reguliariai tikrinama tokio asmens sveikata, kad būtų užtikrinta, jog jis vis dar gali visiškai saugiai vairuoti transporto priemonę.

Jei fizinė negalia neprogresuoja, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas ar atnaujinamas nereikalaujant atlikti reguliarų sveikatos patikrinimą.

2 grupė:

3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai atsižvelgti į papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti transporto priemones vairuojant asmenims, kurie priskiriami šiai grupei.

4 skirsnis

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

6. Dėl širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimų ar ligų gali staiga sutrikti smegenų funkcijos, o tai kelia pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į šiuos sutrikimus turi būti nustatyti laikini ar nuolatiniai vairavimo apribojimai.

1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami nurodytoms grupėms priskiriamiems pareiškėjams arba atnaujinami vairuotojams, patyrusiems toliau išvardytus širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimus, tik po veiksmingo šių sutrikimų gydymo, jei tie asmenys turi kompetentingos medicinos įstaigos išduotą leidimą ir jei, prireikus, reguliariai atliekamas tokių asmenų sveikatos patikrinimas:

a) bradiaritmiją (sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus) bei tachiaritmiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją) ir dėl aritmijos patiriantiems sinkopę ar jos epizodus (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

b) bradiaritmiją: sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus su antrojo laipsnio Mobico II tipo atrioventrikuline (AV) blokada, trečiojo laipsnio AV blokada arba kintama Hiso pluošto kojyčių blokada (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

c) tachiaritmiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją),

i) pasireiškiančią kartu su struktūrine širdies liga, ypač ilgalaike skilveline tachikardija (VT) (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims), arba

ii) pasireiškiančią kartu su polimorfine trumpalaike skilveline tachikardija, arba kuriems rekomenduojamas defibriliatorius (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

d) simptominę anginą (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

e) kuriems implantuotas arba pakeistas nuolatinis širdies stimuliatorius (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

f) kuriems implantuotas ar pakeistas defibriliatorius arba kurie patyrė tinkamą ar netinkamą defibriliatoriaus elektrošoką (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims);

g) sinkopę (esant bendrai smegenų hipoperfuzijai, dėl nežinomų priežasčių nutikęs numanomos refleksinės kilmės trumpalaikis sąmonės ir raumenų tonuso praradimas, kuriam būdinga greita pradžia, trumpalaikiškumas ir savaiminis atsigavimas, kai neturima įrodymų, kad šį sutrikimą lemtų širdies liga) (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

h) ūmų koronarinį sindromą (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

i) stabiliąją krūtinės anginą, jei simptomai nepasireiškia atliekant lengvus pratimus (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

j) kuriems atlikta perkutaninė koronarinė intervencija (PCI) (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

k) kuriems atliktas koronarinių arterijų šuntavimas (CABG) (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

l) ūminį arba praeinantį galvos smegenų kraujotakos sutrikimą – TIA (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

m) didelę miego arterijos stenozę (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

n) kurių didžiausias aortos skersmuo didesnis kaip 5,5 cm (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

o) širdies nepakankamumą:

i) I, II ir III klasių pagal Niujorko širdies asociacijos (NYHA) klasifikaciją (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims);

ii) I ir II klasių pagal NYHA klasifikaciją, jei kairiojo skilvelio išstūmimo frakcija yra bent 35 % (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

p) kuriems atlikta širdies transplantacija (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

q) kurie naudoja širdies veiklą palaikantį prietaisą (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims);

r) kuriems atlikta širdies vožtuvo operacija (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

s) piktybinę hipertenziją, pasireiškiančią pakilusiu sistoliniu kraujospūdžiu (≥ 180 mmHg) arba diastoliniu kraujospūdžiu (≥ 110 mmHg) ir gręsiančiu ar laipsnišku organų pažeidimu (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

t) kuriems nustatytas III laipsnio kraujospūdis: diastolinis kraujospūdis – ≥ 110 mmHg ir (arba) sistolinis kraujospūdis – ≥ 180 mmHg (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

u) kurie turi įgimtą širdies ydą (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

v) hipertrofinę kardiomiopatiją, jei nepasireiškia sinkopė (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims);

w) ilgo QT sindromą, pasireiškiantį sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) arba didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims).

2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami nurodytoms grupėms priskiriamiems pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, jei jiems diagnozuotos šios širdies ir kraujagyslių ligos:

a) jiems implantuotas defibriliatorius (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

b) periferinių arterijų liga – krūtinės ir pilvo aortos dalies aneurizma, kuriai esant didžiausias aortos skersmuo yra toks, kad kyla didelis staigaus trūkio, galinčio sukelti ūmią negalią, pavojus (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims);

c) širdies nepakankamumas:

i) IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims),

ii) III ir IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

d) jie naudoja širdies veiklą palaikančius prietaisus (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

e) širdies vožtuvų liga, jei yra regurgitacija per aortos vožtuvą, aortos stenozė, regurgitacija per mitralinį vožtuvą arba mitralinio vožtuvo stenozė, jei pagal NYHA klasifikaciją įvertinus funkcinį pajėgumą nustatytas IV klasės širdies nepakankamumas arba būta sinkopės epizodų (taikoma tik 1 grupei priskiriamiems asmenims);

f) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė III arba IV klasės pagal NYHA klasifikaciją širdies nepakankamumas arba išstūmimo frakcija mažesnė kaip 35 %, mitralinio vožtuvo stenozė ir sunki plaučių hipertenzija arba sunki aortos stenozė, kuri įvertinta atliekant echokardiografinį tyrimą, arba sinkopę sukelianti aortos stenozė, išskyrus visiškai besimptomę sunkią aortos stenozę, jei įvykdomi ištvermingumo pratimams patikrinimo reikalavimai (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

g) struktūriniais pokyčiais ar elektrine disfunkcija pasireiškianti kardiomiopatija – hipertrofinė kardiomiopatija, per kurią pasireiškia sinkopė arba patiriami du ar daugiau iš šių sutrikimų: kairiojo skilvelio sienelės storis – > 3 cm, trumpalaikė skilvelinė tachikardija, šeimoje (tarp pirmos eilės giminaičių) būta staigios mirties atvejų, darant pratimus kraujo spaudimas nepadidėja (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

h) ilgo QT sindromas, pasireiškiantis sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) ir didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik 2 grupei priskiriamiems asmenims);

i) Brugados sindromas, pasireiškiantis sinkope arba asmenims, išgyvenusiems staigią kardialinę mirtį (taikoma 1 ir 2 grupėms priskiriamiems asmenims).

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais atvejais, jei tai tinkamai pagrindžiama kompetentingos medicinos įstaigos išvada ir reguliariai atliekamas sveikatos patikrinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

3) Kitos kardiomiopatijos

Turi būti įvertinamas staigių žalojamųjų įvykių poveikis pareiškėjams arba vairuotojams, sergantiems išsamiai aprašytomis kardiomiopatijomis (pvz., aritmogenine dešiniojo skilvelio kardiomiopatija, nekompaktinio kairiojo skilvelio miokardo sukeliama kardiomiopatija, katecholaminergine polimorfine skilveline tachikardija ir turintiems trumpo QT sindromą) arba naujomis kardiomiopatijomis, kurios gali būti aptiktos ateityje. Reikalingas atidus specialisto vertinimas. Turi būti atsižvelgiama į konkrečią kardiomiopatiją pranašaujančius ligos požymius.

4) Valstybės narės gali apriboti vairuotojo pažymėjimų išdavimą pareiškėjams ar atnaujinimą vairuotojams, sergantiems kitomis širdies ir kraujagyslių ligomis.

5 skirsnis

CUKRINIS DIABETAS

7. Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

sunki hipoglikemija reiškia, kad ją patiriančiam asmeniui reikalinga kito asmens pagalba;

pasikartojanti sunki hipoglikemija reiškia, kad sunkios hipoglikemijos epizodas pasireiškė antrą kartą per 12 mėnesių.

1 grupė:

1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami cukriniu diabetu sergantiems pareiškėjams arba atnaujinami juo sergantiems vairuotojams. Jei tokie asmenys gydomi vaistais, kuriems būdinga maža hipoglikemijos sukėlimo rizika, jų sveikatą kompetentinga medicinos įstaiga reguliariai tikrina atsižvelgiant į kiekvieną atvejį atskirai. Jei tokie asmenys gydomi vaistais, kuriems būdinga didelė rizika hipoglikemijos sukėlimo rizika, ir tai gali turėti įtakos tinkamumui vairuoti, jie turi gauti kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvadą, o jų sveikata turi būti reguliariai, tačiau ne rečiau kaip kartą per dešimt metus, tikrinama atsižvelgiant į kiekvieną atvejį atskirai.

2) Diabetu sergantis pareiškėjas arba vairuotojas, gydomas vaistais, sukeliančiais hipoglikemijos riziką, turi pademonstruoti, kad jis suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus ir geba tinkamai kontroliuoti savo būklę.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, kurie nepakankamai aiškiai suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, kuriems pasireiškia pasikartojanti sunki hipoglikemija, išskyrus atvejus, kai pateikiama kompetentingos medicinos įstaigos medicininė išvada ir reguliariai atliekamas sveikatos patikrinimas. Jei sunki hipoglikemija kartojasi ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas neišduodamas ar neatnaujinamas tris mėnesius po paskutinio tokios hipoglikemijos atvejo.

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais atvejais, jei tai tinkamai pagrindžiama kompetentingos medicinos įstaigos išvada ir reguliariai atliekamas sveikatos patikrinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

2 grupė:

3) Gali būti svarstoma galimybė išduoti arba atnaujinti 2 grupės vairuotojo pažymėjimus cukriniu diabetu sergantiems pareiškėjams arba vairuotojams. Jei gydoma vaistais, sukeliančiais hipoglikemijos padidėjimo riziką, t. y. insulinu ir kai kuriomis tabletėmis, taikomi šie kriterijai:

a) per praėjusius 12 mėnesių nebuvo sunkios hipoglikemijos pasireiškimo atvejų;

b) vairuotojas visiškai suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus;

c) vairuotojas turi galėti tinkamai kontroliuoti gliukozės kiekį kraujyje, reguliariai jį pasitikrindamas, naudodamasis techninėmis pagalbinėmis priemonėmis, mažiausiai du kartus per dieną ir prieš vairavimą;

d) vairuotojas turi pademonstruoti, kad suvokia hipoglikemijos keliamą riziką;

e) nėra jokių kitų vairuoti trukdančių cukrinio diabeto komplikacijų.

Be to, tais atvejais tokie vairuotojo pažymėjimai išduodami arba atnaujinami atsižvelgiant į teigiamą kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvadą bei reguliaraus sveikatos patikrinimo, atliekamo ne rečiau kaip kas trejus metus, rezultatus.

4) Jei asmeniui ne miego metu, net jei jis nevairavo, pasireiškia sunkios hipoglikemijos priepuolis, apie tokį priepuolį pranešama ir tokiu atveju iš naujo vertinama tokio asmens teisė turėti vairuotojo pažymėjimą.

6 skirsnis

NEUROLOGINĖS LIGOS IR OBSTRUKCINĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

8. Neurologinėmis ligomis ir obstrukcinės miego apnėjos sindromu sergantiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

7 skirsnis

NEUROLOGINĖS LIGOS

1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiomis neurologinėmis ligomis, išskyrus atvejus, kai paraiška pagrindžiama teigiama kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvada.

Neurologiniai sutrikimai, susiję su vystymosi sutrikimais, įtakos centrinei ar periferinei nervų sistemai turinčiomis ligomis, medicinine ar chirurgine intervencija, dėl kurių atsiranda kognityviniai, elgsenos, sensoriniai ar motoriniai sutrikimai, darantys poveikį darbingumui arba funkcijoms, pusiausvyrai ir koordinacijai, turi būti tinkamai įvertinti atsižvelgiant į jų funkcinį poveikį vairavimui. Reikia atsižvelgti į sveikatos sutrikimo progresavimo riziką ir gydymo režimo nesilaikymą. Jei yra ligos progresavimo rizika, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas ar atnaujinamas tik periodiškai įvertinant sveikatos būklę.

8 skirsnis

OBSTRUKCINĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

2) Šiame skirsnyje:

vidutinio sunkumo obstrukcinės miego apnėjos sindromas – apnėjos ir hipopnėjos atvejų per valandą skaičius (apnėjos ir hipopnėjos indeksas) yra nuo 15 iki 29;

sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas – apnėjos ir hipopnėjos indeksas yra 30 arba didesnis; abiem atvejais dieną pasireiškia pernelyg didelis mieguistumas.

3) Prieš išduodant arba atnaujinant vairuotojo pažymėjimą pareiškėjams arba vairuotojams, kuriems įtariamas vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, turi būti gauta atitinkama kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvada. Jiems gali būti patariama iki diagnozės patvirtinimo nevairuoti.

4) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams arba vairuotojams, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, jei jie, pateikę kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvadą, įrodo, kad pakankamai kontroliuoja savo būklę, laikosi tinkamo gydymo kurso ir kad jų mieguistumo sutrikimas (jei toks buvo) pagerėjo.

5) Besigydančių pareiškėjų arba vairuotojų, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, sveikata reguliariai tikrinama (ne rečiau kaip kas trejus metus 1 grupės vairuotojų atveju ir ne rečiau kaip kas vienerius metus 2 grupės vairuotojų atveju), siekiant nustatyti, kokiu laipsniu jie laikosi gydymo kurso, ar reikia tęsti gydymą ir toliau laikytis deramo atsargumo.

9 skirsnis

EPILEPSIJA

9. Epilepsijos priepuoliai ar kiti staigūs sąmonės būsenos sutrikimai kelia rimtą pavojų kelių eismo saugumui, jei jie ištinka asmenį vairuojant variklio varomą transporto priemonę.

Šiame skirsnyje:

epilepsija – sveikatos būklė, kai atitinkamas asmuo per mažiau nei penkerius metus patyrė du ar daugiau epilepsijos priepuolių;

sukeltas epilepsijos priepuolis – atpažįstamo priežastinio veiksnio, kurio galima išvengti, sukeltas priepuolis.

Asmeniui, kuris priepuolį ar sąmonės netekimą patyrė pirmą kartą arba kaip pavienį atvejį, patariama nevairuoti. Reikalinga specialisto ataskaita, kurioje turėtų būti nurodytas draudimo vairuoti laikotarpis ir reikalaujamos paskesnės priemonės.

Labai svarbu nustatyti konkretų asmens epilepsijos sindromą ir priepuolio tipą, kad būtų galima tinkamai įvertinti jo vairavimo saugą, įskaitant tolesnių priepuolių riziką, ir paskirti tinkamą gydymą. Tai turi padaryti neurologas.

1 grupė:

1) Pagal 1 grupės reikalavimus įvertintų epilepsija sergančių vairuotojų teisė turėti vairuotojo pažymėjimą nuolat peržiūrima iki tol, kol priepuoliai nepasikartojo bent penkerius metus.

Jei pareiškėjas arba vairuotojas serga epilepsija, laikoma, kad jis neatitinka besąlyginio vairuotojo pažymėjimo kriterijų, kol nepraeina bent penkerių metų laikotarpis, per kurį epilepsijos priepuolių jis nepatyrė.

2) Sukeltas epilepsijos priepuolis: jei pareiškėjas yra patyręs tokią žinomo sukeliamojo veiksnio sukeltą būseną ir panašu, kad tas veiksnys iš naujo nepasireikš vairuojant, toks asmuo atskirais atvejais, atsižvelgiant į neurologo išvadą, gali būti pripažįstamas galinčiu vairuoti. Jei tinkama, vertinimas atliekamas pagal kitus atitinkamus skirsnius, pavyzdžiui, priklausomybės nuo alkoholio ar kito sergamumo gretutinėmis ligomis atveju.

3) Pirmas arba vienintelis nesukeltas priepuolis. Pareiškėjas arba vairuotojas, patyręs pirmą nesukeltą epilepsijos priepuolį, gali būti pripažintas galinčiu vairuoti, jei per šešių mėnesių laikotarpį nepatyrė daugiau priepuolių ir jei atliktas tinkamas medicininis vertinimas. Nacionalinės valdžios institucijos pareiškėjams arba vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.

4) Kitoks sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimo atvejis turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra pasikartojimo vairuojant rizika.

5) Epilepsija. Pareiškėjai arba vairuotojai gali būti pripažįstami tinkamais vairuoti, jei jie per vienų metų laikotarpį daugiau priepuolių nepatyrė.

6) Tik miegant ištinkantys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kurio niekada nėra ištikę priepuoliai, išskyrus priepuolius miegant, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei šis priepuolių modelis nustatytas laikotarpiu, kuris nėra trumpesnis nei epilepsijos atveju reikalaujamas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių priepuolių. Jei būta priepuolio ne miego metu, reikalaujama, kad prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą būtų praėjęs vienų metų laikotarpis be jokių tolesnių atvejų.

7) Sąmonei arba gebėjimui funkcionuoti įtakos neturintys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kurio nėra ištikę priepuoliai, išskyrus priepuolius, kurie, kaip įrodyta, nedaro poveikio sąmonei ir nesukelia funkcinių sutrikimų, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei šis priepuolių modelis nustatytas laikotarpiu, kuris nėra trumpesnis nei epilepsijos atveju reikalaujamas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių priepuolių. Jei būta kokios kitos rūšies priepuolio, reikalaujama, kad prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą būtų praėjęs vienų metų laikotarpis be jokių tolesnių atvejų.

8) Priepuoliai dėl gydytojo nurodymu pakeisto arba sumažinto epilepsijos gydymo kurso. Pacientui gali būti patariama nevairuoti nuo gydymo pakeitimo pradžios ir vėliau šešis mėnesius po gydymo nutraukimo. Jei priepuoliai atsirado gydytojo nurodymu pakeitus vaistus arba nutraukus jų vartojimą ir jei vėl pradėtas taikyti ankstesnis veiksmingas gydymas, reikalaujama vairavimą nutraukti trims mėnesiams.

9) Po epilepsijos gydymo tikslais atliktos operacijos vairuotojai arba pareiškėjai gali būti pripažįstami tinkamais vairuoti, jei jie per vienų metų laikotarpį daugiau priepuolių nepatyrė.

2 grupė:

10) Pareiškėjas arba vairuotojas per reikalaujamą priepuolių nebuvimo laikotarpį turi būti nevartojęs vaistų nuo epilepsijos. Turi būti atliktas tinkamas paskesnis medicininis patikrinimas. Atlikus išsamų neurologinį tyrimą turi būti nustatyta, kad elektroencefalograma (EEG) nerodo nei atitinkamos smegenų patologijos, nei epilepsijai būdingo aktyvumo. Po ūmaus epizodo turi būti atlikta EEG ir tinkamas neurologinis vertinimas.

11) Identifikuojamo veiksnio sukelto epilepsijos priepuolio atveju turi būti pateikta palanki neurologinė pažyma, patvirtinanti, kad bent vienerius metus priepuolių nebuvo, ir apimanti elektroencefalografinį vertinimą. Atsižvelgiama į kitus skirsnius. Jeigu atsiranda struktūrinių smegenų pažeidimų, dėl kurių padidėja epilepsijos priepuolių rizika, tų pažeidimų dydis įvertinamas neurologinėje pažymoje.

12) Pirmasis arba vienintelis nesukeltas priepuolis. Pirmą nesukeltą epilepsijos priepuolį patyręs pareiškėjas arba vairuotojas gali būti pripažįstamas galinčiu vairuoti po tinkamo neurologinio vertinimo, jei per penkerius metus nepatyrė daugiau priepuolių ir tai buvo pasiekta nevartojant vaistų nuo epilepsijos. Kompetentingos medicinos institucijos gali leisti pareiškėjui arba vairuotojui, kurio ligos prognozė gera, vairuoti po trumpesnio laikotarpio.

13) Kitoks sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimo atvejis turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra pasikartojimo vairuojant rizika.

14) Epilepsija. Turi praeiti 10 metų be priepuolių nevartojant vaistų nuo epilepsijos. Nacionalinės valdžios institucijos pareiškėjams arba vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio. Tai turi būti taikoma ir jaunatvinės epilepsijos atveju.

Tam tikri sutrikimai, pavyzdžiui, arterijų ir venų ydingas susiformavimas arba intracerebrinė hemoragija, padidina priepuolių riziką, net jei priepuolių dar nepatirta. Tokiu atveju vertinimą turi atlikti kompetentinga medicinos institucija.

10 skirsnis

PSICHIKOS SUTRIKIMAI

10. Psichikos ar intelekto sutrikimų turintiems pareiškėjams arba vairuotojams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė:

1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, turintiems:

a) sunkių psichikos, kognityvinių arba elgsenos sutrikimų, įgimtų ar sukeltų ligos, traumų ar neurochirurginių operacijų;

b) asmenybės sutrikimų, kurie labai trikdo nuovoką, elgseną ar sugebėjimą prisitaikyti,

išskyrus atvejus, kai jų paraiška pagrindžiama kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvada ir, prireikus, reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai. Prieš tai turėtų būti stebimas tam tikros trukmės remisijos laikotarpis.

2 grupė:

2) Kompetentinga medicinos institucija turi deramai atsižvelgti į papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant transporto priemones pagal šios grupės apibrėžtį. Kompetentinga medicinos institucija gali nustatyti laikinus reikalavimus arba apriboti galimybę vairuoti.

11 skirsnis

ALKOHOLIS

11. Alkoholio vartojimas kelia didžiulį pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į problemos mastą, medikai turi būti ypač budrūs.

1 grupė:

1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, priklausomiems nuo alkoholio arba negalintiems susilaikyti nuo vairavimo neblaiviam.

Praėjus patvirtintam abstinencijos laikotarpiui, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami, jei dėl pareiškėjo ar vairuotojo kompetentinga ir įgaliota medicinos įstaiga pateikia teigiamą išvadą ir tam tikrą laikotarpį jam reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

2) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams arba atnaujinami vairuotojams, kurie yra priklausomi nuo alkoholio arba negali susilaikyti nuo vairavimo neblaiviam, su sąlyga, kad naudojamos technologijos, leidžiančios šią priklausomybę valdyti, pavyzdžiui, privaloma naudoti antialkoholinį variklio užraktą, ir jei periodiškai peržiūrimas vairuotojui taikomas tolesnis gydymas priklausomybės ar negebėjimo atsieti gėrimą nuo vairavimo problemai spręsti. Jei abstinencijos laikotarpis patvirtinamas (tai gali apimti dalyvavimą reabilitacijos programose, apimančiose stebėseną ir medicininę priežiūrą), vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami nenustatant, kad vairuojant reikia naudotis šiomis technologijomis, jei dėl vairuotojo kompetentinga ir įgaliota medicinos įstaiga pateikia išvadą ir tam tikrą laikotarpį jam reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai. Tokių technologijų naudojimo metu ar po jų naudojimo arba abiem etapais gali būti atliekami reguliarūs sveikatos patikrinimai.

2 grupė:

3) Kompetentinga medicinos institucija turi deramai atsižvelgti į papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant transporto priemones pagal šios grupės apibrėžtį.

4) Kompetentinga medicinos institucija gali nustatyti laikinus reikalavimus arba, kai tinkama, apriboti galimybę vairuoti.

12 skirsnis

NARKOTIKAI IR VAISTAI

12. Taikomos toliau nurodytos su narkotikais ir vaistais susijusios taisyklės.

Piktnaudžiavimas

1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, kurie yra priklausomi nuo psichotropinių medžiagų ar narkotikų arba nėra nuo jų priklausomi, bet nenori arba negeba atsieti jų vartojimo nuo vairavimo, neatsižvelgiant į tai, kokios kategorijos vairuotojo pažymėjimą prašoma išduoti.

Reguliarus vartojimas:

1 grupė:

2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, kurie reguliariai bet kokia forma vartoja psichotropines medžiagas ar narkotikus, galinčius trukdyti saugiai vairuoti, kai suvartotas kiekis gali turėti neigiamą poveikį vairavimui. Tai turi būti taikoma ir visiems kitiems vaistams ar vaistų deriniams, kenkiantiems psichiniam ar fiziniam gebėjimui vairuoti.

Kompetentinga medicinos institucija gali nustatyti laikinus reikalavimus arba, kai tinkama, apriboti galimybę vairuoti.

2 grupė:

3) Kompetentinga medicinos institucija turi deramai atsižvelgti į papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant transporto priemones pagal šios grupės apibrėžtį, ir gali nustatyti tam tikrus reikalavimus ar apribojimus.

13 skirsnis

INKSTŲ SUTRIKIMAI

13. Inkstų sutrikimų turintiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė:

1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu inkstų nepakankamumu, kurių fizinis pajėgumas dėl to yra smarkiai apribotas, jei kompetentinga ir įgaliota medicinos įstaiga dėl jų pateikia išvadą ir jiems reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

2 grupė:

2) Išskyrus išimtinius atvejus, kurie deramai pagrindžiami kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvada, su sąlyga, kad reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai, vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ir neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu ir nepagydomu inkstų nepakankamumu.

14 skirsnis

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

1 grupė:

1) Jei yra kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvada ir, prireikus, reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, kuriems buvo persodinti organai ar įdėtas dirbtinis organas, kai tai turi įtakos gebėjimui vairuoti.

2 grupė:

2) Kompetentinga medicinos institucija turi deramai atsižvelgti į papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant transporto priemones pagal šios grupės apibrėžtį.

Paprastai tais atvejais, kai pareiškėjai ar vairuotojai turi bet kokių kitų sutrikimų, nepaminėtų šiame priede, bet tikėtina, kad tai gali sukelti funkcinių sutrikimų, keliančių pavojų saugiam vairavimui, vairuotojo pažymėjimai neišduodami ir neatnaujinami, išskyrus atvejus, kai paraiška pagrindžiama kompetentingos ir įgaliotos medicinos įstaigos išvada ir, prireikus, reguliariai atliekami pareiškėjo ar vairuotojo sveikatos patikrinimai.

IV PRIEDAS

MINIMALŪS REIKALAVIMAI PRAKTINIO VAIRAVIMO EGZAMINUS VYKDANTIEMS ASMENIMS

1. Kompetencija, kurios reikalaujama iš vairavimo egzaminuotojo

1) Asmuo, įgaliotas atlikti kandidato vairavimo variklio varomoje transporto priemonėje praktinį įvertinimą, turi turėti žinių, įgūdžių ir išmanymą, kiek tai susiję su 2–8 punktuose išvardytomis temomis.

2) Egzaminuotojas turi būti pakankamai kompetentingas kandidato, siekiančio gauti atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, laikomo egzamino rezultatams įvertinti.

3) Vertinamos šių sričių vairavimo žinios ir išmanymas:

a) vairavimo elgsenos teorija;

b) pavojaus įžvelgimas ir avarijos išvengimas; be kita ko, bemotorių kelių eismo dalyvių ir dviračių motorinių transporto priemonių naudotojų pažeidžiamumo išmanymas ir dėmesys jam;

c) programa, kuria grindžiami vairavimo egzamino standartai;

d) vairavimo egzamino reikalavimai;

e) atitinkami teisės aktai, susiję su keliais ir eismu, įskaitant atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus bei aiškinamąsias gaires;

f) vertinimo teorija ir metodai;

g) atsargus vairavimas.

4) Vertinimo įgūdžiai:

egzaminuotojas geba:

a) atidžiai sekti, stebėti ir vertinti bendrą kandidato į vairuotojus elgseną vairuojant, visų pirma:

i) teisingą ir visapusišką pavojingų situacijų nustatymą;

ii pavojingų situacijų priežasties ir galimų padarinių nustatymą;

iii) įgytą kompetenciją ir klaidų pripažinimą;

iv) vertinimo pastovumą ir nuoseklumą;

b) greitai įsisavinti informaciją ir pateikti esminius dalykus;

c) numatyti, identifikuoti potencialias problemas ir sukurti strategijas joms išspręsti;

d) gebėjimą laiku ir konstruktyviai teikti grįžtamąją informaciją.

5) Asmeniniai vairavimo įgūdžiai:

asmuo, įgaliotas vykdyti praktinį vairavimo egzaminą atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti, turi sugebėti nuolatos demonstruoti aukštą tos rūšies variklio varomos transporto priemonės vairavimo įgūdžių lygį.

6) Paslaugų kokybė:

a) nustatyti ir išdėstyti, ko kandidatas gali tikėtis egzamino metu;

b) aiškiai išdėstyti, pasirenkant klausytojams tinkamą turinį, stilių, kalbą ir kontekstą, ir atsakyti į kandidatų klausimus;

c) pateikti aiškią grįžtamąją informaciją apie egzamino rezultatus;

d) elgtis su kandidatais pagarbiai ir nediskriminuojant.

7) Žinios apie transporto priemonės techninės ir fizines savybes:

a) žinios apie transporto priemonių, ypač motociklų ir sunkiųjų transporto priemonių, technologiją, pavyzdžiui, vairo mechanizmą, padangas, stabdžius, žibintus;

b) žinios apie pakrovimo saugą;

c) žinios apie transporto priemonės fizines savybes, pavyzdžiui, greitį, trintį, dinamiką ir energiją.

8) Važiavimas naudojant mažai degalų arba energijos ir tausojant aplinką.

2. Bendrosios sąlygos

1) B kategorijos vairavimo egzaminuotojas:

a) B kategorijos vairuotojo pažymėjimą turi turėti ne mažiau kaip trejus metus;

b) turi būti ne jaunesnis kaip 23 metų;

c) turi būti sėkmingai įgijęs 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau išklausęs 4 punkte numatytus kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus;

d) turi būti įgijęs bent 3 lygio pagal UNESCO Tarptautinį standartinį išsilavinimo klasifikatorių (ISCED) profesinį išsilavinimą;

e) tuo pačiu metu neturi vykdyti vairavimo egzaminuotojo ir komercinės vairavimo instruktoriaus veiklos.

2) Kitų kategorijų vairavimo egzaminuotojas:

a) turi turėti atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą arba lygiaverčių žinių, įgytų atitinkamos profesinės kvalifikacijos srityje;

b) turi būti sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau išklausęs šio priedo 4 punkte numatytus kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus;

c) turi turėti ne mažiau kaip trejų metų kvalifikuoto B kategorijos vairavimo egzaminuotojo patirtį; šio reikalavimo galima nesilaikyti, jei atitinkamas egzaminuotojas gali įrodyti, kad:

i) turi ne mažiau kaip penkerių metų atitinkamos kategorijos vairuotojo patirtį, arba

ii) turi teorinį ir praktinį įvertinimą, kad jo vairavimo gebėjimai atitinka aukštesnį standartą nei būtina siekiant gauti vairuotojo pažymėjimą, ir dėl to tas reikalavimas tampa nebūtinas;

d) turi būti įgijęs bent 3 lygio pagal ISCED profesinį išsilavinimą;

e) tuo pačiu metu neturi vykdyti vairavimo egzaminuotojo ir komercinės vairavimo instruktoriaus veiklos.

3) Profesinis standartas

Egzaminuotojai vykdydami praktinio įvertinimo užduotį turi nepatirti tiesioginės ar netiesioginės išorinės įtakos. Vykdydami savo užduotis jie susilaiko nuo bet kokių su savo pareigomis nesuderinamų veiksmų ir laikosi objektyvumo bei nešališkumo.

4) Atitikmenys

a) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus AM, A1, A2 ir A kategorijoms, jam įgijus pradinę kvalifikaciją, kurios pagal 3 punktą reikalaujama vienai iš tų kategorijų.

b) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus C1, C, D1 ir D kategorijoms, jam įgijus pradinę kvalifikaciją, kurios pagal 3 punktą reikalaujama vienai iš tų kategorijų.

c) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijoms, jam įgijus pradinę kvalifikaciją, kurios pagal 3 punktą reikalaujama vienai iš tų kategorijų.

3. Pradinė kvalifikacija

1) Pradinis mokymas

a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi sėkmingai užbaigti valstybės narės numatytą mokymo programą, kad įgytų 1 punkte nurodytą kompetenciją.

b) Valstybės narės nustato, ar konkrečios mokymo programos turinys bus susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

2) Egzaminai

a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi įrodyti, kad jo žinios, išmanymas, įgūdžiai ir gebėjimai, susiję su 1 punkte išvardytais dalykais, yra pakankamo lygio.

b) Valstybės narės vykdo egzaminavimo procesą, kurio metu tinkamu pedagoginiu metodu įvertinama 1 punkte, ypač 1.4 punkte nurodyta asmens kompetencija. Egzaminavimo procesas turi atitikti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/882 ([1]) nustatytus prieinamumo reikalavimus ir apimti tiek teorinį, tiek praktinį elementą. Kai tikslinga, gali būti naudojamas kompiuteriu grindžiamas įvertinimas. Kiekviena valstybė narė savo nuožiūra nustato išsamią informaciją apie egzaminų ir vertinimų pobūdį ir trukmę.

c) Valstybės narės turi nuspręsti, ar konkretaus egzamino turinys susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

4. Kokybės užtikrinimas ir periodinis mokymas

1) Kokybės užtikrinimas

a) Siekdamos palaikyti vairavimo egzaminuotojų standartus, valstybės narės turi įdiegti kokybės užtikrinimo priemones.

b) Kokybės užtikrinimo priemonės turi apimti egzaminuotojų priežiūrą darbe, jų tolesnį mokymą ir pakartotinį akreditavimą, nuolatinį profesinį tobulinimąsi ir jų vykdytų vairavimo egzaminų rezultatų periodišką peržiūrą.

c) Valstybės narės turi numatyti, kad kiekvienam egzaminuotojui būtų taikoma kasmetinė priežiūra, panaudojant 4.1 punkto b papunktyje išvardytas kokybės užtikrinimo priemones. Be to, valstybės narės turi užtikrinti, kad kiekvienas egzaminuotojas būtų kas per penkerius metus stebimas jo vykdomo egzamino metu; bendra stebėjimo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip pusė dienos, kad būtų galima stebėti kelis egzaminus. Nustačius problemas turi būti imtasi taisomųjų veiksmų. Stebėtojas yra valstybės narės tam tikslui įgaliotas asmuo.

d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius stebėjimo reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais.

e) Vairavimo egzaminavimo darbą turi stebėti ir prižiūrėti valstybės narės įgaliota institucija, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus vertinimas. Valstybės narės užtikrina, kad to organo nariai, kuriems pavesta vykdyti stebėseną ir priežiūrą, vykdydami savo funkcijas būtų nešališki ir nepriklausomi nuo išorės kišimosi ar politinio spaudimo.

([1]) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

2) Periodinis mokymas

a) Valstybės narės turi numatyti, jog tam, kad vairavimo egzaminuotojai išlaikytų įgaliojimus, nepaisant kategorijų, kurioms jie yra akredituoti, jie turi išklausyti:

i) būtinus reguliarius periodinius, iš viso keturių dienų per dvejų metų laikotarpį, mokymo kursus, kad:

— išlaikytų ir atnaujintų būtinas žinias, egzaminavimo ir komunikacijos įgūdžius,

— įgytų naujos kompetencijos, kuri yra būtina vykdant jų profesinę veiklą,

— būtų užtikrinta, kad jie ir toliau vykdytų egzaminus pagal sąžiningus ir vienodus standartus;

ii) būtinus reguliarius periodinius, iš viso ne mažiau kaip penkių dienų per penkerių metų laikotarpį, mokymo kursus, kad būtų gerinami ir palaikomi reikalingi praktinio vairavimo įgūdžiai.

b) Valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad tiems egzaminuotojams, kurių veikos rezultatai pagal taikomą kokybės užtikrinimo sistemą buvo įvertinti kaip labai nepakankami, nedelsiant būtų surengti specialūs mokymai.

c) Periodinis mokymas gali būti informavimo, mokymo klasėje, tradicinio ar elektroninio mokymo formų ir gali būti teikiamas individualiai arba grupėse. Jis gali apimti tuos naujo akreditavimo reikalavimus, kuriuos valstybės narės laiko tinkamais.

d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos transporto priemonės vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius periodinio mokymo reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais, jei tenkinama 4.2 punkto e papunktyje nustatyta sąlyga.

e) Jei egzaminuotojas tam tikros kategorijos egzaminų nevykdė 24 mėnesių laikotarpį, prieš jam leidžiant vykdyti su ta kategorija susijusius vairavimo egzaminus, jis turi būti tinkamai įvertinamas iš naujo. Tas naujas įvertinimas gali būti atliekamas kaip 4.2 punkto a papunktyje nustatyto reikalavimo dalis.

5. Įgytos teisės

1) Valstybės narės gali leisti asmenims, įgaliotiems vykdyti vairavimo egzaminus anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d., toliau vykdyti vairavimo egzaminus, nepaisant to, kad jie nebuvo įgalioti pagal 2 punkte nurodytas bendrąsias sąlygas arba 3 punkte nustatytą pradinės kvalifikacijos procesą.

2) Nepaisant to, šiems egzaminuotojams turi būti taikomos 4 punkte nustatytos reguliarios priežiūros ir kokybės užtikrinimo priemonės.

V PRIEDAS

MINIMALŪS VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI JUNGINIAMS, ĮSKAITANT ALTERNATYVIUOSIUS DEGALUS NAUDOJANČIAS TRANSPORTO PRIEMONES, KEMPERIUS IR SPECIALIĄSIAS TRANSPORTO PRIEMONES

Valstybės narės imasi būtinų priemonių, skirtų:

a) 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam mokymui patvirtinti ir prižiūrėti, arba

b) 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui organizuoti.

A skirsnis

JUNGINIAI

1 Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip septynios valandos.

2. Vairuotojų mokymo turinys

Vairuotojų mokymas turi apimti žinias, įgūdžius ir elgseną, aprašytus II priedo 2 ir 7 punktuose. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas transporto priemonės judėjimo dinamikai, saugos kriterijams, vilkikui ir priekabai (sukabinimo mechanizmui), tinkamam pakrovimui ir saugos detalėms.

Praktinė dalis turi apimti šiuos veiksmus: greitėjimą, lėtėjimą, važiavimą atbuline eiga, stabdymą, stabdymo atstumą, eismo juostų keitimą, stabdymą ir kliūties išvengimą, priekabos nukrypimą, priekabos atkabinimą ir sukabinimą su motorine transporto priemone, pastatymą.

Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktinę dalį ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

Mokymui naudojami transporto priemonių junginiai turi atitikti tą transporto priemonių junginių kategoriją, dėl kurios pareiškėjas siekia gauti vairuotojo pažymėjimą.

3. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti 2 punkte nustatytus įgūdžius bei elgseną.

B skirsnis

KEMPERIAI IR SPECIALIOSIOS TRANSPORTO PRIEMONĖS

1. Vairuotojų mokymo trukmė turi būti ne mažiau kaip septynios valandos; mokymas gali būti organizuojamas viešuosiuose keliuose arba uždaroje trasoje.

2. Vairuotojų mokymo turinys

Vairuotojų mokymas turi apimti žinias, įgūdžius ir elgseną, aprašytus II priedo A skirsnio 2 punkte ir, kiek tai taikoma C1 kategorijai, II priedo B skirsnio 8 punkte. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas transporto priemonės judėjimo dinamikai, saugos kriterijams, tinkamam pakrovimui ir saugos detalėms.

Praktinė dalis turi apimti šiuos veiksmus: greitėjimą, lėtėjimą, važiavimą atbuline eiga, stabdymą, stabdymo atstumą, eismo juostų keitimą, priekabos nukrypimą, priekabos atkabinimą ir sukabinimą su motorine transporto priemone, stabdymą / kliūties išvengimą ir pastatymą. Kalbant apie specialiąsias transporto priemones, ypatingas dėmesys skiriamas užtikrinti, kad vairuotojas turėtų reikiamų įgūdžių tinkamai įveikti papildomus sunkumus, kylančius dėl vairavimo ekstremalioje situacijoje.

Mokymui naudojamos transporto priemonės turi būti priskiriamos tai transporto priemonių kategorijai, dėl kurios pareiškėjas prašo vairuotojo pažymėjimo.

3. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti 2 punkte nustatytus įgūdžius bei elgseną.

VI PRIEDAS

MINIMALŪS VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI A KATEGORIJOS MOTOCIKLAMS (NUOSEKLUS PERĖJIMAS)

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, skirtų:

   a) 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam mokymui patvirtinti ir prižiūrėti, arba

   b) 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui organizuoti.

2. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip septynios valandos.

3. Vairuotojų mokymo turinys

   Vairuotojų mokymas turi apimti visus II priedo 6 punkte nurodytus aspektus.

   Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

   Mokymui naudojami motociklai turi būti priskiriami tai motociklų kategorijai, dėl kurios pareiškėjas prašo vairuotojo pažymėjimo.

4. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

   Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti 3 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną.

VII PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
—	—	1 straipsnis
—	—	2 straipsnio 1, 2, 3, 13 ir 14 punktai
1 straipsnio 1 dalis	—	4 straipsnio 1 dalis
1 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys	—	4 straipsnio 5 ir 6 dalys
—	—	3 straipsnio 1–5 dalys
2 straipsnio 1 dalis	—	3 straipsnio 6 dalis
2 straipsnio 2 dalis	—	4 straipsnio 3 dalis
3 straipsnio 1 ir 2 dalys	—	4 straipsnio 2 dalis
3 straipsnio 3 dalis	—	4 straipsnio 4 dalis
—	—	4 straipsnio 7 dalis
—	—	5 straipsnio 1–5 ir 7 dalys
4 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys	—	6 straipsnio 1 dalis
4 straipsnio 1 dalies antras sakinys	—	7 straipsnio 1 dalis
4 straipsnio 1 dalies trečias sakinys	—	2 straipsnio 4 punktas
4 straipsnio 2 dalis	—	6 straipsnio 1 dalies a punktas
4 straipsnio 2 dalies pirma įtrauka	—	6 straipsnio 1 dalies a punktas ir 2 straipsnio 5, 6 ir 7 punktai
4 straipsnio 2 dalies antra įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies a punktas
4 straipsnio 3 dalis	—	6 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 3 dalies pirma įtrauka	—	2 straipsnio 8 punktas
4 straipsnio 3 dalies antra įtrauka	—	2 straipsnio 9 punktas
4 straipsnio 3 dalies a punkto pirma ir antra įtraukos	—	6 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis
4 straipsnio 3 dalies a punkto trečia įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies a punktas

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
4 straipsnio 3 dalies b punkto pirma įtrauka	—	6 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis
4 straipsnio 3 dalies b punkto antra įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 3 dalies c punkto i papunktis	—	6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 3 dalies c punkto i papunkčio pirma įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis
4 straipsnio 3 dalies c punkto ii papunktis	—	6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio antra įtrauka
4 straipsnio 3 dalies c punkto ii papunkčio pirma įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktis
4 straipsnio 4 dalis	—	6 straipsnio 1 dalies c punktas
4 straipsnio 4 dalies pirma įtrauka	—	2 straipsnio 10 ir 11 punktai
4 straipsnio 4 dalies antra įtrauka	—	1 straipsnio 2 dalies b punktas
4 straipsnio 4 dalies a punktas	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis
4 straipsnio 4 dalies a punkto pirma įtrauka	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio pirma pastraipa ir 2 straipsnio 12 punktas
4 straipsnio 4 dalies a punkto antra įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies a punktas
4 straipsnio 4 dalies a punkto trečia įtrauka	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antra ir trečia pastraipos
4 straipsnio 4 dalies b punktas, išskyrus paskutinį sakinį	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktis
4 straipsnio 4 dalies b punkto paskutinis sakinys	—	7 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 4 dalies c punktas, išskyrus paskutinę įtrauką	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunktis
4 straipsnio 4 dalies c punkto paskutinė įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 4 dalies d punktas	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto iv papunktis
4 straipsnio 4 dalies e punktas, išskyrus paskutinę įtrauką	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto v papunktis
4 straipsnio 4 dalies e punkto paskutinė įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 4 dalies f punktas	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto vi papunktis
4 straipsnio 4 dalies g punktas, išskyrus paskutinę įtrauką	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktis
4 straipsnio 4 dalies g punkto paskutinė įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies d punktas
4 straipsnio 4 dalies h punktas	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto viii papunktis

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
4 straipsnio 4 dalies i punktas, išskyrus paskutinę įtrauką	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto ix papunktis
4 straipsnio 4 dalies i punkto paskutinė įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies d punktas
4 straipsnio 4 dalies j punktas	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto x papunktis
4 straipsnio 4 dalies k punktas, išskyrus paskutinę įtrauką	—	6 straipsnio 1 dalies c punkto xi papunktis
4 straipsnio 4 dalies k punkto paskutinė įtrauka	—	7 straipsnio 1 dalies f punktas
4 straipsnio 5 dalis	—	6 straipsnio 2 dalis
4 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos a punktas	—	7 straipsnio 2 dalies a punktas
4 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos b punktas	—	7 straipsnio 2 dalies b punktas
4 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos c punktas	—	7 straipsnio 2 dalies c punktas
4 straipsnio 6 dalies pirmos pastraipos d punktas	—	7 straipsnio 2 dalies d punktas
4 straipsnio 6 dalies antra pastraipa	—	7 straipsnio 3 dalis
4 straipsnio 6 dalies trečia ir ketvirta pastraipos	—	7 straipsnio 4 dalis
4 straipsnio 7 dalies pirma pastraipa	—	7 straipsnio 1 dalies e ir g punktai
4 straipsnio 7 dalies antra pastraipa	—	7 straipsnio 2 dalies e ir f punktai
5 straipsnis	—	8 straipsnis
6 straipsnio 1 dalis	—	9 straipsnio 1 dalis
6 straipsnio 2 dalies a punktas	—	9 straipsnio 2 dalies a punktas
6 straipsnio 2 dalies b punktas	—	9 straipsnio 2 dalies b punktas
—	—	9 straipsnio 2 dalies c punktas
—	—	9 straipsnio 2 dalies d punktas
6 straipsnio 2 dalies c punktas	—	9 straipsnio 2 dalies e punktas
—	—	9 straipsnio 2 dalies f punktas
6 straipsnio 2 dalies d punktas	—	9 straipsnio 2 dalies g punktas

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
6 straipsnio 2 dalies e punktas	—	9 straipsnio 2 dalies h punktas
6 straipsnio 2 dalies f punktas	—	9 straipsnio 2 dalies i punktas
6 straipsnio 3 dalis	—	9 straipsnio 3 dalis
6 straipsnio 4 dalies a ir b punktai	—	9 straipsnio 4 dalies a ir b punktai
—	—	9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c ir d punktai, bei antra, trečia ir ketvirta pastraipos
6 straipsnio 4 dalies c punktas	—	9 straipsnio 2 dalies j punktas
—	—	9 straipsnio 2 dalies k punktas
7 straipsnio 1 dalis	—	10 straipsnio 1 dalis
7 straipsnio 2 dalis	—	10 straipsnio 2 dalies pirma, antra ir trečia pastraipos
7 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa	—	10 straipsnio 3 dalis
7 straipsnio 3 dalies antra pastraipa	—	—
7 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa	—	10 straipsnio 2 dalies ketvirta pastraipa
7 straipsnio 3 dalies ketvirta pastraipa	—	10 straipsnio 2 dalies ketvirta pastraipa
7 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa	—	10 straipsnio 2 dalies penkta pastraipa
—	—	10 straipsnio 2 dalies šešta pastraipa
7 straipsnio 3 dalies šešta pastraipa	—	10 straipsnio 2 dalies septinta pastraipa
—	—	10 straipsnio 2 dalies aštunta pastraipa
7 straipsnio 4 dalis	—	10 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 5 dalis	—	10 straipsnio 5 dalis
—	—	12 straipsnis
8 straipsnis	—	4 straipsnio 8 dalis, 5 straipsnio 6 dalis, 8 straipsnio 2 dalis, 10 straipsnio 6 dalis, 19 straipsnio 2 dalis ir 25 straipsnis

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
9 straipsnis	—	26 straipsnis
10 straipsnis	—	19 straipsnis
11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	—	13 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
11 straipsnio 4 dalis	—	16 straipsnio 1 ir 2 dalys
11 straipsnio 5 dalis	—	13 straipsnio 4 dalis
—	—	14 straipsnis
—	—	15 straipsnio 1, 3, 4 ir 6–10 dalys
11 straipsnio 6 dalis	—	15 straipsnio 2 ir 5 dalys
—	—	16 straipsnio 3 ir 4 dalys
—	—	17 straipsnis
—	—	18 straipsnis
12 straipsnis	—	20 straipsnio 1 dalis
—	—	20 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys
13 straipsnis	—	21 straipsnis
14 straipsnis	—	24 straipsnis
15 straipsnio 1 dalis	—	22 straipsnio 1 dalis
15 straipsnio 2 ir 3 dalys	—	22 straipsnio 2 dalis
15 straipsnio 4 dalis	—	22 straipsnio 3 dalis
—	—	22 straipsnio 4, 5 ir 6 dalys
—	—	23 straipsnis
—	—	27 straipsnis
—	—	28 straipsnis
16 straipsnis	—	29 straipsnis
17 straipsnis	—	30 straipsnis

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
18 straipsnis	8 straipsnis	31 straipsnis
19 straipsnis	—	32 straipsnis
I priedas	—	I priedo A1, A2, D ir E dalys
—	1 straipsnis	—
—	2 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 1 punktas
—	2 straipsnio 2 dalis	—
—	2 straipsnio 3 dalis	—
—	3 straipsnis	I priedo B dalies 2 punktas
—	4 straipsnis	I priedo B dalies 3 punktas
—	5 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 4 punktas
—	5 straipsnio 2 dalis	I priedo B dalies 5 punktas
—	5 straipsnio 3 dalis	I priedo B dalies 6 punktas
—	5 straipsnio 4 dalis	I priedo B dalies 7 punktas
—	5 straipsnio 5 dalis	I priedo B dalies 8 punktas
—	6 straipsnis	—
—	7 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 9 punktas
—	7 straipsnio 2 dalis	I priedo B dalies 10 punktas
—	I priedas	I priedo B1 dalis
—	II priedas	I priedo B2 dalis
—	III priedas	I priedo B3 dalis
—	IV priedas	I priedo B4 dalis
II priedas	—	II priedas
III priedas, išskyrus 3, 4 ir 5 punktus	—	III priedas
III priedo 3, 4 ir 5 punktai	—	11 straipsnis

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Ši direktyva
IV priedas	—	IV priedas
V priedas	—	V priedo A skirsnis
—	—	V priedo B skirsnis
VI priedas	—	VI priedas
VII priedas	—	—
VIII priedas	—	VII priedas